

gemeente

Zoeterwoude

Programmabegroting 2021-2024

Duurzaam verbinden

Programmabegroting 2021-2024

Gemeente Zoeterwoude

Inhoudsopgave

1	Beeld van de begroting.....	7
2	Beleidsbegroting.....	15
2.1	Programmaplan.....	15
2.1.1	Bestuur, Dienstverlening en Communicatie.....	16
2.1.2	Openbare Orde en Veiligheid.....	23
2.1.3	Groene Leefomgeving.....	27
2.1.4	Verkeer, Vervoer en Waterstaat.....	35
2.1.5	Economie.....	41
2.1.6	Cultuur, Sport en Recreatie.....	44
2.1.7	Sociaal Domein.....	50
2.1.8	Milieu en Volksgezondheid.....	66
2.1.9	Onderwijs.....	76
2.1.10	Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen	80
2.1.12	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	91
2.2	Paragrafen.....	101
2.2.1	Lokale heffingen.....	102
2.2.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	106
2.2.3	Onderhoud kapitaalgoederen.....	114
2.2.4	Financiering	117
2.2.5	Bedrijfsvoering	120
2.2.6	Verbonden Partijen.....	123
2.2.7	Grondbeleid.....	130
2.2.8	Handhaving.....	131
2.2.9	Duurzaamheid.....	133
3	Financiële begroting.....	135
3.1	Overzicht van baten en lasten.....	136
3.1.1	Grondslagen voor de begroting.....	138
3.1.2	Structureel en reëel evenwicht.....	139
3.2	Uiteenzetting financiële positie en toelichting.....	142
3.2.1	Geprognosticeerde begin- en eindbalans.....	142
3.2.2	Investeringen.....	144
3.2.3	Reserves.....	147
3.2.4	Voorzieningen.....	153
3.2.5	EMU-saldo.....	155
3.3	Taakveldindeling.....	156
4	Bijlagen.....	159
4.1	Samenstelling Bestuur.....	160
4.2	Subsidieprogramma.....	162

---

1 Beeld van de begroting

Zoeterwoude staat aan de vooravond van grote opgaven, nieuwe uitdagingen en de financiële inspanningen die hierbij horen. Zoeterwoude groeit fors, we bouwen een nieuwe Bernardusschool, breiden Het Avontuur uit, gaan definitieve keuzes maken voor sportpark Haasbroek en de Klaverhal. We spannen ons in op het terrein van de energietransitie en duurzaamheid, bereiden de invoering van nieuwe wetgeving voor en hebben aandacht voor onze voorzieningen. Bij dit alles moet de gemeente financieel gezond blijven. Donkere wolken over de toekomstige financiële positie stapelen zich op als de herverdeling van het gemeentefonds doorgaat. Zekerheid over de herverdeling volgt naar verwachting in december 2020. Die herverdeling, die dan per 2022 ingaat, kan grote financiële gevolgen hebben. Hiernaast zijn er meer financiële risico's, zoals het verlies van andere inkomsten.

Voor u ligt de begroting 2021-2024. De begroting 2021 sluit met een positief saldo van € 117.290. Dit is inclusief de septembercirculaire van het gemeentefonds.

We zijn blij met het positieve begrotingsbeeld, want de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeenten is zorgelijk. Door het economisch profiel van Zoeterwoude, de groei in woningen en inwoners die we doormaken, is het meerjarenbeeld wat wij u nu laten zien positief. We zijn ons ook heel bewust dat dit opeens sterk kan veranderen, dat het bijna 'dagkoersen zijn'.

Verder met het waarmaken van de ambities met een nieuwe burgemeester

In deze begroting vertellen wij wat onze toekomstvisie voor Zoeterwoude is en welke ambities wij hebben, dit natuurlijk ingegeven door het coalitieakkoord 2018-2022 Duurzaam verbinden. Deze plannen gaan we uitvoeren met een nieuwe burgemeester. Na ruim 15 jaar hebben we in het laatste kwartaal van 2020 afscheid genomen van Liesbeth Bloemen. We hopen op mooie, inspirerende jaren met onze nieuwe eerste burger: Fred van Trigf.

Zoeterwoude groeit en dat heeft gevolgen

In 2020 is het aantal woningen in onze gemeente gegroeid en daardoor ook het aantal inwoners. Dat aantal stijgt de komende jaren met 35%. We verwachten dat Zoeterwoude groeit naar 11.520 inwoners op 1 januari 2024. De stijging van het aantal inwoners heeft verschillende gevolgen voor de uitvoering van ons beleid en onze financiële situatie. Door de groei stijgen de inkomsten uit de Algemene uitkering en de belastingopbrengsten maar stijgen ook de uitgaven. De effecten van de groei zien we nu al terug.

De herverdeling van het gemeentefonds is slecht voor kleine gemeenten, we moeten rekening houden met fors minder inkomsten

Naast de groei van onze gemeente is er onzekerheid over onze inkomsten uit het gemeentefonds. Eind van dit jaar komt duidelijkheid over de herverdeling van het gemeentefonds vanaf 2022. Het fonds wordt volgens andere

---

maatstaven verdeeld. Dit is ten nadele van kleine gemeenten. Eerder dit jaar werd bekend dat een gemeente als Zoeterwoude per inwoner € 58 minder zou gaan ontvangen. Dat betekent voor Zoeterwoude een nadeel van ruim € 500.000. Daarom overwogen we in deze meerjarenbegroting een stelpost op te nemen. Er is echter nog zoveel onzeker, dat we ervoor hebben gekozen de herverdeling alleen als risico op te nemen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Zodra er meer duidelijkheid is gaan wij met uw raad het gesprek aan.

Beleidsmatig besteden we in 2021 bijzondere aandacht aan de volgende onderwerpen:

Domein Samenleving:

Wij zorgen voor integrale toegang tot het sociaal domein

De toegang tot Zorg, Werk en Inkomen regelen wij in onze gemeente kleinschalig en laagdrempelig. Wel zien we een groei in het aantal complexe ondersteuningsvragen van inwoners. Dit komt door de decentralisatie van de maatschappelijke zorg.

In 2021 willen we, samen met onze partners zoals MEE en Kwadraad, de toegang tot het sociaal domein integraal inrichten. We maken van onze voorzieningen en activiteiten één samenhangend geheel. Dat geldt voor het aanbod van maatwerkvoorzieningen én voor welzijnsactiviteiten. Wij willen de sociale voorzieningen voor onze inwoners op peil houden en toekomstbestendig maken. Dat betekent dat we eenvoudige ondersteuning dichtbij willen bieden en als het nodig is specialistische hulp inschakelen.

Het project Integrale Toegang tot het Sociaal Domein ronden we in 2021 af. De herziening van het aanbod van welzijnsactiviteiten is uiterlijk in 2022 klaar. Het is de bedoeling dat dit dan wordt opgenomen in het meerjarensubsidieprogramma 2023-2026.

Wij willen dat organisaties en inwoners het BUURbook meer gebruiken

De website BUURbook (<https://zoeterwoude.buurbook.nl>) is een hulpmiddel voor organisaties en inwoners. Websitebezoekers vinden hier een overzicht van de activiteiten binnen de gemeente, maar ook vacatures. BUURbook biedt veel kansen voor onze inwoners en organisaties

De combinatiefunctionaris gaat in 2021 door met het sportakkoord

De combinatiefunctionaris en het kernteam hebben €10.000 subsidie gekregen voor de uitvoering van het sportakkoord. Wij vragen voor 2021 weer de rijkssubsidie aan voor de combinatiefunctionaris en de uitvoeringsgelden.

Wij realiseren extra ruimte voor het groeiend aantal leerlingen in Zoeterwoude

Basisschool Het Avontuur groeit harder dan verwacht. We werken eraan begin 2021 twee extra (nood)lokalen te hebben bij Het Avontuur. Wanneer de permanente uitbreiding nog niet klaar is en er meer ruimte nodig is, zorgen we voor vier, of zelfs zes extra noodlokalen. In 2021 bereiden wij ook de nieuwbouw van basisschool Bernardus voor.

Wij transformeren het jeugddomein

Gemeenten zijn inhoudelijk, financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor de zorg voor jeugd. Wij gaan het jeugddomein anders inrichten. Dat is nodig om de aansluiting van jeugdhulp op passend onderwijs te realiseren. Daarom gaan we de toegang tot de jeugdhulp organiseren op Leidse regioniveau. Er vindt een aanbesteding plaats voor de gemeentelijke toegang. De nieuwe organisatie start op 1 juli 2021.

Het specialistische zorgaanbod van jeugdhulp bekijken we binnen de samenwerking Holland Rijnland. We gaan nieuwe of aangescherpte contracten aan met jeugdhulpaanbieders. Daarbij letten we natuurlijk scherp op de steeds oplopende kosten van deze zorg.

Domein Ruimtelijke Ontwikkeling:

Nieuwe wetten zorgen voor veranderingen

Op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling staan we aan de vooravond van grote veranderingen. De Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (WKB), die op 1 januari 2022 ingaan, en de energietransitie hebben veel impact. De komende twee tot drie jaar betekent dit grote onzekerheid: “Mag ik vergunning vrij bouwen?” “Moet ik nog wel een nieuwe cv-ketel aanschaffen?” “Wat gaat mij dit allemaal kosten?” Deze vragen kunnen wij helaas nog niet beantwoorden. We doen er wel alles aan om de burgers zo goed mogelijk te informeren en mee te nemen in alle ontwikkelingen.

Wij passen de organisatie van toezicht, handhaving en vergunningverlening aan

We bouwen aan een nieuwe omgeving voor vergunningverlening en handhaving. Dat is niet eenvoudig, omdat ook voor ons nog niet alles duidelijk is. Daarbij is het door de situatie op de arbeidsmarkt lastig om de juiste mensen aan te trekken voor deze taak. Andere gemeenten lopen ook tegen deze problemen aan. Gelukkig zijn onze medewerkers buitengewoon loyaal en lukt het tot op heden om onze taken goed te vervullen.

Wij kunnen de financiële gevolgen beheersen

De gemeenteraad heeft al in een eerder stadium financiële middelen beschikbaar gesteld en dus zijn de financiële gevolgen te overzien. We zijn zuinig en zetten het gereserveerde geld voorzichtig in. Door de invoering van de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen komen er waarschijnlijk minder legesgelden binnen. Dit hebben wij meerjarig in de begroting verwerkt. In september 2020 komt hierover meer duidelijkheid en dan kunnen wij de nieuwe legesverordening voor 2021 opstellen.

Wij zijn positief kritisch bij regionale zaken en zijn ons bewust van de risico's

Er zijn zaken waar je als gemeente beperkt invloed hebt, maar die grote gevolgen kunnen hebben. Voorbeelden hiervan zijn de Warmteleiding en het Digitale Stelsel Omgevingswet. Bij dit soort initiatieven zijn we alert en positief maar ook kritisch. We maken steeds de afweging of de energie die we daarin steken, opweegt tegen de invloed die we hebben.

Domein Beheer openbare ruimte en bedrijfsvoering:

De kwaliteit van onze openbare ruimte blijft ons visitekaartje

Met het team Buitenruimte en de Algemene Dienst zetten we ons dagelijks in voor goed onderhouden openbare ruimte. Maar ook de onderdelen die minder zichtbaar zijn, zoals ons rioleringsstelsel, krijgen onze aandacht. We zorgen voor veiligheid door beheer van de openbare verlichting, het onderhoud en de inrichting van wegen, pleinen en straten en het onderhoud van civiele kunstwerken, zoals bruggen. We hebben aandacht voor het straatmeubilair, voor speelplekken voor kinderen en voor onze sportparken. Duurzaamheid en klimaatadaptatie staan daarbij hoog op onze agenda.

Wij gaan verder met onze beheerplannen

In 2020 hebben wij beheerplannen opgesteld. Deze plannen helpen ons om grip te krijgen op het beheer van onze openbare ruimte en om keuzes te maken. In 2021 gaan we deze plannen verder uitrollen en gebruiken. Om dat nog beter en efficiënter te kunnen doen, combineren we dit met een meerjarige integrale planning.

Concernstaf en bestuur

Het is nodig te investeren in de bedrijfsvoering van Servicepunt 71. Per 1 januari zijn alle informatietaken belegd bij SP71. Bijzondere aandacht gaat uit naar het verankeren van de taken en in het control blijven nu al die taken anders belegd zijn. Ook maken de beleidsmatige keuzes (grote projecten, nieuwe wetten, ambitie energietransitie) het nodig de eigen financiële en juridische kennis te versterken om duurzaam in control te blijven.

Wat merken de burgers?

Die worden op de hoogte gehouden en betrokken bij de vele dingen die we voor hen doen. Dit volgens de afspraken die we over communicatie, participatie en dienstverlening maakten. Daarvoor maken we, door de situatie, meer gebruik van schriftelijke informatie.

De dienstverlening blijft persoonlijk en dichtbij, al maakt Covid-19 op dit moment wel een fysieke afstand noodzakelijk in het belang van de volksgezondheid. Met onze communicatie bakfiets zullen we ook zichtbaar en dichtbij zijn voor de burgers.

In 2021 vragen we weer de mening van onze burgers en bedrijven over onze dienstverlening via een enquête.

De burgers krijgen in 2021 te maken met extra lasten omdat we sparen voor de nieuwe grotere Bernardusschool en andere grote projecten maar daar krijgen onze inwoners straks wel veel voor terug.

De ene rekening lager: de andere hoger, per saldo ongeveer neutraal

In 2022 is het niet meer mogelijk om precariobelasting te heffen waardoor onze inwoners minder zullen betalen aan water en energie. Dit voordeel valt weg tegen de extra OZB-belasting die de gemeente oplegt om het vervallen van deze belastingopbrengst op te kunnen vangen. Daarmee kunnen we de dienstverlening en de vele voorzieningen in Zoeterwoude in stand houden.

De financiële resultaat van de meerjarenbegroting 2021-2024 ziet er zo uit:

	2021	2022	2023	2024
Resultaat na bestemming	-117.290	11.100	-104.870	-439.420
	Voordelig	Nadelig	Voordelig	Voordelig

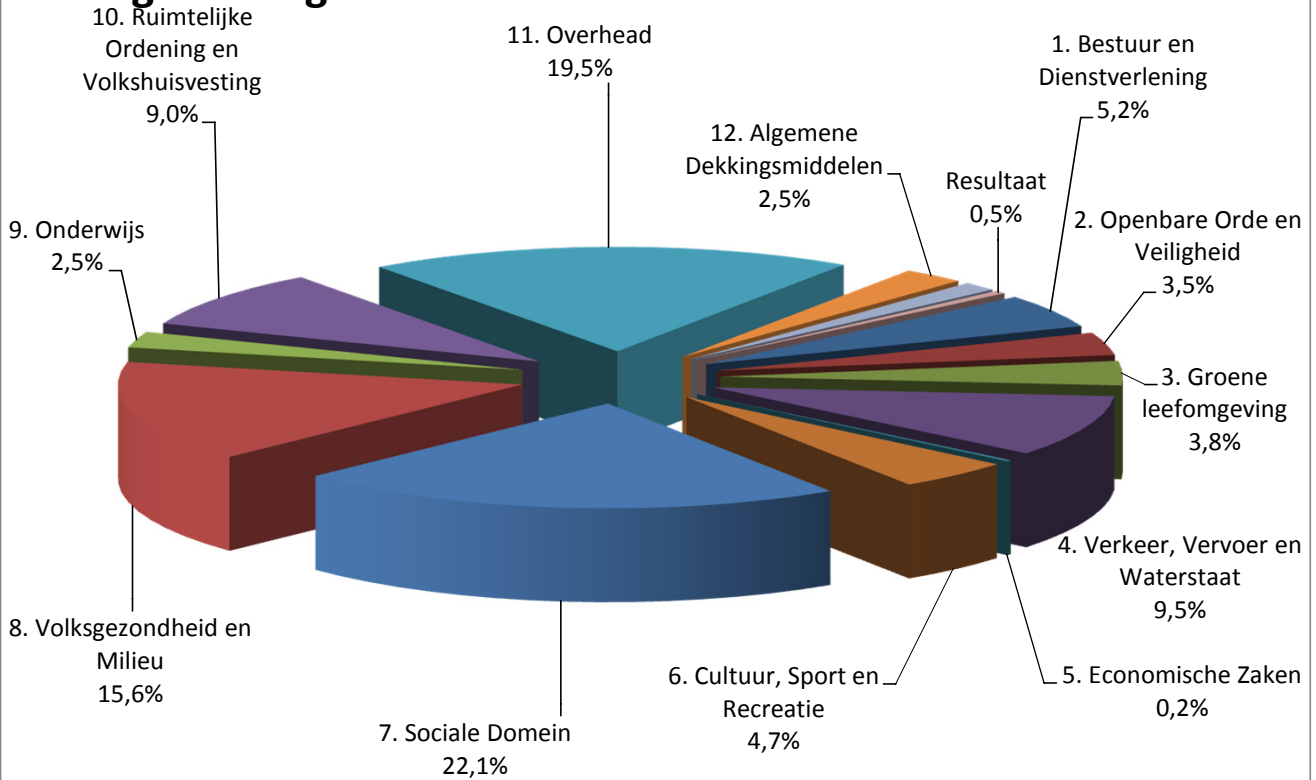
Burgemeester en wethouders van Zoeterwoude
Zoeterwoude, 29 september 2020

W.A.M. Zoetemelk-van der Hulst
gemeentesecretaris,

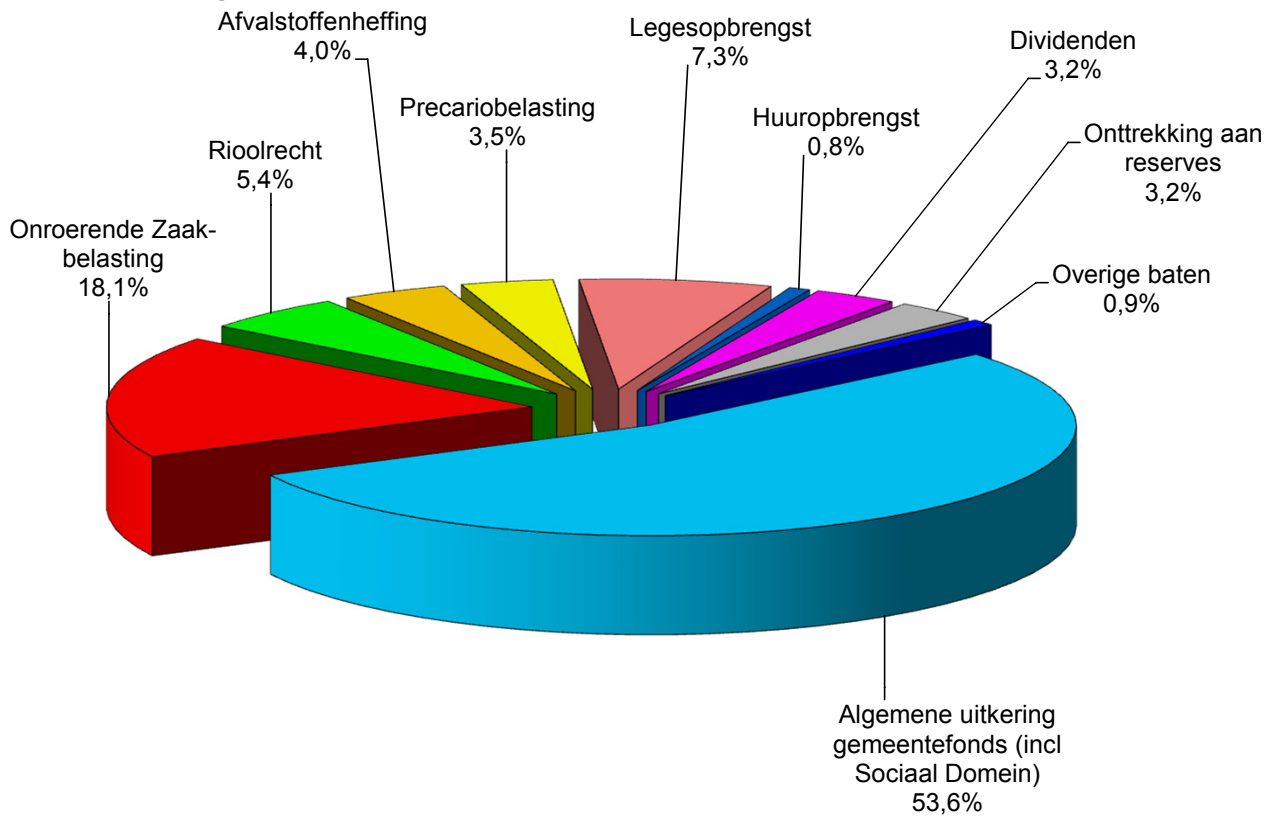
E.G.E.M. Bloemen
burgemeester,

Programma	Lasten	Baten	Totaal
01. Bestuur en Dienstverlening	€ 1.246.940	€ -103.780	€ 1.143.160
02. Openbare Orde en Veiligheid	€ 842.510	€ -4.470	€ 838.040
03. Groene Leefomgeving	€ 902.830	€ -10.640	€ 892.190
04. Verkeer Vervoer en Waterstaat	€ 2.285.600	€ -35.220	€ 2.250.390
05. Economische zaken	€ 50.020	€ -830	€ 49.190
06. Cultuur, Sport en Recreatie	€ 1.116.710	€ -193.800	€ 922.910
07. Sociaal Domein	€ 5.313.310	€ -896.170	€ 4.417.140
08. Volksgezondheid en Milieu	€ 3.747.800	€ -2.324.360	€ 1.423.440
09. Onderwijs	€ 592.230	€ -77.930	€ 514.300
10. Ruimtelijke Ordening en Volkshuisv.	€ 2.166.060	€ -1.637.460	€ 528.600
11. Overhead	€ 4.725.190	€ -75.340	€ 4.649.850
12. Algemene Dekkingsmiddelen	€ 568.760	€ -17.898.300	€ -17.329.540
Totaal voor bestemming	€ 23.557.950	€ -23.258.300	€ 299.660
Reserves	€ 337.240	€ -754.190	€ -416.950
Resultaat na bestemming	€ 23.895.190	-€ 24.012.480	-€ 117.290

Waar gaat het geld naar toe in 2021?

Waar komt het geld vandaan?

---

2 Beleidsbegroting

2.1 Programmaplan

1. Bestuur, Dienstverlening en Communicatie
2. Openbare Orde en Veiligheid
3. Groene Leefomgeving
4. Verkeer, Vervoer en Waterstaat
5. Economische Zaken
6. Cultuur, Sport en Recreatie
7. Sociaal Domein
8. Milieu en Volksgezondheid
9. Onderwijs
10. Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
11. Overhead
12. Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien

2.1.1 Bestuur, Dienstverlening en Communicatie

Portefeuillehouder burgemeester F.Q.A. van Trigt

Omschrijving van het programma

Bestuur en dienstverlening omvat alle activiteiten voor het op een democratische, transparante, doelmatige en rechtmatige wijze besturen van de gemeente. Onderdeel hiervan is de samenwerking met andere gemeenten in de regio en communicatie met alle bij de gemeente betrokken doelgroepen.

A. Bestuur

Zoeterwoude Zelfbewust Zelfstandig

Zoeterwoude is als zelfstandige gemeente prima in staat haar bestuurlijke opgaven te realiseren: wij zijn 'Zelfbewust' en 'Zelfstandig' Zoeterwoude. Dat doen we met een organisatie die daarvoor is toegerust en samen met onze maatschappelijke partners, de omliggende gemeenten en met behulp van gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente meedoet.

Groei gemeente

De gemeente Zoeterwoude groeit. Tot medio 2024 neemt het inwoneraantal met bijna 35% toe. Per 1 januari 2024 verwachten we dat Zoeterwoude 11.520 inwoners heeft.

Leidend voor onderstaande doelstellingen is de Toekomstvisie Zoeterwoude 2025.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Zoeterwoude is als zelfstandige gemeente het beste in staat burgers en bedrijven te bedienen.	Zoeterwoude blijft een sterke, zelfstandige en financieel gezonde gemeente.	Zoeterwoude heeft een sluitende meerjarenbegroting en voldoet aan de eisen van goed financieel beheer. De doelmatigheid van (taak-)onderdelen van de organisatie wordt onderzocht.
	Zoeterwoude stimuleert de herkenbaarheid en kernkwaliteiten van de gemeente.	In beleid en benadering staan de kernkwaliteiten van Zoeterwoude centraal waardoor het onderscheidende karakter tot uitdrukking komt. De uitwerking van het beleid is een bevestiging van wat Zoeterwoude is en wil zijn.
Democratische, transparante en doelmatige wijze van bestuur.	Zoeterwoude heeft een open bestuursstijl en kenmerkt zich door consistent beleid.	Vanuit de eigen rol, taak en verantwoordelijkheid draagt ieder bij aan het gedeelde belang van Zoeterwoude. Zoeterwoude heeft toegankelijke bestuurders en raadsleden. Zij zijn zichtbaar, makkelijk aanspreekbaar en gericht op consistente besluitvorming. Dat doen zij vanuit het algemeen belang van de gemeente, haar inwoners en haar maatschappelijke partners.
	Het gemeentebestuur is toegankelijk en stelt zich op als partner in de samenleving.	Burgers, bedrijven en instellingen actief opzoeken en benaderen. Vanuit de verschillende rollen doen zij dat regisserend, stimulerend en faciliterend. Dit zonedig met aangeven van de (on)mogelijkheden.
	Besluitvorming is toegankelijk en transparant.	Meedoen aan maatschappelijke initiatieven van anderen. Het mogelijk maken tot het online volgen van raadsvergaderingen.
	Het democratisch proces verbeteren en goed ondersteunen.	Een werkgroep uit de raad denkt mee over het verbeteren van het besluitvormingsproces.
Als zelfstandige gemeente zorgen dat de taken goed worden uitgevoerd. Primair door de eigen organisatie, tenzij dat in samenwerking met anderen of door anderen beter kan (kwaliteit, kwetsbaarheid, doelmatigheid).	Zoeterwoude heeft een organisatie die nu en in de toekomst in staat is haar taken adequaat uit te voeren.	De complexiteit van de samenleving vergt veel inspanningen. Daarnaast groeit Zoeterwoude de komende vijf jaar flink in inwoneraantal. Deze groei betekent een verdere toename en verbreding van onze werkzaamheden. De groei heeft effect op de kwantiteit en kwaliteit van de organisatie.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
	Benutten van krachten in de samenleving.	Samen met de inwoners en maatschappelijke partners willen wij participatie optimaal vorm geven en faciliteren. De randvoorwaarden daarvoor staan in onze visie op Communicatie, Participatie en Dienstverlening.
	Verbeteren van de samenwerking (op de inhoud) tussen de gemeenten van de Leidse regio, op basis van de Toekomstvisie Leidse Regio 2027.	De samenwerking geven we verder vorm op basis van inhoud, gelijkwaardigheid en vertrouwen. Op welke wijze we dat doen wordt nog nader verkend. Een belangrijk onderwerp in onze samenwerking is gezamenlijk optrekken op basis van wederzijdse belangen, vertrouwen en respect op regionaal-, provinciaal- en rijksniveau.
	Visie op de samenwerking binnen Holland Rijnland.	Per onderwerp zoeken (en vinden) we de optimale maat en schaal van samenwerking. Doel is de beste resultaten behalen. Hierbij vindt afstemming plaats met de Leidse Regio gemeenten.
	Samenwerking op inhoud met andere partners.	Wij zoeken per onderwerp de beste vorm van samenwerking. Daarbij maken we de keuze met welke partners de samenwerking wordt gezocht en/of gevraagd.

Verkiezingen

In de komende jaren zijn de volgende verkiezingen gepland:

- 2021 Tweede kamer (op 17 maart)
- 2022 Gemeenteraadsverkiezingen (op 16 maart)
- 2023 Provinciale Staten en Waterschap (gecombineerd op 15 maart)
- 2024 Europees Parlement (in mei)

Vanwege Corona maatregelen houden wij in 2021 rekening met noodzakelijke extra beschermende voorzieningen zoals schermen, borden en handgel.

PostNL bezorgt de kandidatenlijsten niet meer huis-aan-huis. We moeten dit op een andere manier gaan organiseren.

Voor het organiseren van de Waterschapsverkiezingen in 2023 ontvangen wij in dat jaar een kleine vergoeding via het gemeentefonds.

B. Dienstverlening

Ontwikkelingen dienstverlening

Het aantal bezoeken aan de balie neemt af door de verder gaande digitalisering. Ook het effect van de langere geldigheidsduur van reisdocumenten en paspoorten (tien jaar in plaats van vijf jaar) is zichtbaar. De afname van het aantal bezoeken wordt (deels) gecompenseerd door de groei van het aantal inwoners.

De werkzaamheden worden steeds complexer en zwaarder door de multiculturele samenleving, de variatie aan samenlevingsvormen en de meer ingewikkelde wet- en regelgeving.

Burgerpeiling en ondernemerspeiling

We starten in 2021 direct met de Burgerpeiling en Ondernemerspeiling. We krijgen hiermee inzicht in hoe inwoners en ondernemers onze dienstverlening ervaren. Dit is een vervolg op de eerdere peilingen in 2017. We

hopen tenminste zo goed te scoren als vier jaar terug. Het geeft ons feedback om verder te blijven verbeteren. Via de Staat van Zoeterwoude 2020 is voor de Burger- en Ondernemerspeiling € 20.000 beschikbaar in 2021.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
De dienstverlening is klantvriendelijk, vraaggericht en toegankelijk.	Via de communicatiekanalen balie, telefoon, website en sociale media geven we complete, correcte en actuele informatie.	Alle kanalen zijn beschikbaar.
		Burgerpeiling en Ondernemerspeiling om de wensen te monitoren.
		Dienstverlening voor al onze disciplines goed en herkenbaar organiseren.
De publieke dienstverlening voldoet aan moderne standaarden.	De systemen voor de digitale infrastructuur zijn beschikbaar.	Voortdurend de actualiteiten volgen en systemen invoeren als deze Zoeterwoude ondersteunen.
	We gebruiken de laatste innovaties op het gebied van dienstverlening.	Digitale dienstverlening voortdurend verbeteren door meer en betere e-formulieren.
		Geavanceerde e-diensten voor Burgerzaken in gebruik nemen (samen met andere Servicepunt71-gemeenten).
		Aansluiten bij diensten die burgers via MijnOverheid.nl kunnen afnemen.
Goede kwaliteit en betrouwbaarheid van gegevens in de basisregistraties.	Voortzetten deelname Landelijke Aanpak Adreskwaliteit.	Adresgerelateerde fraude opsporen en voorkomen door bijvoorbeeld huisbezoeken.
	Het gegevensbeheer en de gegevenskwaliteit van alle basisregistraties (BAG, BRP, BGT, WOZ) continu verbeteren.	Koppelingen en informatievoorziening tussen de basisregistraties en afdelingen verder verbeteren. Wij zorgen ervoor dat de kwaliteit van gegevensbeheer en basisregistraties voldoet aan onze kwaliteitseisen.
		Medewerkers trainen in het gebruik van, en het terugmelden op basisgegevens.

C. Communicatie

Communicatie, Participatie en Dienstverlening staan centraal

Passend bij ons coalitieakkoord zetten wij in op 'duurzaam verbinden'. Communicatie en participatie vinden wij heel belangrijk. Doel is het beste te doen voor de inwoners van Zoeterwoude en andere belanghebbenden. Daarom pakken we communicatie, participatie en dienstverlening integraal aan.

Visie op Communicatie, Participatie en Dienstverlening

Eind 2019 stelde de gemeenteraad de Visie op Communicatie, Participatie en Dienstverlening vast. Een strategisch kader, gebaseerd op de missie en kernwaarden van onze gemeente. Het is een dynamisch kader, dat we jaarlijks toetsen en, waar nodig, bijstellen. Het geeft richting. Twee keer per jaar komt de begeleidingsgroep bij elkaar. Deze groep bestaat uit medewerkers van de gemeente, de bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgever en vier raadsleden. Samen bepalen we per jaar de prioriteiten. Minimaal twee keer per jaar koppelt de groep terug aan het MT, het College en de gemeenteraad.

Vanaf 2021 is onze nieuwe website online

Onze huidige website maakt gebruik van verouderde techniek en is niet gebruiksvriendelijk. Vanaf 2021 is onze nieuwe website beschikbaar. Deze nieuwe website voldoet aan alle wettelijke eisen, bijvoorbeeld op het gebied van toegankelijkheid. We realiseren dit binnen de huidige begroting.

In 2021 realiseren we een social intranet

Alle medewerkers gebruiken het interne netwerk Intranet. Het draagt bij aan het verbeteren van de interne communicatie, het integraal werken en de communicatie tussen medewerkers en de Servicepunt71-gemeenten. Het huidige intranet is statisch. Het biedt weinig mogelijkheden voor interactieve communicatie en is daardoor niet meer van deze tijd. In 2021 realiseren we een nieuw sociaal intranet waarin de gebruiker centraal staat. Het intranet wordt regionaal opgezet met de Servicepunt71-gemeenten. Het vervangen van het intranet stond voor 2020 gepland. Regionaal werken we ook aan De Nieuwe Digitale Werkomgeving (DNDW). Dit voorziet ook in een gedeelte van de behoefte. Daarom is met het vervangen van het intranet gewacht tot er meer duidelijkheid was. Zo sluiten de systemen optimaal op elkaar aan en voorkomen we dat we oplossingen dubbel aanschaffen.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Versterken van participatie en interactie tussen inwoners, bedrijven, instellingen en de gemeente. Versterken van de communicatie (intern en extern) en de samenwerking.	De samenleving wordt vroegtijdig betrokken en gevraagd mee te denken om belangen in beeld te brengen.	<p>Participatie en dialoog zijn een vast en vanzelfsprekend onderdeel binnen ons werk (Participatiehandvat).</p> <p>We organiseren kleinschalige inloop- en participatie bijeenkomsten. De kaders waarbinnen meegedacht kan worden geven we duidelijk vooraf aan.</p> <p>Adviseren bij beleidsvorming volgens FactorC/FactorZ. Bij elk nieuw beleid/project team Communicatie in een vroegtijdig stadium aanhaken en samen de communicatie-aanpak bepalen.</p>
	Communicatie en interactie uitbreiden.	<p>Met vorm van participatie aansluiten op de behoeften van inwoners en andere belanghebbenden.</p> <p>Aandacht (blijven) geven aan initiatieven uit de samenleving via onze communicatiekanalen. Open staan voor signalen uit de omgeving.</p> <p>College en medewerkers staan dichtbij onze inwoners en andere belanghebbenden. We zijn toegankelijk en staan open voor de dialoog.</p> <p>Opzetten social intranet voor de interne communicatie.</p>
Inwoners, bedrijven en instellingen zijn structureel op de hoogte van wat de gemeente gemeente doet.	Proactief en structureel communiceren over verloop en uitkomst van besluitvorming, uitvoering en processen.	Bij projecten wordt de communicatie en participatie in een vroeg stadium besproken en ingevuld.
		Onze inwoners vinden ons via een duidelijke ingang (ook digitaal).
		Mogelijkheid tot abonneren op digitale nieuwsbrieven over onderwerpen en projecten.
Begrijpelijk, herkenbaar, eenduidig en transparant communiceren.	Alle brieven, teksten en andere communicatiemiddelen schrijven we begrijpelijk en in dezelfde schrijfstijl.	Brieven en teksten (blijven) voldoen aan nieuwe schrijfafspraken. Coachen en begeleiden van medewerkers hierin.
		Sjablonen voor gangbare documenten in huisstijl voor alle medewerkers actueel houden.
	We hebben een eenduidige en herkenbare huisstijl.	(Blijven) toetsen of alle brieven en andere communicatiemiddelen voldoen aan de huisstijl.
		We maken een huisstijlhandboek met heldere afspraken.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen / beleidsindicatoren

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Lokale kengetallen					
Aantal Koninklijke onderscheidingen vrouw/man	0 / 1	0 / 2	4	nmb	2
Aantal uitgereikte Zoeterwouds Complimenten	0	0	nmb	nmb	1
Aantal uitgereikte Gouden Klavers	1	0	nmb	nmb	2
Aantal formeel ingediende klachten van burgers	1	0	nmb	nmb	0
Aantal bezwaarschriften (deels) gegrond	12	21	nmb	nmb	0
Aantal bezwaarschriften ongegrond	0	2	nmb	nmb	0
Aantal afgegeven paspoorten	1.013	387	250	500	1.000
Aantal afgegeven Nederlandse identiteitskaarten	582	315	250	500	900
Aantal afgegeven rijbewijzen	948	1.089	1.000	1.000	1.000
Aantal adresonderzoeken	32	30	25	25	25
Aantal naturalisaties	7	16	15	15	10
Aantal huwelijken en geregistreerde partnerschappen	47	41	40	40	40
Aantal vestigingen uit het buitenland	48	34	50	50	50

Financieel overzicht

Bestuur en Dienstverlening bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Bestuursondersteuning	Lasten	1.301	831	930	914	913	913
	Baten	-3	0	0	0	0	0
Saldo		1.298	831	930	914	913	913
Burgerzaken	Lasten	198	218	229	209	213	209
	Baten	-118	-83	-102	-102	-102	-102
Saldo		80	135	127	107	110	107
Generieke digitale infrastructuur	Lasten	82	92	88	88	88	88
	Baten	-7	-2	-2	-2	-2	-2
Saldo		75	91	87	87	87	87
Programma	Lasten	1.581	1.142	1.247	1.212	1.214	1.210
	Baten	-128	-85	-104	-104	-104	-104
Saldo van baten en lasten		1.453	1.057	1.143	1.108	1.111	1.107

Investeringsplan Programma 1

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Bijdrage Regionaal Investeringsfonds 2021	M	€ 164.500	€ 65.600	€ -	€ -
2022	Bijdrage Regionaal Investeringsfonds 2022		€ 164.500		€ 70.590	€ 70.300
2023	-					
2024	-					

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Toelichting

De totale mutatie op programma Bestuur, Dienstverlening en Communicatie is per saldo € 57.000 meer dan in 2020. Dit is het gevolg van een verhoging van het product bestuursondersteuning met € 69.000. Deze verhoging is het gevolg van afschrijving op de bijdrage aan het Regionaal Investeringsfonds. Dat wordt nu in de begroting 2021 voor het eerst geraamd. Afschrijving € 50.800 en rente € 9.900. Samen is dat de voornaamste verklaring van de € 69.000.

De bijdrage aan het Regionaal Investeringsfonds voor een jaarlijks bedrag van € 164.500 is in 2008 gestart en loopt in 2022 af. Dat is het laatste jaar waarin de bijdrage betaald wordt. Via de begroting en de jaarrekening van Holland Rijnland wordt verslag gedaan van de bestedingen vanuit het Regionaal Investeringsfonds.

2.1.2 Openbare Orde en Veiligheid

Portefeuillehouder burgemeester F.Q.A. van Trigtr

Omschrijving van het programma

Het programma Openbare Orde en Veiligheid omvat de activiteiten voor integrale veiligheid, brandweer zorg, rampen- en crisis bestrijding, politiezaken en de uitvoering van bijzondere wetten en de Algemene Plaatselijke Verordening. Daarbij worden andere beleidsvelden zoals jeugd- en ouderenzorg, bouw- en woningtoezicht, ruimtelijke ordening en milieu en verkeer betrokken.

Zoeterwoude blijft veilig

Zoeterwoude is een veilige gemeente en wij doen er alles aan om dit zo te houden. We doen dit door aandacht te besteden aan fysieke en sociale veiligheid. Onder sociale veiligheid verstaan we de objectieve veiligheid die betrekking heeft op bescherming tegen criminaliteit, overlast en verloedering. Daarnaast is er subjectieve veiligheid die betrekking heeft op veiligheidsbeleving door de inwoners. Zoeterwoude werkt samen met inwoners, ondernemers en veiligheidspartners. In het Actieplan Integrale Veiligheid gemeente Zoeterwoude nemen we de prioriteiten op, naast alle reguliere activiteiten op het gebied van veiligheid. Op het gebied van georganiseerde criminaliteit en 'ondermijning', werken we samen met het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC).

A. Beleidsterrein fysieke veiligheid

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
In de gemeente voelt men zich veilig en betrokken bij de veiligheid. Bij een ramp/incident is men bereid zich actief in te zetten samen met professionals en de gemeente.	Afname onveiligheidsgevoelens inwoners. Daling van het aantal vermogens- en geweldsdelicten. Daling jeugdoverlast.	Gericht brieven sturen over preventiemogelijkheden in de omgeving van door inbraak getroffen woningen (zogenaamde besmettingsbrieven).
Optimale preventie en aanpak branden, rampen en crisis.	Inzet bij rampen.	Onderhoud planvorming, training en oefening voor een professionele crisisorganisatie.
		Crisisafspraken optimaliseren en toezien op het naleven van gemaakte afspraken.
		Versterking van een veilige woon- en leefomgeving in Hollands Midden door het regionaal risicoprofiel als pijler onder het regionaal beleidsplan en het crisisplan.
Bouw- en woningtoezicht, reguliere controles.		
Naleving van de regels Fysieke leefomgeving door burgers en bedrijven.	Toezicht door de BOA in de openbare ruimte. Administratief afhandelen van klachten door de BOA.	Zie paragraaf 2.2.8 Handhaving.

B. Beleidsterrein sociale veiligheid

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Beperken criminaliteit.	Door Veiligheidshuis: recidive terugdringen. Overlast en criminaliteit verminderen.	Aandacht voor een sluitende persoonlijke aanpak van degenen die overlast of criminaliteit veroorzaken of dringend zorg nodig hebben.
	Veiligheid in de regio vergroten door samenwerking met RIEC. ¹	Versterking door het RIEC met betrekking tot georganiseerde ondermijnende criminaliteit en de integrale aanpak (in het bijzonder de bestuurlijke lijn).

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
	Samenwerking met het regionale interventieteam (HEIT). ²	Uitvoering controles bij malafide ondernemingen. Ondernemingen die als doel hebben om producten of diensten te verkopen of te leveren waarbij er signalen zijn dat de wet wordt overtreden.
	Terugdringen van fraude.	Realisatie deelname aan: - meld misdaad anoniem - landelijke aanpak adreskwaliteit - landelijke stuurgroep interventieteams - informatieknooppunt zorgfraude
	Vermindering van woninginbraken.	Communiceren van het belang van goed hang- en sluitwerk bij woningen.
Beperken overlast.	Samenwerking Veiligheidshuis.	Samenwerking met partners uit de strafrechtketen, bestuursketen en zorgketen om overlast, onveiligheid en criminaliteit aan te pakken. Verlening nazorg aan ex-gedetineerden.
	Beperken jeugdoverlast.	Contacten leggen, aanspreken op gedrag en het bieden van een alternatief.
Betrekken burgers bij veiligheid.	Communicatie optimaliseren.	Het belang van Burgernet onder de aandacht brengen door wervingsacties.
Onveilige plekken.	Goed beheer van groen en openbare ruimte.	Bij de aanleg van groen rekening houden met gevoelens van (on)veiligheid.
Burenruzie	Signalering van burenruzies.	Doorverwijzing naar instanties en/of bemiddeling door de gemeente.

1 In het RIEC (Regionaal Informatie en Expertisecentrum) werken overheden samen om criminele organisatiestructuren aan te pakken. Een team van analisten, juristen en criminologen biedt gespecialiseerde kennis die individuele partners niet altijd in huis hebben.

2 In het HEIT (regionale interventie team) werken verschillende organisaties samen om ondermijnende en criminele bedrijven en misstanden in de prostitutie aan te pakken.

C. Beleidsterrein privacy/informatiebeveiliging

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Informatiebeveiliging verbeteren.	Regelgeving optimaliseren en bewustwording versterken.	Uitvoering geven aan het regionaal actieplan Informatieveiligheid. ISMS (Informatie Security Management Systeem) implementeren.
Privacy waarborgen.	Zorg voor privacy verankeren en verantwoordelijkheid beleggen.	Het beleid gegevensbescherming, procedures en maatregelen wordt gezamenlijk door de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Zoeterwoude en Servicepunt71 gemaakt. Servicepunt71 voert het uit. Inrichten van MDM (Mobile Device Management) voor veilig gebruik van mobiele apparatuur.
De gemeente is verantwoordelijk voor gegevensbescherming, privacy en informatieveiligheid in de keten van het verwerken van persoonsgegevens.	De gemeente voldoet aan de verplichtingen volgens de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).	Verwerkingen van persoonsgegevens registreren we in het register van verwerkingen. De getroffen beheers- en beveiligingsmaatregelen, incidenten en datalekken nemen we op in een administratie. Deze administratie gebruiken we voor het afleggen van verantwoording.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
		De Functionaris Gegevensbescherming (FG) werkt voor de gemeenten Zoeterwoude, Leiderdorp, Oegstgeest en Leiden. Door het werken met de regionale FG en de Privacy Officers van Servicepunt71 hanteren wij een effectieve en kostenefficiënte privacy-organisatie.

Informatiebeveiliging en Gegevensbescherming (Privacy)

Het informatiebeveiligingsbeleid is de basis voor het inrichten van een procesgerichte benadering van informatiebeveiliging, ook wel het Information Security Management Systeem (ISMS). In 2021 vindt verdere implementatie plaats van het te actualiseren operationeel beleid. Het jaar is het eerste verantwoordingsjaar ENSIA onder de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). In 2019 zijn in de ENSIA BIO-pilot ervaringen opgedaan. De uitkomsten en opgeleverde producten uit de pilot worden gebruikt voor het verantwoordingsjaar 2020 dat in 2021 wordt afgerond.

Ook wordt in 2021 Mobile device management (MDM) ingericht. MDM is het stelsel van maatregelen, procedures en ondersteunende producten die het mogelijk maken al onze mobiele apparaten veilig te kunnen gebruiken en beheren.

Daarnaast ontwikkelt de informatiebeveiligings- en privacy organisatie een e-learning die medewerkers krijgen aangeboden op hun werkplek. Daarmee worden zij actief getraind, maar ook periodiek getoetst op de onderwerpen Informatiebeveiliging en Privacy. Ze komen hier periodiek in aanraking met onderwerpen die het verantwoordelijkheidsgevoel moeten verhogen. Hierdoor gaan medewerkers veiliger gedrag vertonen, zoals het herkennen van valse e-mails (phishing), het gebruik van sterke wachtwoorden en het signaleren van verdachte omstandigheden. Ook weten ze waar deze te melden.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Verplichte set beleidsindicatoren¹					
Verwijzingen Halt inwoners 12-17 jaar ²	109	264	259	nbn	<200
Harde kern jongeren (12-24 jaar) ²	nbn	nbn	nbn	nbn	0
Winkeldiefstallen ³	0,6	0,2.	0,2	nbn	0
Geweldsmisdrijven ³	2,4	1,6	2,3	nbn	0
Diefstallen uit woning ³	0,6	1,3.	1,2	nbn	0
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) ³	3,0	2,7.	2,8	nbn	0
Jongeren (12-21 jaar) met delict voor rechter	nbn	nbn	nbn	nbn	0
Lokale kengetallen					
Geregistreerde woninginbraken	6	11	10	nbn	-
Geregistreerde inbraken bedrijven/instellingen/scholen/sportcomplexen	8	10	10	nbn	-
Plaats in de top 50 Elsevier beste gemeenten van Nederland	40	>50	>50	< 50	< 50
Toename veiligheid (Bron: Veiligheidsmonitor politie)	gunstig	gunstig	gunstig	nbn	uitstekend
Percentage deelnemers Burgernet percentage inwoners	8,3	10,0	10,0	nbn	> 10

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Aantal datalekken gemeld aan Autoriteit Persoonsgegevens	1	0	0	0	0

1 www.waarstaatjegemeente.nl

2 Aantal per 10.000 jongeren.

3 Aantal per 1.000 inwoners.

Financieel overzicht

Openbare Orde en Veiligheid bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Openbare orde en veiligheid	Lasten	864	809	843	842	842	842
	Baten	-9	-4	-4	-4	-4	-4
Saldo		856	805	838	838	838	838
Programma	Lasten	864	809	843	842	842	842
	Baten	-9	-4	-4	-4	-4	-4
Saldo van baten en lasten		856	805	838	838	838	838

Toelichting:

De totale mutatie op dit programma is per saldo € 33.000 meer dan in 2020. Dit is het gevolg van een verhoging voor een indexering van personele lasten voor de Veiligheidsregio. Deze waren achter gebleven ten opzichte van de reële loonkostenontwikkeling over de jaren 2017 en 2018. Ook is rekening gehouden met de verhoging van de bijdrage als gevolg van het wegvallen van de Openbaar Meldsysteem (OMS)-inkomsten. De VRHM indexeert de begroting.

2.1.3 Groene Leefomgeving

Portefeuillehouders wethouder A. de Gans en wethouder R.F. Bouter

Omschrijving van het programma

Dit programma omvat de onderdelen Landschap en cultuurhistorie, Openbaar groen, Biodiversiteit, Recreatie en spelen, Ondernemers en Duurzaam.

A. Landschap en Cultuurhistorie

Aandacht voor landschap en cultuurhistorie blijft belangrijk voor de instandhouding van het buitengebied

Het buitengebied van Zoeterwoude ligt in de westrand van het Groene Hart en is onderdeel van de Randstad. Dit agrarisch werklandschap heeft grote landschappelijke en cultuurhistorische waarde en kan worden beschouwd als één van de best bewaarde Nederlandse laagveengebieden. De eenheid van linten, veenweiden en droogmakerijen met hun typische verkaveling is op veel plekken goed bewaard gebleven en niet aangetast door ruilverkaveling.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Behoud van het agrarische werklandschap.	Bescherming van het landschap in beleid, beheer en communicatie.	Waar wenselijk/nodig participeren in regionale ontwikkelingen vanuit de provincie/Holland-Rijnland/Leidse Ommelanden en Hart van Holland-gemeenten.
		Mogelijkheden voor boerderijateliers bij Het Avontuur onderzoeken. Boerderijateliers bij de Bernardusschool continueren.
		Ontwikkelen van draagvlak binnen en buiten de gemeente. Zichtbaar maken van de agrarische hoofdtaak.
Behoud van de cultuurhistorische waarden.	Bescherming van de cultuurhistorische landschapswaarden en bouwwerken in beleid, beheer en communicatie (draagvlakontwikkeling).	Onderzoeken of de stimuleringsregeling 'Aanplant en herstel cultuurhistorische landschapselementen' in aangepaste vorm kan worden aangeboden.
		We onderzoeken de mogelijkheden om Zoeterwoude te koppelen aan de verschillende Limesroutes voor wandelen, fietsen en varen. Deze routes lopen door of vlak langs Zoeterwoude.
	Uitvoering monumentenbeleid (programma 6 Cultuur, Sport en recreatie).	Waar mogelijk en wenselijk deelnemen aan (regionale) initiatieven en/of deze faciliteren.
		Op verzoek groenadvies geven aan eigenaren en intern bij het beoordelen van aanvragen.

B. Openbaar groen

Het openbaar groen is gevarieerd, biodivers en gifvrij

Openbaar groen is de drager van een duurzame leefomgeving waarin het fijn toeven is voor burgers en waar ook plaats is voor fauna (zoals kleine zoogdieren, vogels en insecten). Het beheer voeren we uit met respect voor mens en dier.

De komende jaren moeten we wel rekening houden met uitbreiding van de bestrijding van diverse ziekten en plagen in het openbaar groen. Denk hierbij aan de essentaksterfte, de eikenprocessierups, luizen en de invasie van exoten zoals de Japanse duizendknoop.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Duurzame instandhouding van het openbaar groen.	Dagelijks beheer op orde.	Nastreven van voldoende groenqualiteiten in de buitenruimte. Conform het beheerplan groen 2020-2023. Het groen areaal actueel houden in het GBI-systeem.
	Vervanging van beplanting waar nodig.	Openbaar aanbesteden van inkoop van planten en bomen. Realisatie van beplanting in projecten en waar nodig in de plantsoenen.
	Geen chemische onkruidbestrijding en kunstmest.	Blijft gehandhaafd in 2021.
	Duurzame beplanting.	Dit is opgenomen in de nieuwe raamovereenkomsten voor bomen, struiken en vaste (water)planten.

C. Biodiversiteit

Biodiversiteit is een belangrijk speerpunt van het collegeprogramma 2018-2022 en sluit goed aan bij de extra inzet op klimaatadaptatie en het duurzaamheidsprogramma van Zoeterwoude.

Bij de verbreding van de A4 zetten we ons in voor verbeterde eco-passages voor flora en fauna

Het gaat om de ecologische passages vanaf het Kniplaanviaduct in Leidschendam, langs de Vlietlanden, de Oostvlietpolder en Cronesteyn, tot aan de N11. Deze verbindingen zijn noodzakelijk om flora en fauna te beschermen en om bestaande kwaliteit zo veel mogelijk te borgen en kansen te benutten. De Kniplaan corridor over de A4 is de laatste ecologische hoofdverbinding tussen de kust en het Groene Hart. Samen met de gemeenten Leiden en Leidschendam-Voorburg, Dunea, Nationaal Park Hollandse Duinen, provincie Zuid-Holland, Hoogheemraadschap Holland Rijnland en Staatsbosbeheer zijn wij met Rijkswaterstaat de mogelijkheden aan het verkennen voor dit gedeelte van de A4 verbreding. Dit project is een verdere uitwerking en samenwerking van de door de raad vastgestelde deelvisie Natuurlijke Leefomgeving Hart van Holland gemeenten.

Zoeterwoude heeft de intentieverklaring Verified Conservation Area ondertekend

Ook zijn wij lid van het kernteam Groene Cirkel Bijenlandschap. Een Verified Conservation Area (VCA) is een internationaal erkend keurmerk. Het is bedoeld om biodiversiteit en ecologische kwaliteit van een gebied te verbeteren en te waarborgen. De gemeenten Leiden, Leiderdorp, Alphen aan den Rijn, Zoetermeer en Zoeterwoude hebben de intentieverklaring ondertekend, net als coöperatie De Groene Klaver, Staatsbosbeheer en de provincie Zuid-Holland. Gezamenlijk spannen zij zich langjarig in om een samenhangend, kwalitatief goed en duurzaam bijenlandschap te ontwikkelen en te beheren.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Het vergroten van biodiversiteit in Zoeterwoude.	Projecten uitvoeren waarin doelstellingen op het gebied van biodiversiteitsvergroting behaald worden.	Opstarten project 'Versterken bijenlint/ biodiversiteit Weipoort - Zoetermeerse Plas'.
		Project 'bijvriendelijke herinrichting Elfenbaan' afronden, beheer bij het Zuidhollands Landschap borgen en financieel afronden.
		Bijvriendelijke initiatieven van inwoners, ondernemers, bedrijven waar mogelijk en wenselijk faciliteren.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
		Vervolg pilot 'papier van bijvriendelijk Zoeterwouds maaimengsel'.
		Deelname aan kernteam en activiteiten Groene Cirkel Bijenlandschap. VCA keurmerk waarborgen.

D. Ondernemers

Zoeterwoude wil de agrarische ondernemers in het buitengebied steunen

Wij zijn een agrarische gemeente met vooral melkveehouderijen. Deze bedrijven maken veelal nog deel uit van de historische bouwlinten en zijn kenmerkend voor het landschap en de streek. Recreanten weten dat ook te waarderen.

De agrarische ondernemers hebben op dit moment met een groot aantal vraagstukken te maken, zoals stikstof aanpak, bodemdaling en verduurzaming productie. Een transitie naar een meer duurzame landbouw is nodig. Wij willen de sector daarbij waar mogelijk en wenselijk ondersteunen en samen in de regio zoeken naar oplossingen voor het agrarisch veenweidegebied.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021	
De ondernemers in het landelijk gebied krijgen 'ruimte' om hun bedrijfsvoering rendabel te houden. De 'ruimte' die hiervoor nodig is moet passend zijn in het landschap, het coalitieakkoord en de geldende wet- en regelgeving.	Agrarische ondernemers ondersteunen bij de landbouwtransitie 2030-2040, voortbordurend op landelijk en provinciaal beleid en de resultaten van de visie Natuurlijke Leefomgeving Hart van Holland.	Samenwerking via de Groene Alliantiegemeenten bevorderen. Met aandacht voor natuurinclusieve landbouw, biodiversiteit (flora en fauna) en (extensieve) recreatie.	
		Samen met gemeente Alphen aan den Rijn mogelijkheden onderzoeken voor een regionale, integrale aanpak van het agrarisch veenweidegebied.	
	De gemeente ondersteunt (financieel of faciliterend) groene, recreatieve initiatieven van ondernemers, passend binnen het Programma Groene Leefomgeving.	Zorgvuldig afbouwen relatie Stichting Land van Wijk en Wouden	Opstellen uitvoeringsprogramma 2.0 Landschapstafel Leidse Ommelanden en Groenprogramma Holland Rijnland 2020-2024.
			Versterken van het netwerk van recreatieve Zoeterwoudse ondernemers, vanuit een faciliterende verbindende rol. Stimuleren en faciliteren van passende ondernemersinitiatieven. Waar passend, initiatieven meefinancieren.
	De gemeente participeert in overleggen waarin ondernemers uit het buitengebied vertegenwoordigd of ondersteund worden.	Bestuurlijke taken beëindigen en lopende activiteiten zoveel mogelijk borgen. Continuering van overleg Stuurgroep Groen.	

E. Recreatie en spelen

Onze basis voor recreatie, promotie en samenwerking met ondernemers is goed

In de afgelopen jaren hebben wij onze recreatieve infrastructuur verder uitgebreid. We ontwikkelden samen met ondernemers nieuwe fiets- en wandelroutes en maakten de website www.ontdekzoeterwoude.nl en de bijbehorende Facebookpagina. De boerenkaasfietsroute is een mooi visitekaartje voor de gemeente. De relatie met de Stichting Land van Wijk en Wouden is beëindigd.

Voor de komende jaren zetten we in op het onderhoud en beheer van het aanbod én het verder versterken ervan. We gaan het gebruik van de website monitoren.

Vanaf 1 januari 2021 is er extra budget beschikbaar voor 'Recreatie en promotie in eigen beheer'.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Zoeterwoude is aantrekkelijk voor (dag)recreanten.	Zoeterwoude is toegankelijk en aantrekkelijk voor fiets-, wandel-, vaar- en skeelerverkeer.	Website en Facebookpagina www.ontdekzoeterwoude.nl : onderhoud en beheer; monitoren gebruik; borgen bij ondernemers en in de regio; gebruik bezoekers stimuleren.
		Plaatsen van een promotiezuil in Zoeterwoude. Mogelijke locaties zijn Recreatief Transferium en Dorpsplein.
		Versterken recreatief vaarnetwerk via Leidse Ommelanden en Holland Rijnland.
		Limesroutes: mogelijkheden onderzoeken om aan te haken.
Er is draagvlak voor behoud van het landelijk gebied van Zoeterwoude bij omwonenden en recreanten.	Er is draagvlak voor behoud van het landelijk gebied van Zoeterwoude bij omwonenden en recreanten.	Actief communiceren over de behaalde resultaten in de Groene Leefomgeving.
		Waar mogelijk en wenselijk deelnemen aan activiteiten van Stichting Land van Wijk en Wouden.
Er zijn voldoende speelplekken op de juiste plaats.	Uitvoering actieplan Spelen. Jaarlijks wordt een aantal acties uitgevoerd uit de meerjarenplanning van het Speelplan. De acties zijn erop gericht het aantal en de inrichting van de speelplekken goed te laten aansluiten op het aantal en de leeftijd van de omwonende kinderen.	In 2021 wordt de speelplaats aan de Burgemeester Wapstraat heringericht in aansluiting op de rioleringswerkzaamheden die daar gaan plaatsvinden. Dit geldt ook voor de Zonnegaarde. Toestellen op andere plekken in de gemeente die niet meer veilig of versleten zijn, worden vervangen conform het beheerplan spelen 2020-2023.
	Bij de herinrichting van de openbare ruimte besteden we aandacht aan de informele speelruimten. Aandachtpunten zijn aantrekkelijk en toegankelijk groen, bespeelbare verharding en veilig water.	Herinrichtingsplannen voor de openbare ruimte worden getoetst aan speelmogelijkheden en veiligheid voor spelende kinderen.
	Gebruikers en buurtbewoners denken mee over de plannen.	Bij grotere renovaties van speelplekken worden direct omwonenden aangeschreven en gevraagd om input of het invullen van een enquête.

F. Duurzaam (beheer)

Duurzaamheid is ook een belangrijk speerpunt in het programma Groene Leefomgeving

Samen zijn we verantwoordelijk voor een duurzame, groene en klimaatvriendelijke leefomgeving, zowel thuis, buitenshuis als op het werk. De gemeente wil zelf en samen met inwoners en bedrijven aan de slag. Samen met hen zetten we projecten op en voeren we activiteiten uit.

Vanuit de Groene Leefomgeving dragen wij bij aan verschillende duurzaamheidsprojecten van de gemeente.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Duurzame ondernemers.	Waar mogelijk samenwerken met ondernemers en afspraken maken over duurzame inrichting en beheer van de Groene leefomgeving.	Opstarten project 'Versterken bijenlint/ biodiversiteit Weipoort-Zoetermeerse Plas'.
		Bijdragen aan de uitvoering van het project 'Klimaatbestendig Zoeterwoude Rijndijk'.
		Inzet van communicatie en de website www.zoeterwoudegaatgoed.nl om duurzaam gedrag te stimuleren.
		Proactieve, ondersteunende en faciliterende rol van de gemeente, bijvoorbeeld bij zonnepanelen op agrarische daken.
Duurzame inwoners.	Uitwerken van de punten uit de duurzaamheidsagenda.	Zie punt 1 en 2 hierboven.
		Inzet van communicatie en website www.zoeterwoudegaatgoed.nl om duurzaam gedrag te stimuleren met aandacht voor citizenscience projecten, biodiversiteit Naturalis en klimaatadaptatie.
Duurzame gemeente.	Uitwerken van de punten uit de duurzaamheidsagenda.	Plaatsen van Oase-watertappunten.
		Bij renovatieprojecten mogelijkheden onderzoeken om klimaatbestendige en biodiverse inrichting mee te nemen (creëren van win-win situaties).

Kengetallen en Financieel overzicht

Groen bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Landschap en cultuurhistorie	Lasten	0	6	8	8	8	8
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	6	8	8	8	8
Openbaar groen beheer en onderhoud	Lasten	662	699	650	661	665	674
	Baten	-10	-10	-10	-10	-10	-10
Saldo		652	688	639	651	654	663
Biodiversiteit	Lasten	35	217	50	50	50	50
	Baten	-26	-139	0	0	0	0
Saldo		9	78	50	50	50	50
Recreatie en spelen	Lasten	196	197	148	147	156	142
	Baten	-17	-25	0	0	0	0
Saldo		178	172	148	147	156	142
Ondernemers	Lasten	3	30	18	18	18	18
	Baten	-2	0	0	0	0	0
Saldo		1	30	18	18	18	18
Duurzaamheid	Lasten	1	25	28	28	28	28
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		1	25	28	28	28	28
Programma	Lasten	896	1.174	903	912	925	920
	Baten	-55	-174	-11	-11	-11	-11
Saldo van baten en lasten		841	1.000	892	901	914	909

Investeringsplan Programma 3

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investeringsbedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Renoveren en omvormen openbaar groen 2021	M	€ 126.000	€ 3.780	€ 3.760	€ 3.750
	Uitvoeren beleidsplan spelen 2021	M	€ 27.000	€ 1.940	€ 1.930	€ 1.920
2022	Renoveren en omvormen openbaar groen 2022		€ 126.000		€ 3.780	€ 3.760
	Uitvoeren beleidsplan spelen 2022		€ 25.000		€ 1.790	€ 1.780
2023	Renoveren en omvormen openbaar groen 2023		€ 126.000			€ 3.780
	Uitvoeren beleidsplan spelen 2023		€ 32.000			€ 2.290
2024	Renoveren en omvormen openbaar groen 2024		€ 126.000			
	Uitvoeren beleidsplan spelen 2024		€ 40.300			

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Toelichting:**Beheerplannen periode 2020-2023**

In 2020 zijn nieuwe beheerplannen opgesteld. Voor programma Groen betreft dit de beheerplannen voor Groen en Spelen. De financiële effecten zijn verwerkt in de meerjarenbegroting 2021-2024 zoals aangegeven in onderstaande tabel. De tabel laat de mutaties zien ten opzichte van de meerjarenbegroting 2020-2023 voor zowel onderhoud als vervanging. Voor vervanging zijn de mutaties verwerkt in het investeringsplan van het programma.

Kosten onderhoud	Mutatie (€)			
	2021	2022	2023	2024
Groen	-43.044	-43.044	-43.044	-43.044
Spelen	-13.163	-13.163	-13.163	-13.163
Totaal	-56.207	-56.207	-56.207	-56.207
Kosten vervangen	Mutatie (€)			
	2021	2022	2023	2024
Groen	81.150	81.150	81.150	81.150
Spelen	27.012	24.705	32.181	40.312
Totaal	108.162	105.855	113.331	121.462

Extra kosten voor beheer aan speeltoestellen

Bij het opstellen van het beheerplan Spelen zijn de kosten voor onderhoud en vervanging opnieuw berekend aan de hand van landelijke kengetallen voor onderhoud en vervanging. Hieruit blijkt dat voor regulier onderhoud circa € 25.000 meer geld nodig is en voor vervanging ongeveer € 4000 minder. Dit is verwerkt in de budgetten.

Extra kosten voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen

Bij het opstellen van het beheerplan Groen zijn de kosten voor onderhoud en vervanging opnieuw berekend aan de hand van landelijke kengetallen voor onderhoud en vervanging. Hieruit blijkt dat voor regulier onderhoud circa € 43.000 minder geld nodig is en voor vervanging ongeveer € 81.000 meer. Dit is verwerkt in de budgetten.

Overige mutaties: effecten in het meerjarenbeeld, waaronder bijstelling van kapitaalslasten, interne verrekeningen, indexering salarislasten en overige kleinere verschillen.

2.1.4 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Portefeuillehouder wethouder R.F. Bouter

Omschrijving van het programma

Dit programma gaat over de gemeentelijke activiteiten voor het beheer en onderhoud van wegen, pleinen, kunstwerken, waterwegen en openbare verlichting. Daarnaast bevat dit programma het beleid voor het verkeer en vervoer binnen de gemeente.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Actuele beheerplannen.	Areaal (gebied) is inzichtelijk.	Optimaliseren en aanvullen gegevens in het beheersysteem GBI.
	Gelijkwaardige beheerplannen voor alle disciplines.	Samenvatting beheerplannen (vervangt Nota Onderhoud Kapitaalgoederen). Opstellen uniforme beheerplannen.
Overzicht integrale projecten.	Lijst met geplande (integrale) projecten.	Eerste opzet lijst projecten voor 2021-2023.

Projecten worden integraal voorbereid en uitgevoerd

De eerste stap in het integraal werken is het beter op elkaar afstemmen van projecten in de buitenruimte. In 2018 begonnen we hiermee door de diverse projecten die voor 2019 en 2020 gepland stonden in de buitenruimte integraal op te pakken en in samenhang uit te voeren. Nu, medio 2020, het beheersysteem GBI aardig op orde is, hebben we inzicht in de areaalgegevens. Samen met aanlegjaar en inspecties kunnen we een betere planning voor een langere termijn gaan maken.

Een volgende stap was het realiseren van uniforme beheerplannen met daarin opgenomen de kwaliteitsambities. Deze zijn medio 2020 gereed. In de volgende stap maken we projecten voor een periode van zo'n vijf jaar inzichtelijk.

A. Wegen, straten en pleinen

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Duurzame en veilige instandhouding van het wegenareaal.	Het tijdig uitvoeren van onderhoud aan de gemeentelijke wegen. De basisnorm is kwaliteitsniveau B van het CROW.	Het uitvoeren van groot en klein onderhoud op basis van visuele inspecties en meldingen. Het cyclisch uitvoeren van reconstructies als gevolg van zettingen in de ondergrond conform het beheerplan 2020-2023. Het wegen areaal up to date houden in het GBI-systeem.
	Effectieve gladheidsbestrijding ter voorkoming van ongevallen en aansprakelijkheidsstellingen.	Zoveel als mogelijk uitvoeren van preventieve strooiacties met behulp van een eigen gladheidsmeldsysteem.

B. Openbare verlichting

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Het openbare leven bij duisternis goed en veilig laten functioneren.	Uitvoering beleid- en beheerplan.	Beheer en onderhoud op orde.
		Areaal op orde (GBI).
Duurzame instandhouding van de openbare verlichting.	Versnelde toepassing energiezuinige LED-lichtbronnen (LED-transitie).	Vervanging van diverse armaturen en lampen.
	Invulling circulariteit.	Levensduurverlenging van materialen.
		Verantwoorde verwerking van verwijderde materialen.

Wij voeren een LED-transitie uit

Vanuit de duurzaamheidsambitie is in het beheerplan 2020-2023 de LED-transitie opgenomen. In deze LED-transitie wordt in de periode 2020-2023 het volledige openbare verlichtingsareaal uitgevoerd met nieuwe lichttechnologieën zoals LED lichtbronnen. LED lichtbronnen zijn momenteel de meest betrouwbare, energie-efficiënte en onderhoudsarme lichtbronnen.

C. Kunstwerken

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Duurzame instandhouding van de civieltechnische kunstwerken.	Dagelijks beheer op orde.	Het uitvoeren van groot en klein onderhoud op basis van visuele inspecties en meldingen conform het beheerplan 2020-2023. Het wegen areaal up to date houden in het GBI-systeem.
		Uitvoeren werkzaamheden conform meerjarenplanning.

Het structurele krediet voor vervanging van bruggen wordt opgenomen in de begrotingen 2022, 2023 en 2024

In de meerjarenraming is het structurele krediet van € 150.000 voor het vervangen van bruggen ten onrechte niet opgenomen voor het jaar 2022. Dit wordt alsnog meerjarig opgenomen.

D. Verkeer

Veiligheid en duidelijkheid staat voorop in het verkeer

Het is van groot belang dat iedere verkeersdeelnemer veilig gebruik kan maken van de openbare wegen. Daarvoor is duidelijkheid en eenduidig verkeersbeleid noodzakelijk. Het programma Verkeer richt zich hierop. Hiervoor voeren we in 2021 verschillende activiteiten uit.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Goede inrichting van het wegennet en goede organisatie van het verkeer. Dat betekent dat we voldoen aan de eisen met betrekking tot verkeersveiligheid, bereikbaarheid, gezondheid, leefbaarheid, inclusiviteit en duurzaamheid.	1. Afstemming met en belangenbehartiging bij andere overheden.	1a. Regionale afstemming en overleg (RPV, ROV, Holland Rijnland, politie/verkeersoverleg, Rijkswaterstaat).
	2. Projecten voorbereiden en begeleiden.	2a. Herinrichting Noordbuursteweg.
		2b. Aanpassing kruising Broekweg.
	2c. Lokale parkeerproblemen oplossen.	
3. Beleid en uitvoeringsprogramma's maken op het gebied van verkeer en vervoer.	3a. Maatregelen verkeersveiligheid.	

1a. We overleggen met andere overheden en partijen en behartigen onze belangen

In de Regionale Projectgroep Verkeersveiligheid (RPV) spreken we af welke projecten we doen gericht op risicogroepen. Dit gebeurt in samenwerking met de provincie Zuid-Holland (ROV) en met Holland Rijnland. In overleg met deze partijen en met Rijkswaterstaat bepreken we ook de verkeersproblemen die een regionale oplossing nodig hebben, zoals de aanleg van de Rijnlandroute. Waar dat nodig blijkt, laten we (aanvullend) onderzoek doen om die problemen op het Zoeterwouds grondgebied beter inzichtelijk te maken.

2a. We richten de Noordbuurtseweg opnieuw in

In 2018 en 2019 hebben we in overleg met bewoners de herinrichting van de Noordbuurtseweg voorbereid. We houden rekening met de wensen van bewoners om de weg veiliger te maken. Dat betekent dat we de huidige wegversmallingen vervangen. We richten de weg in als fietsstraat met een beperkt aantal drempels en plateaus aan het begin en einde. Overlast door trillingen en geluid gaan we tegen door maatwerk te leveren.

2b. We passen de kruising Broekweg aan

De aanpassing van de kruising Broekweg/Noordpolder was uitgesteld omdat het traject voor de warmteronde over de kruising van de Broekweg zou lopen. Nu besloten is dat het traject niet meer via deze kruising loopt, kunnen we de kruising aanpassen.

2c. We lossen knelpunten met betrekking tot parkeren op

Met ingang van 2020 voeren we jaarlijks voor heel Zoeterwoude parkeeronderzoek uit. Op basis daarvan en meldingen van bewoners kunnen we waar nodig eenvoudige knelpunten met betrekking tot parkeren oplossen.

3a. We voeren maatregelen voor verkeersveiligheid uit

In het Verkeersveiligheidsplan van 2020 is een actieplan opgenomen. Dit plan is binnenkort beschikbaar voor de raad. Hierin staan maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren in de jaren na 2020. In het actieplan staan onder andere kleine maatregelen die we willen uitvoeren. Deze zijn opgenomen naar aanleiding van meldingen van bewoners gedurende 2019 en 2020. Voor deze maatregelen is al geld in de begroting opgenomen. Voor de grotere maatregelen in het actieplan onderzoeken we of we die met ander werk kunnen combineren. Na 2020 bereiden we jaarlijks in overleg met de gemeenteraad de grotere projecten voor.

E. Watergangen

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Duurzame instandhouding beschoeiingen.	Het vervangen van beschoeiing volgens het beheerplan.	Vervangen beschoeiingen in de Zonnegaarde in aansluiting op de reconstructie Zonnegaarde. Vervangen beschoeiing Kalmoeslaan in aansluiting op de inrichting openbare ruimte Bloemenweide-noord.
	Waar mogelijk omvormen naar natuurlijke oevers.	De nadruk heeft de laatste jaren gelegen op het vervangen van kwalitatief slechte oevers waar omvorming naar natuurvriendelijke oevers niet mogelijk is. Vanaf 2021 gaan wij de komende vier jaar jaarlijks één kilometer beschoeiing omvormen naar natuurlijke oever conform het beheerplan kunstwerken 2020-2023.
Duurzame instandhouding water.	Zorgdragen voor uitvoering van de baggercyclus.	Baggeren van de sloten aan de Hofweg, Weipoortseweg (zuidzijde) en Nieuweweg volgens het nieuwe baggerplan voor de jaren 2020-2029 en het beheerplan water.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Verplichte set beleidsindicatoren¹					
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig ²	10%	10%	10%	10%	
Ziekenhuisopname na vervoersongeval met een fietser ²	0%	0%	0%	0%	
Lokale kengetallen					
Gebruikt strooizout winterseizoen (einde vorig jaar/begin boekjaar) in tonnen voor gladheidsbestrijding ³	73	50,1	12	nbn	
Aantal strooibeurten gladheidsbestrijding winterseizoen ³	24	17	8	nbn	
Asfaltverharding m ²	219.172	219.172	219.172	237.013	
Elementenverharding m ²	238.223	238.223	238.223	255.352	
Aantal verkeersborden	1.193	1.193	1.193	1.193	
Aantal openbare verlichtingsarmaturen	1719	1719	1719	1719	

¹ www.waarstaatjegemeente.nl

² Als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

³ Gebaseerd op de winter vorig jaar/begin boekjaar (in de kolom 2020 dus de winter 2019/2020).

Financieel overzicht

Verkeer Vervoer en Waterstaat bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Wegen, straten en pleinen	Lasten	799	1.187	1.242	1.198	1.213	1.223
	Baten	-8	-9	-9	-9	-9	-9
Saldo		791	1.178	1.233	1.189	1.204	1.214
Openbare verlichting	Lasten	98	103	138	142	145	137
	Baten	-4	-8	-8	-8	-8	-8
Saldo		94	95	130	133	136	129
Kunstwerken	Lasten	223	303	471	311	368	416
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		223	303	471	311	367	416
Verkeer	Lasten	139	261	293	266	270	265
	Baten	0	-4	-4	-4	-4	-4
Saldo		139	257	289	261	266	260
Watergangen	Lasten	73	197	141	157	157	166
	Baten	-12	-13	-13	-13	-13	-13
Saldo		61	184	128	144	144	153
Programma	Lasten	1.333	2.051	2.286	2.074	2.153	2.206
	Baten	-24	-35	-35	-35	-35	-35
Saldo van baten en lasten		1.309	2.016	2.250	2.038	2.117	2.171

Investeringsplan Programma 4

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Renovatie beschoeiing 2021	M	€ 208.000	€ 9.360	€ 9.320	€ 9.280
	Vervangen straatmeubilair 2021	M	€ 129.000	€ 7.100	€ 7.060	€ 7.030
	Vervangen wegen elementen 2021	M	€ 74.000	€ 1.850	€ 1.840	€ 1.840
	Openbare verlichting 2021	M	€ 67.000	€ 3.690	€ 3.670	€ 3.650
	Reconstructie Verlaatsweg	M	€ 45.000	€ 2.480	€ 2.460	€ 2.450
2022	Vervangen wegen elementen 2022		€ 240.000		€ 6.000	€ 5.980
	Renovatie beschoeiingen 2022		€ 208.000		€ 9.360	€ 9.320
	Reconstructie en ophoging Reiger 2021		€ 200.000		€ 11.000	€ 10.950
	Vervangen straatmeubilair 2022		€ 129.000		€ 7.100	€ 7.060
	Vervanging 2 zoutstrooiers		€ 71.000		€ 6.270	€ 6.240
	Openbare verlichting 2022		€ 65.000		€ 3.580	€ 3.560
	Vervanging bruggen op basis van beheersplan 2022		€ 62.370		€ 2.810	€ 2.790
2023	Renovatie beschoeiingen 2023		€ 162.000			€ 7.290
	Vervangen straatmeubilair 2023		€ 129.000			€ 7.100
	Openbare verlichting 2023		€ 65.000			€ 3.580
	Vervangen wegen elementen 2023		€ 27.000			€ 680

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2024	Renovatie beschoeiingen 2024		€ 213.000			
	Vervangen straatmeubilair 2024		€ 129.000			
	Openbare verlichting 2024		€ 65.000			

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Toelichting

De totale mutatie op dit programma is per saldo € 91.000 meer dan in 2020 vanwege het integraal opnemen van de nieuwe beheersplannen in de ramingen en nieuwe investeringen.

Overige mutaties: effecten in het meerjarenbeeld, waaronder bijstelling van kapitaallasten, interne verrekeningen, indexering salarislasten en overige kleinere verschillen.

Beheersplannen periode 2020-2023

In 2020 zijn nieuwe beheersplannen opgesteld. Deze zullen nog in 2020 aan de raad worden voorgelegd. Voor dit programma (Verkeer, Vervoer en Waterstaat) zijn de beheersplannen voor wegen, openbare verlichting, kunstwerken (inclusief beschoeiingen), bebording en watergangen aan de orde. De financiële effecten zijn verwerkt in de meerjarenbegroting 2021-2024 zoals aangegeven in onderstaande tabel. De tabel laat de mutaties zien ten opzichte van de meerjarenbegroting 2020-2023 voor zowel onderhoud als vervanging. In sommige gevallen gaat het om een verhoging van het bestaande budget en soms om een verlaging. Voor vervanging zijn de mutaties verwerkt in het investeringsplan van het programma.

Kosten onderhoud	Mutatie (€)			
	2021	2022	2023	2024
Wegen en straatmeubilair	34.489	-14.254	-170.392	-170.392
Openbare verlichting	25.850	25.850	25.850	25.850
Kunstwerken	28.585	19.470	64.145	125.269
Beschoeiingen	-	-	10.000	-
Bebording	47.927	22.928	27.930	22.930
Water	-44.362	-37.824	-42.656	-40.717
Totaal	92.219	16.170	-85.123	-37.060
Kosten vervanging	Mutatie (€)			
	2021	2022	2023	2024
Wegen en straatmeubilair	203.157	368.379	156.108	156.108
Openbare verlichting	26.700	25.200	25.200	25.200
Kunstwerken	-	-87.630	-150.000	-150.000
Beschoeiingen	157.625	157.625	112.320	162.625
Bebording	0	0	0	0
Water	0	0	0	0
Totaal	387.482	463.574	143.628	193.933

2.1.5 Economie

Portefeuillehouder wethouder A. de Gans

Omschrijving van het programma

Dit programma betreft het scheppen van randvoorwaarden voor een gunstig en duurzaam ondernemersklimaat, werkgelegenheid en het optimaliseren van de detailhandelsvoorzieningen in de gemeente.

We stimuleren het ondernemersklimaat in Zoeterwoude en de regio

Zoeterwoude kent naar verhouding veel bedrijvigheid. Het aantal banen per 100 inwoners is meer dan twee keer zo hoog als in andere gemeenten in de regio. In de ranglijst van economische toplocaties die jaarlijks wordt gepubliceerd door Elsevier, stond Zoeterwoude in 2019 op een trotse vierde plaats in Zuid-Holland (in Nederland op de 28-ste plaats).

Een goed ondernemersklimaat is van meer dan plaatselijk belang. Daarom werken we samen met de gemeenten Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Voorschoten aan de Economische Agenda van de Leidse regio. Dat doen we onder de naam Economie071.

Dienstverlening gemeente

Doelstellingen	Prestaties	Activiteit 2021
Dienstverlening door de gemeente is naar tevredenheid van de ondernemers.	De ondernemerstevredenheid van een 6,5 naar een 7 krijgen.	Uitvoeren van een Ondernemerspeiling in 2021. We halen daarmee verbeterpunten voor communicatie en dienstverlening op. De rol van de bedrijfscontactfunctionaris verder verbeteren.
	Inzet van nieuwe (digitale) communicatiemiddelen.	
	Regelmatig overleg met organisaties van ondernemers.	Bestaande overleggen en samenwerking met vertegenwoordigers van bedrijventerreinen (Heineken, Grote Polder) en winkelgebieden (Rijneke Boulevard) voortzetten. Opzetten overleggen met andere bedrijventerreinen zoals Keer-weer en Oosthoek.

Werklocaties

Doelstellingen	Prestaties	Activiteit 2021
Bedrijventerreinen, kantorenlocaties en winkelgebieden zijn vitale werklandschappen, deels van regionale betekenis.	De gemeente neemt actief deel in regionale programma's die, gebaseerd op een regionale visie, de werklandschappen up-to-date houden.	Voortzetten regionale Retailvisie Leidse regio (Economie071).
		Uitvoeringsmaatregelen Regionale Bedrijventerreinenstrategie (Holland Rijnland en Economie071).
		Verlengen convenant Economie071 tot en met 2022.
	De gemeente stimuleert het up-to-date houden van bedrijventerreinen en kantorenlocaties.	Projecten en initiatieven op het gebied van circulaire bouw oppakken in Cirkelstad regio071-verband.
		Uitwerken van de visie op werken en wonen Keer-weer/Miening/Europaweg, mede op basis van Regionale Bedrijventerreinenstrategie.
		Meewerken aan en stimuleren van Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO-B).

Doelstellingen	Prestaties	Activiteit 2021
Het winkelaanbod is van goede kwaliteit en afgestemd op de wensen van de lokale en regionale consument.	In Zoeterwoude-Rijndijk verbetert het winkelaanbod voor dagelijkse boodschappen.	Volgen van én medewerking verlenen aan de totstandkoming van winkelgebied in Verde Vista Meerburg.
	In overleg met inwoners en ondernemers verbeteren we de uitstraling en het gebruik van het dorpsplein.	Ondernemers ondersteunen bij de uitvoering van het actieplan van de regionale Retailvisie.

De werklocaties die we in onze gemeente kennen zijn bedrijventerreinen, kantorenlocaties en winkelgebieden. Daarnaast bestaat een groot deel van het oppervlakte van onze gemeente uit agrarisch werklandschap. Het agrarisch werklandschap, waar ook het grootste deel van recreatie en toerisme plaatsvindt (inclusief het Recreatief Transferium), is onderwerp van Programma 3, Groene Leefomgeving.

We gaan een visie opstellen voor bedrijventerrein Keer-weer

Naast het uitbreiden van het areaal bedrijventerrein in de regio ligt in Zoeterwoude een upgrade van het bedrijventerrein aan de Keer-weer voor de hand. Het ontwikkelen van een visie en een plan van aanpak voor het gebied Keer-weer/Miening/Europaweg is de eerste stap. De start hiervan vindt naar verwachting eind 2020 plaats met uitvoering vooral in 2021.

In 2021 werken we verder aan een toekomstbestendig centrum van Zoeterwoude-Dorp

In de Retailvisie Leidse regio 2025 is de regionale hoofdstructuur van de detailhandel vastgelegd. Voor de winkels in de dorpskern zijn de maatregelen de afgelopen jaren uitgewerkt, in nauw overleg met betrokken partijen. Dit wordt in de tweede helft 2020 geëvalueerd. Het uitwerkingsprogramma dat start in 2021 wordt hierop gebaseerd. De financiële consequenties daarvan zijn nog niet uitgewerkt in de begroting, omdat deze afhankelijk zijn van de nog op te stellen maatregelen. De ondernemers betrekken we hierbij.

De ontwikkeling en bouw van het centrumgebied Verde Vista Meerburg gaat in 2021 van start

In de Gebiedsvisie Zoeterwoude-Rijndijk is Verde Vista Meerburg aangewezen als lokatie voor het toekomstige winkelgebied voor de Rijndijk. De bewoners krijgen eindelijk een supermarkt voor de dagelijkse boodschappen in de eigen buurt. De ontwikkeling en bouw van het centrumgebied start in 2021.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Verplichte set beleidsindicatoren ¹				
Funcziemenging (%) ²	68,0%	68,0%	67,0%	68%
Vestigingen (van bedrijven) ³	161,6	163	165	163
Aantal banen ³	1.361	1.361	1.350	1365
Netto arbeidsparticipatie ⁴	73,1%	73,1%	74	74%
Lokale kengetallen				
Werkloosheid (%)	2,3%	2,3%	n nb	2%
Tevredenheid ondernemers MKB ⁵	-	6,5	6,5	7
Rang MKB ondernemersvriendelijke gemeente Nederland ⁵	-	n nb	-	100
Leegstand kantoorvoorraad in de gemeente m ²	13,6%	13,6%	n nb	13%

¹ www.waarstaatjegemeente.nl

² De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

³ Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

⁴ Percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking.

⁵ MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland, 2 jaarlijks onderzoek (nov 2020, nog niet bekend)

Financieel overzicht

Economische zaken bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Economische zaken	Lasten	66	100	50	50	50	50
	Baten	-19	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo		48	99	49	49	49	49
Programma	Lasten	66	100	50	50	50	50
	Baten	-19	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo van baten en lasten		48	99	49	49	49	49

Toelichting

De totale mutatie op dit programma is per saldo € 50.000 minder dan in 2020. Dit is het gevolg van het feit dat een aantal budgetten waren doorgeschoven naar 2020, waardoor de lasten in dit jaar relatief hoog leken in verhouding tot 2019 en de begroting voor 2021.

Overige mutaties: effecten in het meerjarenbeeld, waaronder bijstelling van kapitaalslasten, interne verrekeningen, indexering salarislasten en overige kleinere verschillen.

2.1.6 Cultuur, Sport en Recreatie

Portefeuillehouder wethouder R.F. Bouter

Omschrijving van het programma

Dit programma betreft het initiëren en in stand houden van voorzieningen op het gebied van cultuur, sport, sportvelden, recreatie en monumenten.

Subsidies algemeen

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Ondersteunen van organisaties en verenigingen en de talrijke vrijwilligers die een bijdrage leveren aan de hechte sociale gemeenschappen in Zoeterwoude.	Uitvoeren meerjarensubsidieprogramma.	Jaarlijkse subsidiebeschikkingen.
	Behandelen jaarlijkse subsidieaanvragen zoals de aanvragen van Idoe (vrijwilligers vacaturebank) en Eva (mantelzorgondersteuning).	Toekennen subsidies.
	Behandelen incidentele subsidieaanvragen, zoals het Dorpsfeest, de Groene Hardloop en de Culturele wandeling.	Verdeling Heinekengift.

Meerjarensubsidieprogramma

In 2018 stelden we het meerjarensubsidieprogramma voor de periode 2019-2022 op. Een overzicht van het subsidieprogramma 2021 nemen we als bijlage bij deze begroting op (bijlage 4.2). Wij ontvangen van Heineken Nederland ieder jaar € 15.000 voor (incidentele) sociaal-culturele en sportieve activiteiten en evenementen. De verdeling van dit bedrag is aan het college.

Cultuur

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021	
De huidige voorziening Bibliotheek Rijn en Venen in stand houden, maar deze wel aanpassen aan de hedendaagse behoeften door het ontwikkelen van nieuwe activiteiten.	Collectie actueel houden met de focus op jeugd, ouderen en laaggeletterden.	Uitlenen boeken en andere materialen.	
		Informatie verstrekken.	
		Ontmoetingspunt.	
	Bestrijden laaggeletterdheid.	Eén keer per maand Taalcafé in de bibliotheek.	
		Voorleesexpress.	
	Leesbevordering en 21-ste eeuwse vaardigheden in samenwerking met de andere partners in de Buitenplaats.	Het nieuwe leesbevorderingsaanbod en aanbod 21-ste eeuwse vaardigheden onder de aandacht van school brengen.	Activiteiten in de kinderboekweek en nationale voorleesdagen met school en kinderopvang.
			Themacollecties.
			Pop-up eLAB.
			Voorleesochtenden voor peuters.
			Informatiepunt digitale overheid.
			Stimuleren gebruik Buurbook (www.zoeterwoude.buurbook.nl).
			Inwoners en organisaties helpen met vraag en aanbod van activiteiten via Buurbook.
Complete sociale kaart en deze actueel houden.			

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
De huidige voorziening Bibliotheek Meerburg in stand houden en aanpassen aan de hedendaagse behoeften.	Collectie actueel houden.	Uitlenen van boeken.
	Samenwerking met de school.	Schoolbibliotheek en activiteiten in het kader van de kinderboekenweek.
Ondersteunen van het werk van Zoeterwoudse kunstenaars.	Ondersteunen van de activiteiten van de Stichting Kunst en Cultuur Zoeterwoude door middel van subsidie.	Kunstroute (één keer in de drie jaar).
		Kunstsalons.
		Kunstuitleen.
Verankering van cultuureducatie en muzikale vorming basisscholieren in het basisschoolprogramma.	Basisschoolleerlingen in aanraking laten komen met cultuur en muziek.	Subsidie verlenen aan de Cultuureducatiegroep om cultuureducatieprogramma's aan te bieden aan de basisscholen en hen te ondersteunen bij de implementatie hiervan. Een deel van de subsidie is beschikbaar voor het project Verwonder om de Hoek/Platform.
		Het budget voor muzikale vorming basisscholieren beschikbaar stellen voor muziekonderwijs op school.

Bestrijding laaggeletterheid en Voorleesexpress

De bibliotheek organiseert een maandelijks Taalcafé samen met Taalvrijwilligers Zoeterwoude. In het Taalcafé leggen mensen contact met anderen en oefenen ze op een leuke manier met de Nederlandse taal. In 2021 wordt dit voortgezet. Ook zet de bibliotheek het project VoorleesExpress in 2021 voort. Dit is een programma ter bestrijding van laaggeletterdheid, waarbij vrijwilligers bij gezinnen thuis voorlezen.

Uitbreiding uren locatieleider

De bibliotheek is 16,5 uur per week geopend. De locatieleider werkte voorgaande jaren acht uur op de locatie Zoeterwoude-Dorp. Tijdens de overige openingsuren zijn alleen vrijwilligers aanwezig. Deze vrijwilligers hebben meer ondersteuning nodig, vooral op het digitale vlak. In 2020 was er een tijdelijke uitbreiding van uren. De locatieleider krijgt met ingang van 2021 een structurele uitbreiding naar 12 uur.

BUURbook

De website BUURbook (www.zoeterwoude.buurbook.nl) is bedoeld als hulpmiddel voor organisaties en inwoners bij vraag en aanbod van activiteiten. In het najaar van 2020 is er een pilot met een vrijwilligersvacaturebank op BUURbook. Eind 2020 blijkt of dit een succes is en of we de vacaturebank op BUURBook in 2021 continueren.

Verwonder om de Hoek

Het doel van het regionale project Verwonder om de Hoek is om kinderen tussen de vier en twaalf jaar oud en hun ouders/verzorgers in de regio Holland Rijnland op betekenisvolle wijze binnen en buiten school in aanraking te brengen met kunst, cultuur, natuur, wetenschap, techniek en duurzaamheid. In 2020 worden enkele pilots uitgevoerd in de regio. In 2021 bekijken we of we dit project ook in Zoeterwoude willen uitvoeren.

Accommodaties

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Op vraag en aanbod afgestemd accommodatieniveau voor de gemeentelijke maatschappelijke- en sportvoorzieningen.	Samenwerking tussen de drie huurders van het Cultuurhuis, Stichting Oud Zoeterwoude, Ontmoetingsplaats De Buren en Stichting Kunst en Cultuur stimuleren. Bevorderen dat ook andere partijen gebruik maken van het Cultuurhuis.	Voortzetten bestaande activiteiten.
		In samenwerking met elkaar ontwikkelen van nieuwe activiteiten.
		Ontmoetingsplek.
		Plek bieden voor (nieuwe) activiteiten door andere partijen, met name een aanbod gericht op de 'nieuwe' senioren'.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
	Toekomstbestendige sporthal De Klaverhal.	Vorbereiding plan energieneutrale Klaverhal in combinatie met herinrichting park Haasbroek.
	Afhankelijk van het resultaat van het onderzoek medegebruik gebouw Utopia, de invulling uitwerken.	Afhankelijk van resultaat onderzoek.

Meer informatie over sporthal De Klaverhal en het maatschappelijk centrum is te vinden onder de ruimtelijke projecten (Programma 10).

Sport en sportvelden

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Inwoners stimuleren te gaan of blijven bewegen en sporten, mede in het kader van gezondheid en het sociale aspect.	Waardering sportvrijwilligers.	De combinatiefunctionaris organiseert samen met de kerngroep (voorheen werkgroep sportstimulering) een waarderingsbijeenkomst voor sportvrijwilligers .
	Zorgen voor toekomstbestendige sportaanbieders.	Kennisdeling en samenwerking tussen sportorganisaties bevorderen (onder andere door sportcafé's).
		Meer en beter opgeleide vrijwilligers en verenigingsondersteuning.
		Innovatie van het sportaanbod.
	Zorgen dat iedereen kan meedoen (inclusiviteit).	Bekendheid sportaanbod vergroten.
		Vergroten mogelijkheden aangepast sporten.
		Meer ouderen in beweging.
	Duurzame instandhouding van gemeentelijke sportcomplexen en sportinfrastructuur.	Aandacht voor specifieke doelgroepen.
		Uitvoering van dagelijks beheer conform beheerplan sport 2020-2023.
		Meer gebruik maken van elkaars accommodaties en materialen.
Beweegvriendelijke openbare ruimte en infrastructuur.		
Zwembad Haasbroek.	Gelegenheid geven tot recreatief zwemmen.	Verduurzaming sportaccommodaties.
		Promotie zwembad.
		Groot onderhoud uitvoeren (gebouw).
		Voldoen aan eisen van veiligheid en hygiëne.

Combinatiefunctionaris gaat in 2021 door met het uitvoeren van het sportakkoord

Wij vragen voor 2021 weer de rijkssubsidie voor de combinatiefunctionaris en de uitvoeringsgelden aan. De combinatiefunctionaris en het kernteam hebben een bedrag van € 10.000 (rijkssubsidie) voor de uitvoering van het sportakkoord.

Kantplanken rond voetbalvelden zijn nodig om vervuiling door SBR rubber tegen te gaan

SBR rubber (vermalen autobanden) dat als infill wordt gebruikt op sportvelden kan de bodem verontreinigen. Deze infill is slecht voor het milieu omdat microplastics, zware metalen en PAKS in het milieu terecht komen. Wij hebben de wettelijke zorgplicht om de bodem niet te verontreinigen. Een oplossing voor dit probleem is het veld omlijsten met kantplanken die voorkomen dat de rubberkorrels zich buiten de velden verspreiden. Op dit

moment heeft de gemeente nog drie velden met SBR rubber in onderhoud. In 2021 plaatsen we kantplanken rond twee velden op sportcomplex Meerburg (velden 3 en 4). Voor veld 1 op sportpark Haasbroek worden de planken geplaatst als de toplaag gerenoveerd wordt.

Gevolgen Coronavirus zijn er voor het zwembad ook in 2021

Door de onzekerheid of het zwembad in het seizoen 2020 wel geopend kon worden is besloten het abonnement seizoen 2020 ook in 2021 geldig te laten zijn. Hierdoor zijn de inkomsten uit de verkoop in 2021 aanzienlijk minder. Wij verwachten niet meer dan € 20.000 aan inkomsten binnen te krijgen. Een inkomstendering van € 12.000.

Gelet op het grote belang van het zwembad als ontmoetingsfunctie voor de jeugd én vanwege het streven om 30 tot 60 minuten per dag te bewegen, blijft het onze inzet om het zwembad voor Zoeterwoude te behouden. De reacties van de inwoners en van bezoekers van buiten de gemeente over het zwembad zijn, zonder uitzondering, positief. Wij hopen in 2021 weer het aanbod van activiteiten zoals de Zwem4daagse, de barbecue voor de vaste zwemmers en voor de jeugd en het 'dubbeljtes duiken' te kunnen oppakken. Vanzelfsprekend zijn de eisen van onderhoud, hygiëne, toezicht en aansprakelijkheid hierbij een voorwaarde. Wij voldoen aan de door de Omgevingsdienst Midden Holland gecontroleerde wettelijke eisen. In dit kader is het ook van belang het gepland onderhoud aan het gebouw uit te voeren. Dit pakken we zoveel mogelijk in eigen beheer op. Het zwembad brengen wij dan ook weer onder de aandacht door middel van een folder en berichten op Facebook, de gemeentelijke website en de gemeentebereichten in de huis-aan-huis krant.

Monumentenbeleid wordt voortgezet

Voor 2021 verwachten wij geen bijzonderheden. Het monumentenbeleid zetten we ongewijzigd voort door middel van de reguliere activiteiten.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Behoud van cultuurhistorische waardevolle panden en objecten als onderdeel van ons gemeentelijk erfgoed.	Beheer van gemeentelijke monumenten.	Informereren en begeleiden van eigenaren over het instandhouden van hun monument.
	Beschikbaar stellen van subsidie voor de instandhouding.	Informatie verstrekken over subsidiemogelijkheden.
		Verlenen van subsidie.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Verplichte set beleidsindicatoren^{1,2}					
Voltoet niet aan beweegnorm (Niet sporters) % 1	45%	45%	45%	45%	< 45%
Lokale kengetallen					
Aantal leden bibliotheek Zoeterwoude-Dorp	893	838	798	800	800
Aantal leden bibliotheek Zoeterwoude-Rijndijk	670	735	723	725	725
Aantal uitleeningen bibliotheek Zoeterwoude-Dorp ²	23.831	22.250	1600	22.000	22.000
Aantal uitleeningen bibliotheek Zoeterwoude-Rijndijk ²	9.906	9214	8000	9200	9200
Aantal bezoekers zwembad	26.260	23.186	21.000	21.000	21.000
Aantal abonnementen zwembad	685	739	700	300	700
Aantal onvolkomenheden zwembad bij provinciale inspectie	0	1	0	0	0
Aantal rijksmonumenten	33	33	33	33	33
Aantal gemeentelijke beschermde monumentale panden ³	40	40	44	44	44
Deelname Taalcafe aantal bezoekers per jaar ^{4,2}	44	90	60	95	95
Peutervoorlezen aantal bezoekers per jaar ^{4,2}	167	216	150	200	200

- 1 In 2015 is een uitgebreid onderzoek naar de sportdeelname uitgevoerd onder de inwoners van Zoeterwoude. Vanwege de grote omvang van dit onderzoek wordt dit kengetal niet jaarlijks herzien. We nemen aan dat dit kengetal voor 2021 niet heel veel anders is.
- 2 Door de gedwongen sluiting van de bibliotheken door de Coronacrisis zal het aantal uitleeningen in 2020 minder zijn dan andere jaren. Het aantal bezoekers aan het Taalcafe en het peutervoorlezen is hierdoor ook lager. Bij de telling van het aantal bezoekers aan het Taalcafe wordt uitgegaan van het gemiddeld aantal per bijeenkomst x het aantal bijeenkomsten.
- 3 Conform Beleidskader Cultureel erfgoed 2010.
- 4 Taalcafé en Peutervoorlezen betreffen alleen bibliotheek Rijn en Venen in Zoeterwoude-Dorp.

Financieel overzicht

Cultuur, Sport en Recreatie bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Subsidies algemeen	Lasten	127	148	144	144	144	144
	Baten	-15	-15	-15	-15	-15	-15
Saldo		112	132	129	129	129	129
Cultuur	Lasten	215	221	225	228	226	226
	Baten	-17	-16	-16	-16	-16	-16
Saldo		198	205	209	212	210	210
Sport recreatie volksfeesten	Lasten	308	471	476	458	457	455
	Baten	-128	-131	-130	-130	-130	-117
Saldo		180	341	346	328	327	338
Zwembad	Lasten	167	172	178	177	176	174
	Baten	-55	-39	-28	-39	-39	-32
Saldo		112	133	151	138	136	142
Monumentenbeleid	Lasten	60	91	90	89	89	89
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		60	91	90	89	89	89
Onderhoud en beheer gebouwen	Lasten	1	3	3	3	3	3

Cultuur, Sport en Recreatie bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
	Baten	-5	-5	-5	-5	-5	-5
Saldo		-4	-2	-2	-2	-2	-2
Programma	Lasten	878	1.106	1.117	1.100	1.095	1.091
	Baten	-221	-206	-194	-206	-206	-185
Saldo van baten en lasten		657	900	923	895	890	906

Investeringsplan Programma 6

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Kantplanken VV Meerburg	M	€ 21.000	€ 1.160	€ 1.150	€ 1.140
2022	-					
2023	-					
2024	-					

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Toelichting

De totale mutatie op programma Cultuur, Sport en Recreatie is per saldo € 23.000 meer dan in 2020. Het product cultuur kent een verhoging als gevolg van een hogere subsidie bibliotheek Rijn en Venen voor ondersteuning vrijwilligers. Het zwembad kent in 2021 een hogere exploitatie aangezien de verkoop van abonnementen als gevolg van het Coronavirus ruim lager zal liggen.

Overige mutaties: effecten in het meerjarenbeeld, waaronder bijstelling van kapitaalslasten, interne verrekeringen, indexering salarislasten en overige kleinere verschillen.

Beheerplannen periode 2020-2023

In 2020 is een nieuw beheerplan voor Sport opgesteld. De financiële effecten zijn verwerkt in de meerjarenbegroting 2021-2024 zoals aangegeven in onderstaande tabel. De tabel laat de mutaties zien ten opzichte van de meerjarenbegroting 2020-2023.

Kosten onderhoud	Mutatie (€)			
	2021	2022	2023	2024
Sport	21.470	21.470	21.470	21.470
Totaal	21.470	21.470	21.470	21.470

Toelichting Investerings

Kantplanken

Om de kunnen voldoen aan onze wettelijke zorgplicht in het kader van de wet Bodembescherming moeten er kantplanken worden geplaatst rond veld 3 en 4 op sportpark Meerburg. Hiermee worden de rubberkorrels binnen het veld gehouden. Hiervoor is € 21.000 nodig.

2.1.7 Sociaal Domein

Portefeuillehouders burgemeester F.Q.A. van Trigt en wethouder R.F. Bouter

Omschrijving van het programma

Dit programma betreft de onderdelen:

- Maatschappelijke ondersteuning en maatschappelijke zorg zoals maatwerkvoorzieningen, ouderenzorg, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid.
- Participatie zoals armoedebestrijding, re-integratie, voorzieningen voor arbeidsgehandicapten en het verstrekken van uitkeringen.
- Jeugdhulp met als doel om kinderen en jongeren prettig, gezond en zorgeloos te kunnen laten opgroeien tot volwassenen.

Inleiding

Zoeterwoude draagt als gemeente de verantwoordelijkheid voor participatie, maatschappelijke ondersteuning, zorg en jeugd. We werken dichtbij de mensen en gaan uit van hun eigen kracht en verantwoordelijkheid.

Van daaruit is de Nota Sociaal Beleid: 'Zoeterwoude Gelukkig en Gezond' tot stand gekomen. We voeren de actiepunten van de Nota Sociaal Beleid uit in de periode 2018-2022. Vanwege de maatregelen in verband met het Coronavirus schuiven een aantal in 2020 geplande activiteiten door naar 2021.

De toegang tot Zorg, Werk en Inkomen is in de gemeente kleinschalig georganiseerd. Met belangrijke partners zoals MEE en Kwadraad, is regelmatig contact. Het aantal complexe ondersteuningsvragen van inwoners neemt fors toe. Dit komt mede door de decentralisatie van de Maatschappelijke zorg. Het gaat om problemen op meerdere gebieden van het dagelijks leven. Inwoners met ondersteuningsvragen willen wij een goed aanbod van zorg en ondersteuning bieden. De sociale voorzieningen voor onze inwoners willen wij op peil houden en toekomstbestendig maken. Een aanbod dat bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners en dat toegankelijk is. Wij willen een laagdrempelige toegang. Verder streven we naar eenvoudige ondersteuning dichtbij en het kunnen inschakelen van specialistische hulp als dat nodig is.

Dit gaan wij doen door samen met onze belangrijkste partners de toegang voor het sociaal domein integraal in te richten. Daarbij maken wij gebruik van de kennis en expertise van onze partners. Ook gaan we van onze voorzieningen en activiteiten een samenhangend geheel maken. Dit geldt zowel voor het aanbod aan maatwerkvoorzieningen als voor het aanbod aan welzijnsactiviteiten. Het project Integrale Toegang Sociaal Domein moet in 2021 worden afgerond. De herziening van het aanbod aan welzijnsactiviteiten wordt uiterlijk in 2022 afgerond, zodat dit opgenomen kan worden in het meerjarensubsidieprogramma dat in 2023 ingaat.

A. Maatschappelijke ondersteuning

Maatwerkvoorzieningen Wmo

De gemeente zet zich in voor zelfredzaamheid en participatie van alle inwoners die beperkingen ondervinden in het dagelijks leven. We gaan er daarbij van uit dat inwoners, al dan niet met hulp van hun sociaal netwerk, eerst zelf proberen de problemen voor zover mogelijk op te lossen (eigen kracht). De gemeente levert ondersteuning waar dat nodig is. Inwoners ontvangen ondersteuning in de vorm van een maatwerkvoorziening. Dit gaat om begeleiding, dagbesteding, huishoudelijke ondersteuning, kortdurend verblijf, vervoersvoorzieningen en/of woningaanpassingen. De maatwerkvoorzieningen kopen we gezamenlijk met de Leidse regiogemeenten in.

Maatschappelijke Zorg

De uitvoering van de Maatschappelijke Zorg (MZ) is tot 1 januari 2022 belegd bij centrumgemeente Leiden. De centrumgemeente voert de taken rond maatschappelijke opvang, beschermd wonen, verslavingszorg en bemoeizorg uit voor alle inwoners van de regio Holland Rijnland. De gemeenten in de Leidse regio bereiden gezamenlijk de decentralisatie voor. Dit is uitgewerkt in het Uitvoeringsplan '1 gebied, 1 opgave, 1 aanpak' en

de Uitvoeringsagenda Maatschappelijke Zorg Leidse regio. In de Uitvoeringsagenda zijn, rond vijf thema's, actiepunten benoemd die al in 2021 worden opgepakt.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Inwoners kunnen rekenen op een goed voorzieningsniveau. Hierbij geldt het principe dat we uitgaan van de eigen kracht van inwoners en dat voor de inwoners die de zorg niet zelf kunnen regelen de gemeente doet wat nodig is om via maatwerkvoorzieningen de beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid en participeren te verminderen of op te heffen.	1a. Een passend en kwalitatief aanbod van maatwerkvoorzieningen vormgeven.	We realiseren een passend en kwalitatief aanbod van maatwerkvoorzieningen. We bereiden de nieuwe inkoop van Wmo-maatwerkvoorzieningen voor.
	1b. Aanbod voor levensloopbestendig maken van woningen.	We doen een aanbod voor het levensloopbestendig maken van woningen.
	1c. Hernieuwen contract Regiotaxi.	We bereiden een nieuw contract Regiotaxi voor. We werken het omzetten van het zonetarief naar een kilometer tarief uit.
Inwoners kunnen op het gebied van maatschappelijke opvang, beschermd wonen en verslavingszorg rekenen op ondersteuning die lokaal dan wel (sub)regionaal beschikbaar is.	2. Een lokaal of (sub)regionaal aanbod van voorzieningen realiseren.	We werken de actiepunten uit de uitvoeringsagenda Maatschappelijke Zorg Leidse regio gezamenlijk met de andere Leidse regiogemeenten uit.

1a. We realiseren een passend en kwalitatief aanbod van maatwerkvoorzieningen

Samen met de gemeenten Leiden, Leiderdorp en Oegstgeest contracteert Zoeterwoude aanbieders voor het leveren van bestaande maatwerkvoorzieningen. In het kader van het project Heroriëntatie Wmo van de Leidse regiogemeenten (waarbij ook de gemeente Voorschoten aansluit) wordt samen met zorgaanbieders gekeken naar mogelijke aanpassingen van het aanbod aan maatwerkvoorzieningen. Daarbij kijken we op welke wijze de geleverde zorg beter aansluit op het aanbod van relevante welzijnsvoorzieningen. Dit project moet leiden tot nieuwe contracten per 1 januari 2022.

1b. We doen een aanbod voor het levensloopbestendig maken van woningen

In het kader van het actiepunt 'Levensloopbestendig wonen' uit de nota Sociaal Beleid is een aanbod gedaan voor het preventief aanpassen van gezamenlijke ruimtes (bijvoorbeeld entree tot de centrale hal) aan eigenaren van appartementencomplexen waar overwegend ouderen wonen. Dit zijn zowel huurappartementen (complexen van Rijnhart Wonen) als koopappartementen (Verenigingen van Eigenaars). Het aanbod van de gemeente gaat om het uitvoeren van een inspectie op basis van toegankelijkheid van het complex en een substantiële bijdrage (49,9%) in de kosten van eventuele aanpassingen. De werkgroep Wonen en Woonomgeving van Zoeterwoude voor Elkaar voert namens de gemeente de inspecties uit. Het merendeel van de Vereniging van Eigenaars (VVE's) is ingegaan op het aanbod. De inspecties zijn als gevolg van de Coronacrisis vertraagd. Het uitvoeren van aanpassingen vindt daardoor pas in 2021 plaats. Het budget voor woningaanpassingen in de begroting Wmo is niet toereikend voor het levensloopbestendig maken van de complexen. Op basis van de inventarisaties wordt het noodzakelijke budget bepaald.

1c. We bereiden een nieuw contract Regiotaxi voor

Het huidige contract met de vervoerder (gezamenlijk afgesloten door de Holland Rijnland-gemeenten) eindigt op 1 januari 2022. De Leidse regiogemeenten werken punten uit voor het Programma van Eisen voor de nieuwe aanbesteding. Daarnaast komt de omzetting van een zonetarief naar een kilometer tarief aan de orde. De eventuele financiële gevolgen van deze omzetting worden in kaart gebracht. Vanaf 2021 geldt voor alle inwoners die met een Wmo-voorziening gebruikmaken van de regiotaxi dezelfde eigen bijdrage, ongeacht de leeftijd.

2. We realiseren een lokaal of (sub)regionaal aanbod op het gebied van Maatschappelijke Zorg

Voor vijf thema's uit de Uitvoeringsagenda Maatschappelijke zorg Leidse regio (Wonen is de basis, Inclusieve buurt en veiligheid, Vroegsignalering en preventie, Laagdrempelige toegang en Ondersteuning op maat) zijn voor 2021 actiepunten uitgewerkt die we lokaal en subregionaal oppakken.

B. Ouderenzorg

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021	
Zelfredzaamheid en welbevinden van ouderen bevorderen.	1. Een passend aanbod van activiteiten en voorzieningen bieden.	We subsidiëren en/of faciliteren activiteiten gericht op maatschappelijke deelname, ontmoeting en beweging.	
	2. Zoeterwoude voor Elkaar ondersteunen.	We ondersteunen Zoeterwoude voor Elkaar financieel en organisatorisch.	
	3. Afstemmen activiteiten en ondersteuning ontplooiing nieuwe activiteiten.		Namens de gemeente ondersteunt, informeert en adviseert de Coördinator Activiteiten Senioren (CAS) de ouderenorganisaties.
			De coördinator stimuleert samenwerking tussen de diverse ouderenorganisaties en ontwikkelt nieuwe ideeën
	4. Nieuwe activiteiten voor senioren.	We ondersteunen de denktank '60-70 jaar'.	
	5. Welzijnsbezoeken uitvoeren.		We zetten de welzijnsbezoeken voort.
We evalueren de resultaten van de uitgevoerde welzijns gesprekken en besluiten hoe we daarmee verder gaan.			
6. Plan dementievriendelijke gemeente uitvoeren.		We scholen gemeentepersoneel.	
		We bieden aan specifieke doelgroepen cursussen aan.	
		We voeren een bewustwordingscampagne voor bewoners.	
		We realiseren aanpassingen in de buitenruimte.	

1. We bieden een passend aanbod van activiteiten en voorzieningen aan

We bevorderen de deelname aan het sociale verkeer door onze senioren en voorkomen daarmee eenzaamheid. Dit stimuleren wij door subsidiëring van activiteiten die gericht zijn op maatschappelijke deelname, ontmoeting en beweging.

4. We ontwikkelen nieuwe activiteiten voor senioren en toekomstige senioren

De CAS-organisaties hebben aangegeven dat veel senioren en zeker de toekomstige senioren behoefte hebben aan andere activiteiten dan die nu worden aangeboden. Zij hebben een 'denktank' samengesteld. Doelstelling is het creatief aansluiten bij bestaande activiteiten voor senioren en het ontwikkelen van nieuwe activiteiten. Er zijn al verschillende nieuwe activiteiten gestart zoals wandelingen, jeu-de-boules middagen en boekbesprekingen. In 2021 organiseert de 'denktank' samen met bibliotheek Rijn en Venen een aanbod van lezingen in het Cultuurhuis en nog een aantal andere ideeën uitwerken.

C. Mantelzorg

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Ondersteunen van mantelzorgers, voorkomen van overbelasting en verbetering van de kwaliteit van de mantelzorg.	1. Informatie, advies en begeleiding bieden.	We bieden informatie en voorlichting aan doelgroepen aan.
		We bieden ondersteuning bij het versterken van het netwerk aan.
		We bieden hulp bij regeltaken.
		We faciliteren het wekelijks spreekuur, afwisselend in Emmaus en het Cultuurhuis.
	2. Waardering uiten.	We organiseren een bloemenactie op de Dag van de mantelzorg.
		We organiseren de Dag van de mantelzorg, met diverse (ontspannings)activiteiten voor mantelzorgers.
	3. Lotgenotencontact organiseren en educatie aanbieden.	We organiseren themabijeenkomsten voor mantelzorgers en scholingsbijeenkomsten voor (zorg)vrijwilligers.
		We bieden deskundigheidsbevordering voor beroepskrachten aan.
	4. Respijtzorg bieden.	We zorgen voor werving van zorgvrijwilligers.
		We zorgen voor bekendheid van de mogelijkheden van respijtzorg.
	5. Aandacht voor risicogroepen mantelzorg vergroten.	We starten met het project jonge mantelzorgers.
		We bieden cursussen aan voor mantelzorgers die zorgen voor iemand met dementie.
6. Emotionele ondersteuning mantelzorgers.	We blijven mantelzorgmaatjes inzetten.	

1. We bieden informatie, advies en begeleiding aan mantelzorgers aan

Informatie en voorlichting is de eerste stap in de ondersteuning van mantelzorgers. Hoe eerder de mantelzorggerichte informatie en ondersteuning ontvangt, hoe kleiner de kans op overbelasting. Daarnaast hebben mantelzorgers regelmatig behoefte aan persoonlijk advies, hulp bij het invullen van formulieren en ondersteuning bij het versterken van het netwerk.

4. We bieden respijtzorg aan

Respijtzorg is vervangende mantelzorg door vrijwilligers en beroepskrachten. Tijdige inzet van respijtzorg is belangrijk om overbelasting te voorkomen.

5. We hebben aandacht voor risicogroepen

Eén op de tien jongeren (tot 25 jaar) heeft mantelzorgtaken. In 2021 wordt gestart met de uitvoering van het (regionale) plan om jonge mantelzorgers te vinden en te helpen. Dit gebeurt via de basisscholen, bijvoorbeeld door middel van een theatervoorstelling, en door samenwerking met beroepskrachten (jeugdarts, CJG, JGT, GGZ, enzovoorts).

Voor mantelzorgers die zorgen voor een partner met dementie wordt de cursus 'Beschadigd Brein' herhaald. Ook starten we een lotgenotengroep.

6. We gaan door met mantelzorgmaatjes

Een mantelzorgmaatje is een vrijwilliger die ingezet wordt bij een mantelzorger. Het doel van het mantelzorgmaatje is emotionele steun aan de overbelaste mantelzorger bieden, herkenning en erkenning in de vorm van begrip en meeleven en een luisterend oor. In 2021 wordt de inzet van mantelzorgmaatjes voortgezet.

D. Vrijwilligerswerk

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Bevorderen en ondersteunen van het vrijwilligerswerk.	1. Faciliteren van verenigingen en organisaties die met vrijwilligers werken.	We ondersteunen organisaties die met vrijwilligers werken. We zorgen voor een vrijwilligersvacaturebank.
	2. Zorgen dat vrijwilligers verzekerd zijn.	We bieden een vrijwilligersverzekering aan.
	3. Waardering vrijwilligerswerk.	We organiseren de verkiezing van de vrijwilliger van het jaar.
	4. Communicatie via sociale kaart.	We zorgen voor een complete en actuele sociale kaart op Buurbook.
	5. Samenbrengen organisaties die met vrijwilligers in de zorg en ondersteuning werken (Informeel Zorgoverleg).	We nemen deel aan het Informele zorgoverleg. We onderzoeken de behoefte aan specifieke scholing en cursussen.

1. We faciliteren verenigingen en organisaties die met vrijwilligers werken

Sinds augustus 2018 ondersteunt I-doe de vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in Zoeterwoude. I-doe valt onder Libertas Leiden. Libertas (met I-doe) heeft de aanbesteding voor de Sterke Sociale Basis in Leiden niet gewonnen. Met ingang van 1 juli 2020 kunnen zij daarom in Zoeterwoude niet meer dezelfde ondersteuning bieden als voorheen. Wij nemen vanaf 1 juli 2020 alleen de vacaturebank af. In het najaar van 2020 staat een pilot met een vrijwilligersvacaturebank op BUURbook gepland. Eind 2020 wordt geëvalueerd of dit goed werkt en of de vacaturebank op BUURbook in 2021 wordt gecontinueerd. Als dat het geval is, wordt de vacaturebank bij I-doe beëindigd. In 2021 wordt verder onderzocht hoe we de (persoonlijke) ondersteuning van vrijwilligers in Zoeterwoude het beste vorm kunnen geven.

5. Samenbrengen organisaties die met vrijwilligers in de zorg en ondersteuning werken door middel van het Informele zorgoverleg

In 2021 zetten we het Informele zorgoverleg (onder leiding van de Stichting Eva) voort. Hierin participeren de CAS-coördinator/welzijnscoach, Emmaus, Zoeterwoude voor Elkaar, Swetterhage, Eva (mantelzorgondersteuning) en de gemeente (beleidsmedewerker Welzijn). Samenwerking gebeurt op de gebieden van scholing, waardering, werving en informatieverschaffing. We bieden scholingsbijeenkomsten voor een diverse en grotere groep vrijwilligers aan. Denk hierbij aan de cursussen 'Beschadigd brein' en 'Niet pluis gevoel'.

E. Participatie

Iedereen die kan werken maar daarbij ondersteuning nodig heeft, heeft te maken met de Participatiewet. De Participatiewet bevat de elementen van eerdere regelingen op het gebied van werk en inkomen, sociale werkvoorziening en arbeidsondersteuning jonggehandicapten.

De gemeente heeft de taak om werkzoekenden te begeleiden naar werk. De gemeente richt zich op de brede doelgroep van de Participatiewet, in het bijzonder op de werkzoekenden met een arbeidsbeperking. Lukt het de werkzoekende niet om zelf of met hulp van de gemeente werk te vinden, dan biedt de Participatiewet een

vangnet. Aan de werkzoekende die geen aanspraak kan maken op een ander inkomen of uitkering wordt een bijstandsuitkering verstrekt. Deze is tijdelijk totdat men weer zelfstandig in het bestaan kan voorzien.

Voor 2021 en verder verwachten we een toename van het aantal uitkeringen. Dit door de toename van het inwoneraantal van onze gemeente door nieuwbouwprojecten, de huisvestingstaakstelling vergunninghouders en de opvang van kwetsbare groepen vanuit de maatschappelijk opvang. Verder is het de verwachting dat de Coronacrisis zich vertaalt in een toename van het aantal bijstandsuitkeringen. Ondernemers hebben hun zakelijke lasten verlaagd door arbeidscontracten niet te verlengen en geen nieuw personeel in dienst te nemen. Met een vertragend effect van het recht op een WW-uitkering kunnen deze nieuwe werklozen de bijstand instromen. De hoop is dat door de steunmaatregelen van het kabinet en de gemeenten de economie zich in de tussentijd voldoende herstelt, waardoor de schade beperkt blijft en inwoners tijdig een nieuwe baan kunnen vinden. De ervaring leert echter dat juist de meest kwetsbaren op de arbeidsmarkt pas laat profiteren van een economisch herstel. Dit is dan ook de reden dat we een (extra) toename van het aantal uitkeringen verwachten. De gemeente richt zich de komende jaren vooral op het het beheersbaar houden van de bijstandsuitgaven.

Voor Participatie worden de volgende beleidsuitgangspunten beschreven:

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Zoeterwoudse inwoners hebben werk of volgen een opleiding en zijn hierdoor zelfredzaam of vergroten hierdoor hun kansen op de arbeidsmarkt.	1. We verstrekken alleen een tijdelijke uitkering aan Zoeterwoudse inwoners die daar recht op hebben als vangnetregeling.	We leggen de sollicitatieverplichting actief op aan de werkzoekenden die voldoende zelfredzaam zijn. We bemiddelen werkzoekenden die onvoldoende zelfredzaam zijn één op één naar werk of een opleiding met studiefinanciering. Dit door de inzet van een re-integratie- of scholingstraject op maat en regionale samenwerking met het Werkgeversservicepunt Holland Rijnland.
We streven naar een inclusieve arbeidsmarkt. Iedereen doet en telt mee, te beginnen met de jeugdigen.	2. Alle Zoeterwoudse kwetsbare jongeren met een arbeidsbeperking die behoren tot de doelgroep banenafspraken hebben een baan of opleiding.	We bemiddelen de jongeren met een arbeidsbeperking één op één naar een baan of opleiding door middel van een re-integratie- of scholingstraject op maat. Hierbij maken wij gebruik van ondersteunende re-integratieproducten zoals structurele loonkostensubsidie, begeleiding op de werkvloer en de 'no risk' polis bij ziekte.
Mensen leveren voor de uitkering een tegenprestatie naar vermogen.	3. We geven uitvoering aan de tegenprestatie naar vermogen in de vorm van een verplichting.	We leggen de tegenprestatie op in ruil voor een bijstandsuitkering. Vrijwilligerswerk en mantelzorg worden hierbij als tegenprestatie aangemerkt.
Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement.	4. We dringen armoede in Zoeterwoude verder terug, in het bijzonder onder gezinnen met kinderen.	De campagne armoedebestrijding wordt in 2021 voortgezet door het structureel onder de aandacht brengen van de gemeentelijke minimaregeling. We dragen zorg voor een integraal aanbod om armoede onder jeugdigen te bestrijden. Dit doen we in samenwerking met het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld Leiden en omstreken.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Het aantal Zoeterwoudse burgers met problematische schulden wordt zoveel mogelijk beperkt.	5. We geven uitvoering aan de nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.	We maken gebruik van de nieuwe wettelijke mogelijkheid om gegevens van burgers met betalingsachterstanden in een vroeg stadium uit te wisselen met de woningbouwcorporatie, het drinkwaterbedrijf en de energieleveranciers. Op grond van deze gegevens gaan we de inwoners met een betaalachterstand actief bezoeken om hulp te bieden.
Alle Zoeterwoudse nieuwkomers met een inburgeringsplicht leren de taal op het voor hen hoogst mogelijke niveau en krijgen zo snel mogelijk (betaald) werk om zo goed mogelijk mee te kunnen doen in de Zoeterwoudse samenleving.	6. We geven uitvoering aan de nieuwe Wet inburgering per 1 juli 2021 .	Afronding van de aanbesteding van de inburgeringsinstellingen voor de uitvoering van de drie nieuwe leerroutes.
		Nieuwe inburgeraars een inburgeringsaanbod doen via één van de drie nieuwe leerroutes.
		Financieel ontzorgen van inburgeraars gedurende een periode van tenminste zes maanden.
We bestrijden laaggeletterdheid onder Zoeterwoudse inwoners .	7. We geven uitvoering aan het Regionaal Programma Vervolgaanpak Laaggeletterdheid .	We werken samen met de gemeenten in de Rijnstreek aan een integraal plan ter bestrijding van laaggeletterdheid.

1. We verstrekken alleen een tijdelijke uitkering aan Zoeterwoudse inwoners die daar recht op hebben als vangnetregeling

Zoals in de inleiding vermeld, is het de verwachting dat het aantal bijstandsuitkeringen in 2021 toeneemt. De effecten van de Coronacrisis en of deze zich vertaalt in een aanhoudende recessie in 2021 is één van de grootste onzekerheden. Dit omdat een recessie zorgt voor een disproportionele groei van het aantal bijstandsuitkeringen en voor een mogelijk tekort op het Rijksbudget. Het team Werk en Inkomen blijft streng aan de poort. Zij verwacht van werkzoekenden die zelfredzaam genoeg zijn dat zij zelf een baan of opleiding vinden door actief de sollicitatieplicht op te leggen en te bewaken. De niet-zelfredzame werkzoekende wordt zoveel mogelijk met één op één bemiddeling naar werk of opleiding begeleid. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat persoonlijke ondersteuning nog steeds de meeste kans biedt op succesvolle uitstroom. De personele capaciteit van het team Werk en Inkomen laat het echter niet toe om elke werkzoekende één op één te bemiddelen.

Het team Werk en Inkomen is via DZB Leiden onderdeel van het Werkgeversservicepunt Holland Rijnland. Het Werkgeversservicepunt Holland Rijnland werkt sinds enige tijd met een branchegerichte aanpak. Voor 2021 en verder willen wij meer gebruik maken van de verschillende brancheteams. Deze bestaan uit vertegenwoordigers vanuit de drie verschillende subregio's plus het UWV. Zij benaderen elk vanuit een specifieke sector werkgevers en proberen vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Het gaat hierbij om de sectoren Zorg, Transport en logistiek, Overheid en banenafpraak en Horeca. De bedoeling is om in de huidige kanssectoren zoveel mogelijk banen te creëren voor bijstandsgerechtigden en inwoners met een arbeidsbeperking.

De doelstelling blijft om per 31 december 2021 onder het kengetal van 64 gemeentelijke uitkeringen te blijven. Per 31 januari 2019 was de stand 50 gemeentelijke uitkeringen. Wij vinden het monitoren van de in- en uitstroom en de reden van uitstroom van de cliënten belangrijk en blijven hierover rapporteren bij de planning- en controlmomenten.

2. Alle Zoeterwoudse kwetsbare jongeren met een arbeidsbeperking die behoren tot de doelgroep banenafpraak hebben een baan of opleiding

De huidige werkwijze voor de sluitende aanpak voor kwetsbare jongeren tot 27 jaar zetten we voort. De warme overdracht vanuit het onderwijs voor kinderen die niet kunnen doorstromen naar vervolgonderwijs blijft bestaan door het voeren van zogenaamde driegesprekken. Hierbij werken de leerling, de schoolbegeleider en de

---

gemeente samen aan één plan. In de praktijk zijn de kwetsbare jongeren vooral schoolverlaters zonder uitkering die behoren tot de doelgroep van de banenafspraken voor arbeidsgehandicapten. De werkgever heeft dan recht op een compensatie van de lagere productiviteit van de werknemer in de vorm van loonkostensubsidie. Wij blijven deze loonkostensubsidie verstrekken, ook aan niet-uitkeringsgerechtigden. Ook wordt meer begeleiding op de werkvloer geboden. Zo ontstaat meer ruimte voor maatwerk. De doelstelling is dat 100% van de jongeren die zich bij ons melden doorstromen naar betaalde arbeid of opleiding.

3. We geven uitvoering aan de tegenprestatie naar vermogen in de vorm van een verplichting

We stellen als voorwaarde dat een inwoner met een uitkering op grond van de Participatiewet een tegenprestatie doet in de vorm van vrijwilligerswerk. Dit blijven we in 2021 en verder doen, omdat we merken dat burgers fysiek en geestelijk in beweging worden gebracht en een actieve bijdrage aan de maatschappij leveren. Er is bovendien sprake van een tekort aan vrijwilligers in Zoeterwoude. Zolang het vrijwilligerswerk de re-integratie van mensen naar betaald werk niet belemmert, willen we het vrijwilligerswerk in de gemeente bevorderen. Hierbij gaan wij uit van het zelfredzaam vermogen van de bijstandsgerechtigde om zelf vrijwilligerswerk te vinden of via de vacaturebank van I-doe of BUURbook. Mocht dit niet lukken, dan kan men rekenen op ondersteuning van de klantmanager Werk.

4. We dringen armoede in Zoeterwoude verder terug, in het bijzonder onder gezinnen met kinderen

Als de Coronacrisis zich vertaalt in een aanhoudender recessie, dan betekent het mogelijk dat meer inwoners in de financiële problemen komen. In 2021 en verder wordt het minimabeleid dan ook onverminderd onder de aandacht van de Zoeterwoudse inwoners gebracht. Dit in combinatie met een promotie van een gezonde leefstijl, omdat blijkt dat armoede en een ongezond leefpatroon vaak hand in hand gaan. Hierbij gebruiken we het concept van het brede Positieve Gezondheidsgesprek (onderdeel nota Sociaal Domein).

Onze prioriteit ligt vooral bij de bestrijding van armoede onder gezinnen met kinderen. Kinderen verdienen een goede start. Om te voorkomen dat zij door tekorten binnen het gezin niet goed mee kunnen doen in vergelijking met leeftijdsgenootjes, wordt het zogenaamde Kindpakket verder onder de aandacht gebracht. Dit is een integraal pakket van minima-regelingen om kinderen mee te kunnen laten doen aan een sport en/of culturele activiteiten en voorziet in een vergoeding voor de aanschaf van leermiddelen.

Voor 2021 en verder wordt ook meer inzet gepleegd op het vinden van intermediairs, bijvoorbeeld op scholen en bij de Jeugdzorg. Dit zijn professionals of getrainde vrijwilligers die betrokken zijn bij de opvoeding van het kind of die meer bij de gezinnen achter de voordeur komen. Zij kunnen kinderen uit armere gezinnen rechtstreeks aanmelden voor één van de minimavoorzieningen zoals het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

5. We geven uitvoering aan de nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening per 1 januari 2020

De nieuwe wet stelt schuldhulpverleners en schuldeisers beter in staat om in een vroeg stadium gegevens direct en zonder toestemming van de inwoner te verzamelen en uit te wisselen. We kunnen op basis van deze signalen uit eigen beweging hulp aanbieden. Het aantal meldende partijen wordt, naast de huidige samenwerking met de zorgverzekeraar, uitgebreid met de woningbouwcorporatie, het drinkwaterbedrijf, energiebedrijven en, indien mogelijk, ook met de BSGR voor de gemeentelijke belastingen. We blijven werken volgens de werkwijze van de Pilot vroegsignalering, waarbij de inwoner altijd een vooraankondiging ontvangt voor een huisbezoek en deelname altijd op basis van vrijwilligheid is. Daarnaast blijven wij het burgerinitiatief Schuldhulpmaatje Zoeterwoude ondersteunen. Dit doen wij omdat dit een belangrijke preventieve rol speelt. Het helpt inwoners met dreigende schulden met het inzichtelijk maken van hun financiële administratie en biedt begeleiding bij het vinden van een oplossing.

6. We geven uitvoering aan de nieuwe Wet inburgering per 1 juli 2021

Per 1 juli 2021 wordt de gemeente weer verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders. Wij bieden de inburgeraar op basis van een brede intake één van de drie leerroutes aan. Hierdoor wordt het hoogst mogelijk taalniveau bereikt en de kans op betaald werk het grootst is. Daarnaast worden wij

verantwoordelijk voor de financiële ontzorging van de inburgeraar. De eerste zes maanden betalen wij de vaste lasten door vanuit de uitkering. Zo kan de inburgeraar zich richten op zijn inburgering en ontstaan er geen betaalachterstanden. Het monitoren van de voortgang van de individuele inburgeraar en het verzorgen van de participatiecomponent richting werk of opleiding beleggen wij voor een belangrijk deel bij Project JAS, het participatieprogramma voor statushouders in de Leidse regio. Het streven is dat tenminste 40% van de aangemelde vergunninghouders bij Project JAS na drie jaar uitstroomt naar werk of onderwijs. De regie en eindverantwoordelijkheid blijft bij de gemeente liggen.

7. We geven uitvoering aan het Regionaal Programma Vervolgaanpak Laaggeletterdheid

Op basis van onderzoek blijkt dat in Holland Rijnland circa 10% van de bevolking in de leeftijd van 18 tot 65 jaar laaggeletterd is. Hiervan heeft 57% Nederlands als moedertaal en 57% van de laaggeletterden is werkend. Het blijkt lastig juist deze doelgroep te bereiken. Vanuit een landelijke opdracht proberen wij integraal deze doelgroep te benaderen. De doelstelling is om uiterlijk eind 2024 in alle gemeenten van Holland Rijnland, onder regie van de centrumgemeente Leiden, een effectieve aanpak van laaggeletterdheid te realiseren. Hiertoe is een regionaal kaderstellend programma opgesteld dat subregionaal uitgewerkt moet worden in een uitvoeringsplan. Dat is voor onze gemeente de subregio Rijnland. Er worden verbindingen met de beleidsterreinen Werk en inkomen, Onderwijs, Gezondheid, Welzijn en Wmo gelegd en acties benoemd om de doelstellingen te bereiken. Het gaat hierbij om acties op het terrein van wat kan de gemeente zelf doen, werk en participatie, armoede en schulden, het voorkomen van laaggeletterdheid, gezondheid en welzijn. Op gemeentelijk niveau bekijken we welke acties realistisch en haalbaar zijn.

F. Jeugdhulp

Gemeenten zijn inhoudelijk, financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor de zorg voor jeugd. Het product Jeugdhulp heeft een nauwe relatie met de overige beleidsterreinen binnen het programma Sociaal Domein en met de programma's Onderwijs en Volksgezondheid. Er blijkt veel werk te zitten in het realiseren van een transformatie in het jeugddomein. Ook de aansluiting van jeugdhulp op passend onderwijs is arbeidsintensief. Om hieraan een impuls te geven gaan we de toegang tot de jeugdhulp organiseren op Leidse regio niveau en het specialistische zorgaanbod van jeugdhulp herijken met de andere gemeenten in Holland Rijnland. Daarbij betrekken we ook de steeds oplopende kosten van deze zorg. De bestaande constructie voor de toegang met de Coöperatie Jeugd- en Gezinsteams, is verlengd tot 1 juli 2021. Er vindt een aanbesteding plaats voor de gemeentelijke toegang. De nieuwe opdracht start op 1 juli 2021. Hiernaast wordt het inkoopplan zorgaanbod uitgewerkt. Dat resulteert in nieuwe of aangescherpte contracten met jeugdhulpaanbieders per 2022 (in het geval van jeugdhulp in het onderwijs is dit schooljaar 2021-2022). Dit betekent in 2021 veel ambtelijke inzet.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Maatwerk ondersteuning aan jeugd.	1. Voldoende laagdrempelig en divers aanbod aan opvoed- en opgroei-ondersteuning vanuit het Centrum van Jeugd en Gezien (CJG) dat aansluit bij de behoeften van de doelgroep	We stemmen af met het CJG over flexibiliteit in het vraaggericht aanbod
Preventie	2a. Organiseren van preventieve activiteiten door het CJG.	We kopen in overleg passende activiteiten en cursussen in.
	2b. Bekendheid van het CJG vergroten.	We vergroten de aandacht voor jongeren. Daaronder valt ook het vergroten van de bekendheid van het CJG onder jongeren.
	2c. Verbinding binnen het CJG.	We zetten in op verbinding tussen CJG en gebruikers van De Buitenplaats in Zoeterwoude-Dorp en nemen stappen om de verbinding met Zoeterwoude-Rijndijk te realiseren.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Deskundig hulpaanbod van hoge kwaliteit.	3. Voldoende aanbod van kwalitatief goed gespecialiseerde jeugdhulp.	We geven (lokaal) uitvoering aan in Holland-Rijnland-verband gemaakte afspraken.
Actief en integraal jeugdbeleid.	4a. Uitvoeren actiepunten nota Sociaal beleid, onderdeel jeugd(hulp).	We voeren de actiepunten met betrekking tot jeugd(hulp) van de nota Sociaal Beleid uit: - onderzoeken huisvesting bij 'vechtscheidingen' - samenwerking CJG en huisartsen verbeteren - aanbod lichte ondersteuning vergroten - sluitende aanpak kwetsbare jongeren verbeteren.
	4b. Regionale inkoop jeugdhulp.	We bereiden de inkoop van jeugdhulp in 2020 voor in de (sub)regio.
	4c. Regionale coördinatie van inhoudelijke jeugdthema's door het Regionaal Beleidsteam.	We werken regionaal samen op regionale coördinatie inhoudelijke jeugdthema's en werken deze op lokaal en subregionaal niveau uit.
	4d. Verbeteren aansluiting onderwijs en jeugdhulp.	We verbeteren de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp.
Aanhaken bij de laatste ontwikkelingen.	5a. Het (sub)regionaal ontwikkelen van prestatieindicatoren voor het Jeugd- en Gezinsteam (JGT) en de gespecialiseerde jeugdhulp.	We leveren input ten behoeve van de belangen van Zoeterwoude in de subregio (regio Leiden) en in de regio (Holland Rijnland).
	5b. Doorontwikkeling van het JGT in 2021, samen met Leiderdorp.	We zorgen samen met de Leidse regio voor uitvoering van de aanbesteding van de gemeentelijke toegang. Deze startte in 2020 en wordt op 30 juni 2021. Ook werken we samen aan de implementatie van de nieuwe toegang.
Contact met de doelgroep.	6a. Via de Jongerenadviesraad (JAR) contact met jongeren om te kunnen anticiperen op signalen.	Wij spannen ons in om de Jongerenadviesraad (JAR) ook in 2021 in stand te houden.
		We houden digitaal contact met de leden van de JAR over lopende zaken en organiseren bijeenkomsten als er onderwerpen aan de orde zijn waar de JAR een rol in kan/wil spelen.
	6b. Organiseren kindergemeenteraad.	We kennen een subsidie toe aan het project waartoe de kindergemeenteraad besluit.

1. We bieden een laagdrempelig en divers aanbod aan opvoed- en opgroei-ondersteuning aan

Wij willen opvoed- en opgroei-ondersteuning vooral vraaggericht inzetten. Van gesubsidieerde organisaties binnen het CJG (gericht op opvoed- en opgroei-ondersteuning) verwachten wij dat zij goed aansluiten en anticiperen op de wensen en behoeftes van ouders, opvoeders en jongeren. Zowel (sub)regionaal als lokaal vinden hierover gesprekken plaats met de aanbieders.

2a. Het CJG organiseert preventieve activiteiten

Net als voorgaande jaren organiseert het CJG diverse preventieve activiteiten zoals het geven van cursussen en het vraaggericht geven van advies en ondersteuning gericht op opvoed- en opgroei-ondersteuning. De CJG-coördinator en de gemeente dragen zorg voor passend aanbod.

2b. We vergroten de bekendheid van het CJG

Om de bekendheid van het CJG te vergroten, organiseren zij jaarlijks diverse activiteiten. De CJG-coördinator heeft hier een belangrijke rol in. Het CJG is gevestigd in De Buitenplaats. Dat komt de bekendheid ten goede. Ook voor 2021 wordt ingezet op het onder de aandacht brengen van het CJG bij jongeren.

2c. We vergroten de verbinding van het CJG

De Zoeterwoudse CJG-medewerkers zijn tevens werkzaam voor CJG's in de regio. Ook in 2021 wordt ingezet op de verbinding van het CJG met het lokale voorveld en op de verbinding tussen de verschillende medewerkers van het CJG onderling. De CJG-medewerkers zijn gehuisvest in De Buitenplaats evenals hun partners Stichting Kinderopvang Zoeterwoude, basisschool Het Avontuur en de bibliotheek. Dat zorgt voor korte lijnen. Voor Zoeterwoude-Rijndijk onderzoeken we de mogelijkheid tot inbedding van (onderdelen van) het CJG in de bestaande en toekomstige voorzieningen.

3. We zorgen voor voldoende aanbod van kwalitatief goede gespecialiseerde jeugdhulp

De gemeente heeft de plicht om aanbod te organiseren dat kwalitatief en kwantitatief toereikend is. De Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp Holland Rijnland (TWO) is door de samenwerkende gemeenten ingesteld om het inhoudelijk opdrachtgeverschap jeugdhulp in te vullen. In het licht van de ontwikkelingen met betrekking tot de gemeentelijke toegang en het zorgaanbod stemmen we gezamenlijk met de andere gemeenten in Holland Rijnland de rol van de TWO af. Tegelijkertijd wordt uitvoering gegeven aan de ontwikkeldoelen die beschreven staan in het regionale inkoopplan zorgaanbod.

4a. We voeren de actiepunten met betrekking tot jeugd(hulp) van de nota Sociaal Beleid uit

De nota Sociaal Beleid benoemt de lokale prioriteiten. Aan deze actiepunten werken we ook in 2021. Denk hierbij aan het bieden van een alternatief voor een jongerencoach en het optimaliseren van de samenwerking tussen het JGT en de praktijkondersteuner Jeugd van de huisartsen (POJ). Dit is ook onderdeel van het subregionale onderzoek en de doorontwikkeling van toegang tot jeugdzorg.

4b. We bereiden de inkoop van jeugdhulp voor in de (sub)regio

De komende jaren voert de Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp (TWO) de inkoop van de jeugdhulp uit voor de gemeenten binnen Holland Rijnland¹. De gemeenten zijn gezamenlijk opdrachtgever. De Leidse regio besteedt de gemeentelijke toegang per juli 2021 aan. De (voorbereiding van de) aanbesteding wordt gedaan door de programmagroep Doorontwikkeling Jeugdhulp Leidse regio. Het zorgaanbod van specialistische jeugdhulp wordt op basis van het inkoopplan doorontwikkeld, zodat per 2022 nieuwe of aangescherpte contracten met jeugdhulpaanbieders in kunnen gaan. We sluiten hierbij zoveel mogelijk aan bij de andere subregio's in Holland-Rijnland. Dat doen we onder andere op het gebied van inkoop, contractbeheer en de manier van verantwoorden.

Sinds 2019 is er in de regio Holland Rijnland sprake van beperkte solidariteit, oftewel verevening op pieken en dalen met een vertraging van drie jaar. In de jaren daarvoor was er sprake van volledige solidariteit. De Leidse regio heeft eind 2019 aangegeven het huidige model te willen wijzigen naar *risicoverevening gedurende het jaar*. De realisatie van een voorgaand jaar geldt hier als inbreng voor het komende jaar. Zo betaalt elke gemeente – met een vertraging – voor het eigen zorggebruik en kunnen gemeenten anticiperen op hogere kosten voor het komende begrotingsjaar. Een eventuele piek in de kosten betekent het jaar erop een hogere bijdrage.

Voor 2021 (en 2020) is door het Rijk via de algemene uitkering meer geld beschikbaar gesteld voor jeugdhulp. De tekorten worden hier maar deels mee opgelost. Na 2021 is de financiering onzeker. Dit komt mede door de herverdeling van de uitkering voor het Sociaal Domein.

---

¹ De gemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag & Braassem kopen de volgende vormen van Jeugdhulp in via de regio: jeugdbescherming, jeugdclassering en gesloten jeugdhulp. Overige jeugdhulp kopen deze gemeenten lokaal in.

4c. We werken regionaal samen op regionale coördinatie inhoudelijke jeugdthema's

In beide subregio's in Zuid-Holland Noord (Holland Rijnland en Midden Holland) werken gemeenten en aanbieders van (jeugd)hulp samen om een verbetering te maken op inhoudelijke thema's. Voorbeelden hiervan zijn preventief aanbod, gebruik van een methodiek waarbij de zorgbehoefte gezamenlijk wordt ingeschat, 1 Gezin - 1 Plan - 1 Regisseur, verwijzindex JeugdMatch en de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Omdat iedereen ervan overtuigd is dat inzet op deze thema's de kwaliteit van dienstverlening aan gezinnen vergroot, blijven we intensief samenwerken om deze thema's lokaal en subregionaal in te bedden.

4d. We verbeteren de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp

De samenwerkingsverbanden in het primair en het voortgezet onderwijs en het Regionaal Bureau Leerplicht spelen een centrale rol bij het organiseren van passend onderwijs en (speciale) onderwijszorg op de scholen. Het (bestuurlijk) overleg met partijen krijgt vorm in het bestuurlijk Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). Diverse overleggen bieden de mogelijkheid om de samenwerking tussen onderwijs en de betrokken partijen te verbeteren. Daarnaast wordt het onderwijs en haar partners nauw betrokken bij de doorontwikkeling van jeugdhulp in de Leidse regio en in Holland Rijnland.

5a. We ontwikkelen prestatieindicatoren voor de gespecialiseerde jeugdhulp

In 2020 is het inkoopplan Jeugdhulp vastgesteld in de Leidse regio en in de Duin- en Bollenstreek. De komende tijd worden de onderzoeksvragen uit het inkoopplan beantwoord en prestatieindicatoren ontwikkeld. Zo kunnen per 2022 nieuwe en/of aangescherpte contracten met de jeugdhulpaanbieders in gaan. Hiermee beogen we passende hulp voor jeugdigen en gezinnen, een steviger opdrachtgeverschap vanuit gemeenten in partnerschap met aanbieders en onderwijs en een overzichtelijk zorglandschap.

5b. We zorgen voor doorontwikkeling van het JGT

Per juli 2021 gaat, na de aanbestedingsprocedure, de nieuwe opdracht aan de gemeentelijke toegang in. Deze opdracht is gezamenlijk met de gemeenten Leiden, Leiderdorp en Oegstgeest vormgegeven, met ruimte voor lokale invulling. De overeenkomst met de coöperatie Jeugd- en Gezinsteams die de huidige opdracht uitvoert, is verlengd tot juli 2021. Ook in deze periode is aandacht voor doorontwikkeling, onder andere op het gebied van samenwerking met de huisartsen en onderwijs en de toekenning van PGB's.

6b. We organiseren de kindergemeenteraad

In het schooljaar 2019/2020 is de kindergemeenteraad door de Coronacrisis niet doorgedaan. Het thema digitale verslaving schuift door naar de kindergemeenteraad in schooljaar 2020/2021. In overleg met de scholen wordt gekeken naar de mogelijkheden om de klassen die de kindergemeenteraad schooljaar 2019/2020 hebben gemist, deze (in aangepaste vorm) komend schooljaar in de laten halen.

G. Kinderopvang

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Kwalitatief goede kinderopvang aanbieden, waarbij de kwaliteitseisen gewaarborgd zijn.	1a. Instellingen voor kinderopvang jaarlijks inspecteren.	We geven GGD Hollands Midden (GGD HM) opdracht voor het uitvoeren van de jaarlijkse inspecties en hebben overleg over de geïnspecteerde instellingen. We laten de GGD verscherpt toezicht bij de gastouderopvang uitvoeren (indien dit vanwege de Coronamaatregelen niet in 2020 is uitgevoerd).
	1b. Landelijk register bijhouden.	Invoeren van nieuwe aanvragen, muteren van wijzigingen en uitschrijven van exploitaties in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK).

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
		Inzetten handhavingsacties als dit vanuit inspectie GGD HM wordt aangeraden. Uitvoeren handhavingsacties.

1a. We laten de GGD verscherpt toezicht bij gastouderopvang uitvoeren

Verscherpt toezicht bij de gastouderopvang was afgesproken met de GGD. Hiervoor was eenmalig € 2.000 begroot. Vanwege de Coronacrisis richtte de GGD zich primair op de bestrijding van het Coronavirus en haar wettelijke taken, waardoor geen capaciteit voor het verscherpt toezicht beschikbaar was. Dit is in overleg met het ministerie van Volksgezondheid, de Onderwijsinspectie, de VNG en GGD overeengekomen. Kinderopvanglocaties van dezelfde houder worden, afhankelijk van eerder behaalde resultaten, niet allemaal gecontroleerd. In overleg met de gemeente is er een lijst van prioritering opgesteld welke locaties wel of niet bezocht worden voor inspectie. Mocht er tijd en capaciteit over zijn dan worden deze locaties alsnog gecontroleerd. De verscherpte toezicht en de verhoging van budget schuiven door naar 2021.

1b. We houden het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) bij

Gemeenten hebben de taak om het LRK actueel en volledig te houden. Voor de voortgangsbewaking van eventuele ingezette handhavingsacties blijven wij aangesloten bij de Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte Handhaven binnen het LRK.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Verplichte set beleidsindicatoren¹					
Banen ²	1.138	1.355	1.360	1.148	
Netto arbeidsparticipatie %	67%	67%	70%	66%	
Bijstandsuitkeringen ³	94	90	80	10,2	
Lopende re-integratievoorzieningen ⁴	31	64,8	30	10,8	
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement ⁵	22	23			
% kinderen in uitkeringsgezin (<18 jaar)	2,98%	3%	2,98 %	3%	
% achterstandsleerlingen (4-12 jaar)	5,88% (2012)	5,0%	4,8%	4,8%	
% werkloze jongeren (16-22 jaar)	0,14%	0,14%	0,10%	0,15%	
Jongeren met jeugdhulp %	13,8%	10,9%	15%	13%	
Jongeren met jeugdbescherming %	0%	0%	0%	0%	
Jongeren met jeugdreclassering %	0%	0,6%	0%	0%	
Lokale kengetallen					
Participatie					
Aantal aanvragen bijzondere bijstand	62	52	80	nbn	
Aantal toekenningen individuele inkomensvoorslag	34	22	45	nbn	
Aantal aanvragen Sociaal Fonds Zoeterwoudse kerken	21	21	20	nbn	
Aantal deelnemers collectieve zorgverzekering voor minima (CZM)	155	158	165	nbn	
Aantal dossiers budgettering	14	17	15	nbn	
Aantal dossiers schuldhulpverlening	20	17	30	nbn	
Aantal Minnelijke SNP trajecten	12	15	20	nbn	
Aantal uitkeringen Participatiewet, IOAW en IOAZ	59	50	55	nbn	
Aantal opgelegde tegenprestaties naar vermogen	20	17	25	nbn	
Geïndiceerden voor de Wet Sociale Werkvoorziening	24	18	21	nbn	
Maatschappelijke ondersteuning					
Cliënten hulp bij het huishouden	129	149	160	nbn	
Cliënten begeleiding individueel	77	54	50	nbn	
Cliënten begeleiding groep	33	24	50	nbn	
Cliënten combinatie begeleiding individueel en groep	5	4	15	nbn	
Cliënten woonvoorzieningen	46	64	55	nbn	
Cliënten vervoersvoorziening	304	363	350	nbn	
Cliënten scootmobielen, rolstoelen e.d.	79	95	100	nbn	
Doorlopende inburgeringstrajecten	0	0	0	0	
Met diploma afgeronde inburgeringstrajecten	0	0	0	0	
Voortijdig beëindigde inburgeringstrajecten	0	0	0	0	

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Jeugdzorg					
Bezette kindplaatsen in verlengde peuteropvang Zoeterwoude-Dorp per ochtend	5	5	nbn	nbn	
Bezette kindplaatsen in verlengde peuteropvang Zoeterwoude-Rijndijk per ochtend	3	3	nbn	nbn	
Aantal lopende trajecten specialistische hulp	137	145	160	150	
Aantal lopende trajecten JGT	56	62	70	73	
Ambulante jeugdhulp op locatie aanbieder ⁶	152	165	140	145	
Zorg met verblijf	16	16	10	9	
Zorg zonder verblijf	18	18	18	18	
Jeugdbescherming (OTS, voogdij) ⁶	11	11	10	9	
Jeugdreclassering ⁶	3	4	3	2	
Aantal onderzoeken Raad voor de Kinderbescherming	5	6	5	5	
Aantal meldingen Crisis- Interventie Team	3	1	3	2	
Aantal meldingen jeugdbeschermingstafel	0	1	1	1	
Aantal meldingen bij Veilig Thuis (0-100)	50	50	70	65	
Aantal jeugd PGB's ⁶	13	12	10	10	
Meldingen 'Jeugdmatch' (verwijsindex risicojongeren) ⁷	60	60	60	60	
Matches in 'Jeugdmatch'	15	15	15	15	
Halt delicten	7	17	7	7	
Aanmeldingen bij Jeugd Preventie Team (JPT)	9	4	9	8	

1 www.waarstaatjegemeente.nl

2 Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar (aangepaste definitie kengetal).

3 Het aantal personen met bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder (aangepaste definitie kengetal).

4 Aantal lopen re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar (aangepaste definitie kengetal).

5 Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar.

6 In zorg op 1 januari 2019.

7 Definitieve cijfers zijn beschikbaar in de jaarverslagen van de instellingen.

Financieel overzicht

Sociale Voorzieningen bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Bijstandverlening	Lasten	735	1.036	1.008	1.008	1.008	1.008
	Baten	-924	-849	-849	-849	-849	-849
Saldo		-189	187	159	159	159	159
Minimabeleid	Lasten	354	436	476	476	476	476
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		354	436	476	476	476	476
Vluchtelingenwerk	Lasten	36	60	68	82	85	85
	Baten	-6	-7	-7	-7	-7	-7
Saldo		30	53	61	75	78	78
Werkgelegenheid	Lasten	215	233	256	256	256	256
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		215	233	256	256	256	256

Sociale Voorzieningen bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Maatschappelijke zorg	Lasten	97	105	137	105	105	105
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		97	105	137	105	105	105
Gehand.beleid -> zorgbeleid	Lasten	1.456	1.391	1.400	1.400	1.400	1.400
	Baten	-75	-22	-22	-22	-22	-22
Saldo		1.381	1.368	1.377	1.377	1.377	1.377
Jeugdzorg	Lasten	1.577	1.848	1.866	1.876	1.876	1.876
	Baten	-24	-18	-18	-18	-18	-18
Saldo		1.553	1.831	1.848	1.858	1.858	1.858
Ouderenzorg	Lasten	95	84	83	83	83	83
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		95	84	83	83	83	83
Kinderopvang	Lasten	12	21	19	19	19	19
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		12	21	19	19	19	19
Programma	Lasten	4.577	5.215	5.313	5.305	5.308	5.308
	Baten	-1.029	-896	-896	-896	-896	-896
Saldo van baten en lasten		3.548	4.318	4.417	4.409	4.412	4.412

Toelichting

In het programma Sociaal Domein is sprake van een toename van het saldo van baten en lasten met € 99.000. Dit bestaat grotendeels uit een extra begrote last van € 32.000 aan nader in te delen kosten voor maatschappelijke zorg en extra uitgaven Jeugdhulp van € 18.000. Ook de uitgaven voor de producten Wmo (€ 11.000), Bijstand/Minimabeleid (€ 40.000) en Werkgelegenheid (€ 23.000) zijn hoger. Daar tegenover staan lagere lasten op het product Bijstand (€ 28.000).

Verder zijn er overige effecten in het meerjarenbeeld, waaronder bijstelling van kapitaallasten, interne verrekeningen, indexering salarislasten en overige kleinere verschillen.

2.1.8 Milieu en Volksgezondheid

Portefeuillehouders wethouder A. de Gans en wethouder R.F. Bouter

Omschrijving van het programma

Dit programma betreft de zorg voor het milieu met als onderdelen Afval als grondstof, Riolering, Milieu, duurzaamheid en energietransitie en Volksgezondheid. De onderdelen in het programma zijn gericht op een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving voor mens en dier waarin het prettig wonen en werken is.

A. Afval als grondstof

Visie

Zoeterwoude staat volledig achter de landelijke ambitie om volledig circulaire economie in 2050 te realiseren. In Zoeterwoude hebben we in 2021 een ambitieus afvalbeleid, net als voorgaande jaren. De doelstelling is om het afval te verminderen. Enerzijds doen we dat door afvalpreventie- d.w.z., het voorkomen van afval- en, anderzijds, door het hoogwaardig hergebruik van afval als grondstof te winnen. Huishoudens worden gestimuleerd zelf hun eigen huishoudelijk afval zo veel mogelijk zelf te scheiden (bronscheiding). Afvalstoffen die als grondstoffen kunnen worden gebruikt, zoals PBD en GFT, kunnen bewoners gratis aanbieden. Daarentegen wordt de burger per inworp van zak restafval aangeslagen met belasting. Zoeterwoude is immers een diftargemeente, waar het principe dat de 'meer vervuilen = meer betalen' wordt gehanteerd. Het verminderen van onnodig veel restafval wordt financieel ontmoedigd. In 2019 was de hoeveelheid restafval dusdanig gedaald, dat de gemeente met financiële tekorten had te kampen. In 2020 verwachtte we een herhaling, maar dit is niet aan de orde. Het restafval in 2020 is terug naar het oude niveau van vóór 2019. Enerzijds hebben we een gezonde begrotingsevenwicht, anderszijds zijn de cijfers van 2020 ook teleurstellend. Om de ambitie van 30 kg per inwoner te realiseren, moeten we ons nog harder inzetten. Heldere, eenduidige communicatie over ons afvalbeleid aan de inwoners van Zoeterwoude een aandachtspunt. Met voorlichtingsactiviteiten en afvalcampagnes, hopen we de inwoners van Zoeterwoude blijvend met het probleem van afval te betrekken. Het afval moet een positief imago krijgen. We stimuleren ook vrijwillige en particuliere initiatieven.

Structureel dekkingstekort budget Reiniging

Door de ingevoerde beleidsmaatregelen van de afgelopen jaren en de effecten hiervan, verwachtten wij op de meerjarenbegroting 2020-2023 een structureel dekkingstekort op de taak Reiniging. Ons uitgangspunt is echter kostendekkenheid van de afvalstoffenheffing. In 2020 is de afvalstoffenheffing verhoogd van € 128 naar € 172 per huishouden. De sterke daling op restafval in 2019 heeft zich in 2020 niet voortgezet. Daarentegen zien wij over de eerste acht maanden van 2020 juist een stijging die niet alleen kan worden verklaard door het stijgend aantal inwoners. Met name de maanden mei en juni 2020 - waarin er massaal werd thuisgewerkt door COVID-19 maatregelen - leidden tot een zeer sterke verhoging van de hoeveelheid restafval. Hoewel dit haaks staat op onze ambitie om zo weinig mogelijk restafval in te zamelen, draagt het voor nu bij aan een betere dekking op het budget Reiniging. Deze situatie is mogelijk niet representatief voor de lange termijn. Voor 2021 wordt wel rekening gehouden met een hogere dekking door meer opbrengsten aan restafval. De inzameling van papier met verenigingen staat landelijk ter discussie. Verwacht wordt dat in 2021 nog samen met de verenigingen kan worden ingezameld maar voor opvolgende jaren is dit onzeker. Samen met de raad onderzoeken wij de mogelijkheden om te komen tot toekomstbestendige afvalinzameling en een evenwichtige begroting voor het jaar 2021 en verder.

Geen rekening gehouden met investeringen of andere vormen van inzameling

Belangrijk is te vermelden dat in de meerjarenbegroting nog geen rekening is gehouden met kapitaallasten als gevolg van nieuwe investeringen. Uitgangspunt in 2021 is dat eventuele nieuwe investeringen aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Wij als gemeente willen afvalscheiding blijven faciliteren en stimuleren bij haar inwoners. De dienstverlening van het gescheiden inzamelen van Plastic Blik en Drankkartons (PBD) kan

worden vergroot door het strategisch plaatsen van ondergrondse perscontainers. De eenmalige kosten voor de aanschaf van de ondergrondse PBD pers-containers verdienen zich mogelijk snel terug door besparingen op transportkosten, bijvoorbeeld. Een grotere, ondergrondse PBD-perscontainer kan ook de oplossing zijn voor het dreigende ruimtegebrek van het afvalbrenghstation.

Doelstelling	Resultaten	Activiteiten 2021
Verminderen restafval: maximaal 38 kg per inwoner per jaar in 2021.	Omgekeerd inzamelen. Verhogen serviceniveau voor alle goed herbruikbare afvalstromen.	PBD inzameling verder optimaliseren en efficiënter inrichten door middel van het plaatsen van ondergrondse perscontainers op centrale locaties.
Verbreden kennisniveau over afvalscheiding en betrokkenheid inwoners vergroten.	Grotere betrokkenheid bij de inwoners en motivatie bij inwoners voor verbeterde afvalscheiding.	Voorlichting en communicatie. Betrekken van de inwoners bij nieuwe keuzes in de afvalinzameling (publiekspeiling).

	2019	Prognose 2020	Doel 2021
Restafval	40	65	45
PBD	32	39	40
Papier	54	48	55
Glas	30	29	35
Textiel	8	9	10
Totaal	164	190	185

B. Riolering

Het afvoeren van aangeboden (afval)water is een wettelijke gemeentelijke verplichting ter bevordering van de volksgezondheid. Ook afvoer van hemelwater is een taak van de gemeente. Hiervoor is de aanleg van riolering en het onderhoud ervan noodzakelijk. Bij riolering worden diverse doelstellingen nagestreefd.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Afvoeren afvalwater.	In stand houden van een robuust gemeentelijk rioolstelsel.	Uitvoeren van (deel)inspecties.
		Reinigen van het stelsel.
		Verrichten inmetingen voor actualiseren BRP.
		Vervangen drukriolering.
Voorkomen overstorten.	In stand houden van een robuust gemeentelijk rioolstelsel en van (riool)gemalen.	Vervangen/recoveren vacuümriool in de Weipoort.
		Uitvoeren van (deel)inspecties.
		Periodiek reinigen van het stelsel.
		Repareren/vervangen riolering.
Verminderen aanbod vuilwater aan waterzuivering.	Scheiden van vuil en schoon water.	Monitoren overstorten met nieuwe meetnet.
		Aanleg regenwaterriolering, waaronder Zonnegaarde.
		Afkoppelen straatkolken. Afkoppelen (particuliere) dakvlakken.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Klimaatadaptatie.	Zorgen voor meer waterberging. Snel afvoeren regenwater. Aanleggen robuust regenwaterstelsel (Westwout en Zonnegaarde).	Afkoppelen straatkolken van vuilwaterstelsel en aansluiten op regenwaterriool (Westwout en Zonnegaarde).
		Afkoppelen van (zo veel als mogelijk) particuliere dakvlakken.
		Voorlichten particulieren over nut- en noodzaak afkoppelen dakvlakken (Westwout en Zonnegaarde).
		Stimuleren maatregelen van particulieren met subsidie voor klimaatadaptatie.

Verminderen aanbod vuilwater

Door het scheiden van vuilwater en hemelwater (regen) voorkomen we vermenging van schoon hemelwater met vuilwater. Hierdoor vermindert het aanbod van vuilwater aan de zuiveringsinstallaties aanzienlijk. In 2021 leggen we in de Zonnegaarde een hemelwaterriolering aan.

Klimaatadaptatie verder onder de aandacht brengen

Door in hevigheid toenemende neerslag is in het land op veel plaatsen regenwateroverlast ontstaan. Met de aanleg van gescheiden stelsels maken we het stelsel robuuster om deze hevige buien aan te kunnen. Ook is onderzoek nodig naar het functioneren van het systeem. Hiervoor inventariseren we data en meetgegevens. Daarnaast is voorlichting noodzakelijk om burgers zo veel mogelijk te motiveren hun daken af te koppelen van het vuilwaterriool en aan te sluiten op het regenwaterriool.

Vanaf 2019 tot en met 2023 is jaarlijks een bedrag van € 200.000 beschikbaar. Hiermee maken we tijdens rioleringsvervangingsprojecten klimaatadaptieve maatregelen bij en voor particulieren mogelijk vanuit het project. Denk hierbij aan:

- Groene daken: hierdoor wordt regenwater niet direct afgevoerd via de riolering, maar vertraagd afgevoerd. Het groen houdt het water deels tijdelijk vast. Daarnaast werkt een groen dak isolerend en vermindert het hittestress.
- Operatie Steenbreek: door het verwijderen van verhardingen in de openbare ruimte wordt meer regenwater opgenomen in de bodem en wordt het rioolstelsel ontlast. Ook dit vermindert hittestress.

In de periode 2021 tot en met 2024 staan de volgende investeringen voor het vervangen van rioleringen gepland:

- 2021: € 579.535 (onder andere vacuüm riool Weipoort fase 2, vervangen drukriolering, hydraulische aanpassingen rioleringen).
- 2022: € 711.833 (onder andere Vogelweide fase 1, vervangen drukriolering, renovatie bergbezinkbassin Loetheveld).
- 2023: € 724.970 (onder andere Vogelweide fase 2, hydraulische maatregelen, renovatie gemaal Rijndijk).
- 2024: € 583.930 (onder andere Vogelweide fase 3, hydraulische maatregelen, renovatie gemaal Noordbuurtsehof en N11 fietstunnel).

C. Milieu, duurzaamheid en energietransitie

Dit onderdeel van het programma betreft de coördinatie van taken op het gebied van milieu, duurzaamheid en energietransitie.

De Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) voert de Milieutaken uit

De ODWH voert de wettelijke milieutaken uit volgens de gestelde kwaliteitseisen, ondersteunt bedrijven met voorlichting over onder andere duurzaamheid en adviseert de gemeente over de milieuaspecten van ruimtelijke

ontwikkelingen. De ODWH voert voor de gemeente projecten uit die betrekking hebben op geluidsanering van wegverkeerslawaai. Vanaf medio 2018 heeft de ODWH van de gemeente een aantal taken overgenomen die betrekking hebben op asbest. In de Staat van Zoeterwoude 2020 is € 5.000 extra begroot voor onderzoek en aanpak pFAS. Hier geeft de ODWH uitvoering aan. De ODWH dienst is opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Duurzaamheid

In het Coalitieprogramma 2018-2022 is een grotere inzet op duurzaamheid een speerpunt. Dit is uitgewerkt in de actiepunten:

- Streven naar een plaats in de top-20 van meest duurzame gemeenten.
- Inzetten op productie van hernieuwbare energie.
- Inzetten op energiebesparingsmogelijkheden.

Bovenstaande actiepunten sluiten aan bij de regionale doelen die zijn vastgelegd in het Energieakkoord Holland Rijnland en zijn opgenomen in het Duurzaamheidsprogramma 2019-2022.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
De doelstelling was: In 2020 is 14% van het energieverbruik duurzaam opgewekt. Wat de doelstelling wordt voor 2021 is nog niet bekend.	Stimuleren bedrijven en organisaties tot milieuvriendelijk beleid/bedrijfsvoering.	Doelstelling herzien. Voortzetten voorlichting en kennisdeling met gebruikmaking van bestaande overlegstructuren en organisaties.
		Beschikbaarheid stimuleringslening voor maatschappelijke organisaties met eigen accommodatie. Beschikbaarheid energiescans voor MKB.
In 2030 40% minder CO2-uitstoot (ten opzichte van 1990).	Stimuleren bewoners tot milieuvriendelijk gedrag en duurzame initiatieven.	Voortzetten voorlichting en energiescans, voortzetten Duurzaam Bouwloket.
		Voortzetten subsidieregeling voor eigenaren en huurders van woningen (conform verordening 2019).
		Voortzetten samenwerking en kennisdeling met bewonersgroepen/ energiecoöperatie(s).
		Stimuleren lokale initiatieven, mede op basis van Strategie Energietransitie.
		In 2021 ronden we de Regeling Reductie Energie af.
Klimaatbestendig Zoeterwoude-Rijndijk.	Plan van aanpak uitvoering is goedgekeurd door de stuurgroep.	Waterberging creëren voor 23.000 m3 Zoeterwoude-Rijndijk.
		Klimaatbestendig herinrichten van de Margrietstraat, Julianapark en Bernhardstraat.
Verduurzamen eigen organisatie.	Verduurzaming vastgoed en duurzame inkoop (uitvoering Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen).	Verduurzaming vastgoed voortzetten.
		Duurzame inkoop monitoren en evalueren in Servicepunt71-verband.

In 2016 bedroeg de totale hernieuwbare energie in Zoeterwoude 6% en sindsdien is dit niet meer vastgesteld (Bron: Klimaatmonitor). Volgens dezelfde bron was in 2018 alleen al de hernieuwbare elektriciteit opgelopen tot 26,9%. Het energieverbruik in Zoeterwoude is circa 1/3 brandstof vervoer, 1/3 warmte en 1/3 elektriciteit. Gezien deze samenstelling van het energiegebruik en de langjarige trends in brandstof, vervoer en warmte is de inschatting dat de doelstelling van 14% totale hernieuwbare energie in 2020 net niet (of net wél) wordt

---

gehaald. De doelstelling voor hernieuwbare energie wordt opnieuw bekeken in het licht van het nieuw ontworpen monitoringssysteem.

Programma Energietransitie

De klimaatverandering, het uitsterven van dier- en plantensoorten, de opwarming van de aarde (vervat in het VN-klimaatakkoord van Parijs) en de aardgasschade in Groningen vormen de aanleiding en noodzaak om de CO₂- uitstoot te verminderen en gebouwen in Nederland van het aardgas los te maken. Zoeterwoude gaat met de Energietransitie de uitdaging aan en realiseert zich dat deze transitie een enorme opgave is die meer dan 30 jaar zal duren. Het college, de gemeenteraad en de gehele ambtelijke organisatie kan haar rol in deze energie-opgave door goede voorbereiding aan. Goede samenwerking met andere overheden, netwerkbedrijven, bedrijfsleven en inwoners is van doorslaggevend belang bij deze verandering.

Hoe helpen we de komende jaren de winkeliers, het maatschappelijk vastgoed, de woningcorporaties, de overige gebouweigenaren, de inwoners en de bedrijven van het aardgas af? Hoe behalen we de doelen uit de Regionale Energiestrategie? Deze raadsperiode werkt de gemeente Zoeterwoude verder aan dit onderwerp om zo deze klimaatdoelstellingen te halen. Afspraken in het Coalitieakkoord worden in deze strategie verder uitgewerkt. Zo verbinden we de vele projecten onderling.

Doelen

In 2021 gaan we verder met de uitvoering van het Programma Energietransitie. Het Coalitieprogramma 2018-2022 geeft diverse prioriteiten aan. De gemeentelijke doelstellingen en voorstellen daarin zijn:

- In de top-20 staan van de meest duurzame gemeenten in Nederland.
- Huizen gebouwd na 1980 krijgen minimaal energielabel B.
- Gemeente faciliteert met goedkope leningen voor energiebesparende maatregelen.
- Verdere focus op productie van energie. Een voorbeeld hiervan is de aanleg van zonnepanelen op het maaiveld zoals opgenomen in 'College besluit Pilot Zonnevelden'.
- Ruimhartige subsidie- en stimuleringsregelingen en publiek-private samenwerkingen opzetten.

Werkwijze

Om de doelstellingen te behalen worden diverse projecten op het gebied van Energietransitie opgezet. Deze projecten zijn eenduidig, transparant, effectief en beheersbaar. Om dit mogelijk te maken hebben we een overkoepelende werkwijze opgezet.

Het '**paraplu-plan**' voor het programma Energietransitie omvat onder andere doelstellingen, middelen, communicatie, toetsing, verantwoording en een projectenlijst. Onder deze paraplu hangen verschillende **uitvoeringsprojecten**. Ook deze uitvoeringsprojecten zijn eenduidig en projectmatig opgesteld. Ze hebben hun eigen beslisproces, een eigen projectleider, een begin en eind en eigen financiering.

Financiering Paraplu-plan

Voor de werkzaamheden uit het paraplu-plan is een Reserve Energietransitie door de raad opgericht. Hieruit wordt jaarlijks een werkbudget beschikbaar gesteld. Voor 2021 is een bedrag van €155.000 gereserveerd voor de uitvoering van het budget Programma Energietransitie. Hiervan worden verschillende werkzaamheden uitgevoerd en projecten ondersteund.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
In 2021 is 14% van het energieverbruik duurzaam opgewekt.	Stimuleren bedrijven en organisaties tot milieuvriendelijk beleid/bedrijfsvoering. Het faciliteren van duurzame opwek van energie.	Voortzetten voorlichting en kennisdeling, met gebruikmaking van bestaande overlegstructuren en organisaties.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
		Beschikbaarheid stimuleringslening voor maatschappelijke organisaties met eigen accommodatie.
		Het opzetten van een platform van organisaties, bedrijven en nutsbedrijven om grootschalige duurzame opwek van energie in goede banen te leiden.
		Faciliteren 'Zonopdaken'.
In 2050 energieneutraal.	Bijdragen aan de energietransitie.	Deelnemen aan Energieakkoord Holland Rijnland/Regionale Energiestrategie (RES).
		Actief deelnemen aan regionale en landelijke activiteiten welke leiden tot een energieneutraal/-neutraler Zoeterwoude.
Gasloos conform Convenant Holland Rijnland.	Bestaande wijken van het gas af.	Uitvoeren Project Rijndijk Vangaslos.
	Gasloze nieuwbouw. Ondersteuning Zoeterwoude Duurzaam 2030 (ZWD2030).	Met ontwikkelaars van woningbouwprojecten en netbeheerders alternatieven voor aardgas realiseren.
		Initiatief Zuidhof Vanhetgasaf van ZWD2030 faciliteren.
		Opstellen van de Transitievisie Warmte 2.0.
Elektriciteitsvoorziening Leidse Regio.	Duurzaam en toekomstbestendige elektriciteitsvoorziening in de Leidse Regio. Voldoende en kwalitatief goede 150 en 50kV-stations en een goede ondergrondse infrastructuur voor energie.	Samenwerken in de regio met gemeenten en nutsbedrijven om te komen tot een duurzaam en toekomstbestendige elektriciteitsvoorziening en zo de energietransitie doorgang laten vinden.
Warmtevoorziening Leidse Regio.	Duurzame en toekomstbestendige warmtevoorziening in de Leidse Regio met de minst maatschappelijke kosten.	Verschillende varianten uit de Transitievisie warmte onderzoeken om zo te komen tot een goede en betrouwbare warmtevoorziening voor al het vastgoed en de bedrijven in de regio.
Transparantie voor bestuur en bewoners/gebruikers.	Het Programma Energietransitie is een complex en uitgebreid programma met veel 'nieuwe' oplossingen en projecten. Transparantie is voor iedereen van belang.	Uitvoering geven aan het gemeentelijke participatiebeleid en het communicatieplan van het Programma Energietransitie.
		Een monitoringsvoorstel aanbieden aan de raad voor zowel het Programma Energietransitie als Duurzaamheid.

Overlappende werkzaamheden Programma Duurzaamheid en Programma Energietransitie

We stimuleren bedrijven en organisaties

Met organisaties als de vereniging BIZ Grote Polder, de winkeliers van de Rijnke Boulevard en Heineken blijven we in gesprek over duurzaamheid en energietransitie. De stimuleringslening voor Verenigingen van Eigenaars (VvE's) en maatschappelijke organisaties, waarvan tot nu toe weinig gebruik wordt gemaakt, brengen we in 2021 nogmaals onder de aandacht. In 2020 startte de nieuwe ronde MKB-scans. Deze wordt aan het einde van het jaar geëvalueerd en mogelijk voortgezet en/of uitgebreid.

We stimuleren bewoners

De samenwerking met het Duurzaam Bouwloket zetten we voort. Hetzelfde geldt voor de subsidieregeling voor particuliere woningen, die wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst West-Holland. Daarbij werken we samen met organisaties als de stichting Zoeterwoude Duurzaam 2030, de energiecoöperaties Zon op Zoeterwoude en Rijnland Energie. Voor lokale initiatieven is de 'Initiatievenpot' beschikbaar. De materiële kosten van deze regelingen worden gedekt vanuit de Reserve Duurzaamheid.

We geven het goede voorbeeld

Met de maatregelen die in de afgelopen jaren zijn genomen in het gemeentehuis, geven we het goede voorbeeld op het gebied van duurzame ontwikkeling. Komende jaren werken we aan verduurzaming van het overige vastgoed.

D. Volksgezondheid

Gezondheid is de verantwoordelijkheid van onze inwoners zelf. Op een aantal punten kan de gemeente de inwoners ondersteunen bij en voorlichten over het verbeteren van de 'positieve gezondheid'. Wij zien gezondheid als het vermogen om je aan te passen en eigen regie te voeren in het licht van de fysieke, sociale en emotionele uitdagingen van het leven.

Het voorkomen van een ziektelast is speerpunt

De belangrijkste uitdagingen ter voorkoming van ziektelast zijn het tegengaan van roken (9,4% van de totale ziektelast), ongezond eten (8,1%), ongezonde arbeidsomstandigheden (4,6%), overgewicht (3,7%), ongezond milieu (3,5%), weinig lichamelijke activiteit (2,3%) en overmatig alcoholgebruik (1,5%).

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Wettelijke taken uitvoeren.	1a. Opdracht Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden.	We zorgen voor uitvoer van wettelijke taken in de publieke gezondheid.
	1b. Lokale nota Volksgezondheid.	Uitvoeren actiepunten nota Sociaal Beleid: Zoeterwoude Gelukkig en Gezond. Opstellen nieuwe lokale nota gezondheidsbeleid.
	1c. Preventie- en handavingsplan alcohol.	Uitvoeren actiepunten nota Sociaal Beleid: Zoeterwoude Gelukkig en Gezond. Opnemen in nieuw op te stellen lokale nota gezondheidsbeleid.
Burger is zoveel mogelijk zelf verantwoordelijk voor gezondheid.	2a. De burger is wijs.	We geven voorlichting.
	2b. De burger is zelfredzaam.	We bieden weerbaarheidstrainingen op basisscholen aan.
Ongedierteoverlast (plaag) voorkomen.	3a. Uitvoeren wettelijke taak tot registratie.	We registreren meldingen van overlast ongedierte
	3b. Ongediertebestrijding na melding van burgers of na eigen waarneming.	We inspecteren overlastlocaties en laten waar nodig bestrijding uitvoeren. We geven voorlichting als burgers een melding doen.

1a. We zorgen voor uitvoer van wettelijke taken in de publieke gezondheid door RDOG Hollands Midden

In de Wet Publieke Gezondheid (WPG) staan de wettelijke taken die de gemeente heeft op het gebied van de volksgezondheid. Het merendeel van deze wettelijke taken wordt uitgevoerd door de Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM), een gemeenschappelijke regeling van 18 gemeenten in de regio Hollands Midden. Het doel is de gezondheid en het welbevinden van de burger te bewaken, te beschermen en te

---

bevorderen in zowel normale als in crisismoments. Voor een uitgebreid takenoverzicht verwijzen we naar de Programmabegroting 2021 van de RDOG HM.

De RDOG HM is bezig met een ontwikkelagenda: RDOG 2024. Als onderdeel van dit programma wordt de governance van de RDOG HM in de loop van 2020 aangepast. Dit heeft mogelijk consequenties voor het Portefeuillehoudersoverleg Publieke Gezondheid (PPG).

1b. We werken de thema's uit de landelijke nota gezondheidsbeleid uit

In 2021 wordt de nota Sociaal Beleid 'Zoeterwoude Gelukkig en Gezond' geëvalueerd en waar nodig gecontinueerd. Daarnaast wordt hij aangevuld met actiepunten vanuit de landelijke nota volksgezondheid 2020-2024. In mei 2020 is deze nieuwe landelijke nota Volksgezondheid 2020-2024 *Gezondheid breed op de agenda* vrijgegeven. Er zijn vier gezondheidsvraagstukken waar de gemeente mee aan de slag gaat in de op te stellen lokale nota, naast het uitwerken van de gezonde leefstijl en de gezondheidsaspecten van het sport- en beweegakkoord 2020. Deze zijn:

- 1) Vergroten gezondheid in de fysieke- en sociale leefomgeving.
- 2) Verkleinen gezondheidsachterstanden.
- 3) Verlagen van druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen.
- 4) Bijdragen aan vitaal ouder worden.

3a. We bestrijden ongedierte

Al enkele jaren mag bij het bestrijden van ongedierte geen gif meer worden gebruikt. Uitzondering hierop is een plaag die niet door vangklemmen verholpen kan worden. Registratie van een melding van overlast is wettelijk verplicht. Hierbij wordt aangegeven wanneer, waar en door wie de overlast is gemeld, wat de overlast is en hoelang de bestrijding duurt.

3b. We wijzen bewoners op locaties waar wij bestrijden en op de spelregels die wij hanteren

Bewoners wijzen wij er via de krant op dat het voeren van eenden ongewenst is. Als voer blijft liggen omdat eenden het niet opeten, kan dit ongedierte aantrekken. Op locaties waar bestrijding wordt uitgevoerd, worden bewoners hierop gewezen. Daarnaast verwijzen wij naar gespecialiseerde bedrijven en attenderen wij bewoners waar informatie te vinden is over verschillende soorten ongedierten.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Verplichte set beleidsindicatoren¹					
Huishoudelijk restafval (kg) per inwoner	65	40	30	65	30
Hernieuwbare elektriciteit (opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.) %	nnp				
Lokale kengetallen					
PBD afval (kg) per inwoner	24	31	35	38	40
Papier (kg) per inwoner	52	53	45	47	55
Glas (kg) per inwoner	28	29	35	32	35
Textiel (kg) per inwoner	8	8	10	9	10
Aantal rioolaansluitingen	3.901	3.913	4.019	4.273	
Aantal prullenbakken in de gemeente	86	86	86	86	86
Aantal glasbakken	15	15	15	15	15
Aantal kinderen in zorg bij consultatiebureau (0-4 jaar)	97%	100%			

¹ www.waarstaatjegemeente.nl *afval afvalbrenngstation.

Financieel overzicht

Volksgezondheid en Milieu bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Volksgezondheid	Lasten	368	421	450	450	450	450
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		368	421	450	450	450	450
Reiniging	Lasten	752	881	926	982	993	994
	Baten	-707	-909	-968	-1.009	-1.078	-1.178
Saldo		46	-28	-43	-28	-85	-184
Riolering	Lasten	1.150	1.076	1.109	1.095	1.092	1.174
	Baten	-1.300	-1.273	-1.290	-1.274	-1.275	-1.372
Saldo		-150	-197	-182	-179	-183	-198
Bedrijven en milieu	Lasten	962	1.475	1.263	953	968	983
	Baten	-89	-147	-66	-68	-70	-71
Saldo		873	1.328	1.198	886	899	912
Programma	Lasten	3.232	3.853	3.748	3.480	3.504	3.601
	Baten	-2.095	-2.328	-2.324	-2.351	-2.423	-2.622
Saldo van baten en lasten		1.137	1.524	1.423	1.129	1.081	980

Investeringsplan Programma 8

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Vervanging riolering 2021	M	€ 523.640	€ 15.710	€ 15.640	€ 15.580
	Vervanging gemalen 2021	M	€ 55.900	€ 4.010	€ 3.990	€ 3.970
2022	Vervanging riolering 2022		€ 602.080		€ 18.060	€ 17.990
	Vervanging gemalen 2022		€ 100.000		€ 7.170	€ 7.130
	Rioolspuit		€ 37.000		€ 3.890	€ 3.870
2023	Vervanging riolering 2023		€ 713.960			€ 21.420
2024	Vervanging riolering 2024		€ 594.280			

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Toelichting

In 2021 is er per saldo € 101.000 minder budget dan in 2020. Dit is het grotendeels het gevolg van mutaties in projectbudgetten. Voor de uitvoering van het Programma Energietransitie is voor 2021 een werkbudget van € 155.000 beschikbaar gesteld. In 2020 was er een budget van € 237.000 voor het project Rijndijk VanGasLos.

Overige mutaties: effecten in het meerjarenbeeld, waaronder bijstelling van kapitaalslasten, interne verrekeningen, indexering salarislasten en overige kleinere verschillen.

2.1.9 Onderwijs

Portefeuillehouder burgemeester F.Q.A. van Trig

Omschrijving van het programma

Dit programma betreft Onderwijs in het algemeen en onderwijshuisvesting in het bijzonder.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Regulier onderwijs.	1a. Inspelen op ontwikkelingen op onderwijsgebied en uitwerking strategische thema's in de onderwijspraktijk.	We spelen in op ontwikkelingen op onderwijsgebied en stemmen ambtelijk en bestuurlijk af met de directeuren van de basisscholen in Zoeterwoude
	1b. Samenwerken en afstemmen Leidse regio	We werken samen in de Leidse regio en in Holland Rijnland op het gebied van onderwijs en de aansluiting onderwijs en jeugdzorg.
	1c. Nieuwbouw Bernardusschool Zoeterwoude-Rijndijk	De Bernardusschool is aan vernieuwing toe. In 2021 bereiden wij deze nieuwbouw voor.
	1d. Kinderen in aanraking laten komen met groenontwikkeling en voeding.	We financieren de schooltuintjes bij Het Avontuur door een jaarlijkse bijdrage. Mogelijkheden voor boerderijateliers bij Het Avontuur worden onderzocht. Boerderijateliers bij de Bernardusschool gaan door.
Passend onderwijs.	2a. Beleid Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) maken, evalueren en kwaliteit waarborgen.	We zorgen voor voor- en vroegschoolse educatie en zorgen voor voortgang bij de werkgroep VVE (voorzitten van de werkgroep, uitwerken beleidsstukken, verdelen extra gelden).
	2b. (Sub)regionaal afstemmen en beleid maken in het 'Op Overeenstemming Gericht Overleg'.	We maken (sub)regionaal beleid op basis van de uitvoeringsagenda.
	2c. Werkgroep Jeugdhulp, Onderwijs en Zorg (JOZ), samenwerking onderwijs en GGZ, aansluiting jeugd en onderwijs, implementatie afspraken inkoop jeugdhulp en onderwijs.	We geven uitvoering aan actiepunten, zorgen voor voorbereiding en afstemming op inhoud en volgen ontwikkelingen.

1a. We spelen in op ontwikkelingen op onderwijsgebied

Op het niveau van de schooldirecteuren vindt overleg plaats met de directies van de basisscholen in Zoeterwoude. Zo houden we elkaar op de hoogte van ontwikkelingen). Op bestuurlijk niveau is er twee keer per jaar overleg met het schoolbestuur (SCOL), Stichting Kinderopvang Zoeterwoude (SKZ) en gemeente over de ontwikkelingen. Daarnaast vindt er ieder kwartaal overleg plaats met de Interne Begeleiders van de basisscholen en het CJG. Afhankelijk van de agenda sluit ook SKZ aan bij dit overleg.

Basisschool Het Avontuur groeit harder dan voorzien. In 2020 worden de voorbereidingen getroffen om eind 2020/begin 2021 twee extra (nood)lokalen te realiseren. Hiervoor is ter ondersteuning een deskundige op onderwijshuisvesting ingehuurd. Het aantal lokalen wordt op enig moment uitgebreid naar vier lokalen en wanneer nodig zelfs naar zes lokalen. Dit totdat permanente uitbreiding gerealiseerd is.

1d. We financieren de schooltuintjes bij Het Avontuur

Bij De Buitenplaats in Zoeterwoude-Dorp is een deel van het schoolplein ingedeeld als schooltuintjes. Dit heeft als doel kinderen in aanraking te laten komen met groen, weten waar je eten vandaan komt en wat gezonde voeding is. De grond voor de schooltuintjes is in bruikleen en in beheer van de Stichting Schooltuintjes. De gemeente

---

ondersteunt de realisatie van dit project met een jaarlijkse bijdrage voor de duur van vier jaar. Na positieve evaluatie kan verlenging plaatsvinden.

Op verzoek van de raad onderzoekt de gemeente of aanvullend boerderijateliers voor het Avontuur mogelijk zijn, naast de schooltuinen. Dit is onder andere afhankelijk van de evaluatie van de schooltuinen en belangstelling vanuit Het Avontuur zelf. De Bernardus maakt gebruik van de boerderijateliers en blijft dit doen in 2021.

2a. We zorgen voor voor- en vroegschoolse educatie

Met afgevaardigden van de partijen die een bijdrage leveren aan de voor- en vroegschoolse educatie en de gemeente is een werkgroep Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) gevormd. Deze werkgroep houdt zich bezig met het VVE-beleid en het borgen van de kwaliteit van de VVE-voorziening. Het Rijk heeft gelden voor onderwijsachterstanden toegekend aan Zoeterwoude. Dit zijn geormerkte middelen. Dat houdt in dat deze middelen alleen voor VVE ingezet kunnen worden. Een groot deel van dit budget wordt ingezet voor het realiseren van VVE-kindplekken. Voor het overig budget stemt de werkgroep VVE af waar dit aan besteed wordt.

2b. We maken (sub)regionaal beleid

Op Holland Rijnland-niveau zijn, samen met de samenwerkingsverbanden Primair- en Voortgezet Onderwijs, Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) en MBO Rijnland, kaderstellende afspraken gemaakt rondom samenwerking in onderwijs en jeugdhulp. Hiervoor is een uitvoeringsagenda opgesteld. In Leids regioverband vindt 'Op Overeenstemming Gericht Overleg' plaats met de besturen van de gemeenten, de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, het RBL en het MBO. Thema's hierbij zijn samenwerking jeugd en onderwijs, het jonge kind en de doorgaande lijn en de kwaliteitsagenda minder zelfredzame jongeren. In de ontwikkelagenda staan acties voor 2020 en verder. In deze ontwikkelagenda wordt rekening gehouden met de doorontwikkeling Jeugdhulp Leidse regio en Holland Rijnland.

2c. We nemen deel aan de werkgroep Jeugdhulp, Onderwijs en Zorg

De werkgroep Jeugdhulp, Onderwijs en Zorg (JOZ) is een kleine slagvaardige werkgroep die valt onder de beleidstafel 'Passend Onderwijs-Jeugd Holland Rijnland'. Aan de beleidstafel ontmoeten gemeenten en onderwijs elkaar op bovenregionaal niveau. De werkgroep JOZ houdt zich bezig met knelpunten, financieringsvraagstukken, aansluiting jeugd en onderwijs en samenwerking onderwijs en GGZ. Regionale ambities worden in deze werkgroep concreet uitgewerkt.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Verplichte set beleidsindicatoren¹					
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) % ²	1,4%	2,6%	2,6%	nbn	< 1,3%
Absoluut verzuim ³	2	2	1	nbn	< 2
Relatief verzuim ^{4,5}	13,95	11,42	14	nbn	< 7%
Lokale kengetallen					
Aantal leerplichtige leerlingen 5-17 jaar	1.256	1.226	nbn	nbn	nvt
Aantal verzuimmeldingen behandeld door het Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland ⁵	21	49	49	nbn	0
Aantal thuiszitters ⁵ / absoluut verzuim nieuwe definitie	2	2	1	nbn	0
Aantal beschikbare VVE-kindplekken	11	11	11	11	11
Aantal doelgroepkinderen 0-4 jaar	9	7	nbn	nbn	-
Aantal (nieuwe) voortijdig schoolverlaters ⁵	10	18	23	nbn	0
Aantal nieuwe trajecten RMC-begeleiding (voorheen Jongerenloket)	6	8	8	nbn	-
Aantal succesvol afgesloten trajecten RMC-begeleiding (voorheen Jongerenloket)	2	4	4	nbn	-

¹ www.waarstaatjegemeente.nl

² Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

³ Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners (5-18 jaar).

⁴ Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners (5-18 jaar).

⁵ Bron: Jaarverslag Regionaal Bureau Leerplicht (RBL).

Financieel overzicht

Onderwijs bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Openbaar onderwijs	Lasten	5	18	22	22	22	22
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		5	18	22	22	22	22
Over. onderwijsaangelegenheden	Lasten	523	622	570	611	584	852
	Baten	-62	-78	-78	-78	-78	-78
Saldo		461	544	492	533	507	774
Programma	Lasten	528	640	592	633	606	874
	Baten	-62	-78	-78	-78	-78	-78
Saldo van baten en lasten		466	562	514	555	528	796

Toelichting

De totale mutatie op programma Onderwijs is per saldo € 17.000 meer dan in 2020. Dit is grotendeels het gevolg van de kosten van de plaatsing van noodlokalen bij Basisschool Het Avontuur.

Overige mutaties: effecten in het meerjarenbeeld, waaronder bijstelling van kapitaalslasten, interne verrekeningen, indexering salarislasten en overige kleinere verschillen.

Investeringsplan Programma 9

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	-					
2022	-					
2023	Bernardusschool 2023		€ 7.550.000			€ 226.500
2024	-					

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

2.1.10 Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen

Portefeuillehouders wethouder A. de Gans en wethouder R.F. Bouter

Omschrijving van het programma

Dit programma bevat de gemeentelijke activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, bestemmingsplannen, volkshuisvesting, kwaliteit van woningen en de woonomgeving en woonwagenzaken. De paragraaf Handhaving gaat over toezicht op en handhaving van bouw- en ruimtelijke regels.

De Omgevingswet treedt in werking met ingang van 2022

Dat is een jaar later dan gepland. De minister heeft hiervoor gekozen omdat met name op het gebied van digitalisering nog niet alles gereed was. Wij blijven doorgaan met onze voorbereidingen. Het komende jaar ligt de focus op het aanpassen van werkprocessen en het werken met nieuwe software. We blijven ook doorwerken aan het omgevingsplan voor het landelijk gebied en we werken volgens de ja, mits-gedachte.

We zorgen ervoor dat ons dagelijks werk door blijft gaan als de Omgevingswet gaat gelden

Daarvoor brengen we onze eigen werkprocessen op orde en zorgen we ervoor dat alle standaarddocumenten aangepast zijn. Ook maken we afspraken met andere partijen over samenwerken. Denk bijvoorbeeld aan afspraken met de Omgevingsdienst, de Veiligheidsregio, de GGD en de provincie over hun bijdrage aan het verlenen van omgevingsvergunningen, toezicht en handhaving.

Nieuwe taken vanwege de Omgevingswet vragen extra capaciteit

Gemeenten krijgen op meerdere vlakken te maken met nieuwe taken. Op de eerste plaats zijn dat taken over onderwerpen waarover de gemeente meer bevoegdheden krijgt. Denk bijvoorbeeld aan taken op het gebied van bodemvervuiling die nu nog de provincie doet. Op de tweede plaats gaat het over nieuwe taken om regels eenvoudiger te maken. Dit gebeurt met vragenbomen (zogenaamde 'toepasbare regels') die de gemeente zelf moet opstellen en beheren aan de hand van de eigen regels in het omgevingsplan. Tot slot vraagt het maken van één integraal omgevingsplan om centrale regie op wijzigingen van het plan en op het beheer van data. Het is daardoor moeilijker om het wijzigen van het omgevingsplan helemaal uit te besteden aan een adviesbureau. Dat betekent dat we daarvoor capaciteit moeten reserveren.

Structurele kosten vanwege de Omgevingswet dekken we waar mogelijk met hogere leges

Het 'eenvoudig beter' maken van beleid en regels voor onze inwoners en ondernemers zorgt voor extra taken en inspanning bij de gemeente. Denk aan integraal samenwerken, toepasbare regels maken en bijhouden, data en informatie op orde houden en toegankelijk maken. De opbrengsten uit de leges moeten deze structurele kosten blijven dekken. In het najaar wordt duidelijk welke impact de invoering van de Omgevingswet op de leges heeft.

Omgevingsvergunningen en meldingen

Wabo activiteit	2018	2019	Schatting 2020
Bouwen	90	84	74
Werk of werkzaamheid	10	13	12
Afwijking bestemmingsplan	37	35	42
Brandveilig gebruik	2	0	0
Monumenten	9	6	5
Slopen volgens ruimtelijke regels	1	3	3
Weg aanleggen	0	0	0
In/Uitrit	12	11	13
Kappen	22	17	16

Wabo activiteit	2018	2019	Schatting 2020
Reclame	1	3	3

Bouwbesluit activiteiten	2018	2019	Schatting 2020
Melding brandveilig gebruik	3	1	2
Totalen	187	173	170
In al of niet meervoudige aanvragen	140	126	115
Waarvan met uitgebreide procedure met een verklaring van geen bedenkingen	2	4	4

Het aantal aanvragen is op jaarbasis licht gedaald en het aantal meldingen is stabiel

Met de daling in 2019 zitten we ongeveer op het niveau van 2017. Voor 2020 is de verwachting dat er een lichte daling is door de Coronacrisis. De daling zal licht zijn, omdat de bouwsector gewoon door is gegaan tijdens deze crisis. Een voorzichtige schatting voor 2021 is dat het aantal aanvragen vergeleken met 2020 stabiel zal zijn, met mogelijk een lichte daling. De lichte daling verwachten wij omdat per 1 januari 2022 de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking treedt, waarna veel bouwactiviteiten verschuiven naar de bouwbesluit activiteiten. Alhoewel het aantal aanvragen stabiel is, kost het behandelen van aanvragen meer tijd. Initiatiefnemers zoeken de randen op van wat mag en stellen hier veel vragen over. Dit leidt tot veel overleg.

De legesopbrengst voor het in behandeling nemen van aanvragen om vergunning varieert per jaar sterk

Wij kunnen dit niet goed inschatten. Dit hangt af van het moment van het indienen van een aanvraag om vergunning. Geplande legesopbrengsten 2020 kunnen doorschuiven naar 2021. Wij verwachten dat de bouwprojecten in Verde Vista de geplande legesinkomsten dragen.

De opbrengst van de leges Omgevingsvergunning worden vanaf 2022 geraamd op € 250.000 per jaar

Voor 2022 en later zijn er nog geen grootschalige bouwprojecten voorzien. Dit heeft tot gevolg dat de opbrengsten van de leges Omgevingsvergunningen van 2022-2024 naar beneden bijgesteld moeten worden naar € 250.000 per jaar. Dit is 300.000 minder dan eerder begroot.

Wonen en huisvesting is een belangrijk speerpunt

In het Coalitieprogramma 2018-2022 is wonen en huisvesting een belangrijk speerpunt. Wij blijven vasthouden aan de opgave van 35% sociale woningbouw bij nieuwbouwprojecten. Jongeren en senioren blijven de belangrijkste doelgroepen. Voor een goede doorstroming is het van belang dat er voldoende (kwalitatieve) seniorenwoningen worden gerealiseerd. Bestaande eengezinswoningen komen daarmee vrij voor jonge gezinnen. Door optimaal gebruik van ons lokaal maatwerk dragen wij daar in samenwerking met Rijnhart Wonen zo veel mogelijk aan bij.

Voor de actualisatie van de woonvisie hebben wij een bedrag begroot van € 10.000

De woonvisie Zoeterwoude 2025 dateert uit 2015. De woonvisie evalueren we in 2020. Uit de evaluatie moet blijken of onze uitgangspunten nog overeenkomen met de huidige trends en ontwikkelingen op de woningmarkt en of wij nog woningen realiseren waar behoefte aan is. Op basis van de uitkomsten stellen wij voor op welke wijze en in welke vorm de actualisatie van de woonvisie plaatsvindt. Daar blijkt in ieder geval de kwantitatieve en de kwalitatieve behoefte uit voor de komende jaren. Dit leggen wij in 2021 aan de raad voor. Hier zijn nog geen financiële middelen voor gereserveerd. Het is nog niet bekend op welke wijze en in welke vorm de actualisatie van de woonvisie plaatsvindt. Wij begroten daarvoor een bedrag van € 10.000 in de begroting 2021.

Woningbouwprogramma 2020-2024 leidt tot ruim 11.519 inwoners op 1 januari 2024

Zoals blijkt uit onderstaande tabel neemt onze woningvoorraad de komende vier jaar met 1.201 woningen (34%) aanzienlijk toe. Voor de periode na 2023 zijn nog geen woningbouwplannen.

Overzicht woningbouwplannen

Project	2020	2021	2022	2023
Bloemenweide Nrd (loc. Klaverweideschool)		10		
Bloemenweide Nrd (loc. Corbuloschool)		27		
Bloemenweide Nrd (loc. Westwoudschool)		10		
WIJdeZorg	54			
Aquamarijn		59		
Rijnzigt		45		
Rectorhuis (nieuwbouw)	13			
Zwethof			44	
Swetterhage				90
Van Swietenstraat 1	20			
Weidelaan			22	
Hoge Rijndijk 48a-h			34	
Hoge Rijndijk 103			12	
VVM Sustay	87			
VVM (Centrum)			150	
VVM (ABC)				392
Santhorst (Bruines)	20	36		
Kopperwetering 3			28	
Kopperwetering 5			36	
Kopperwetering 7	12			
Totaal	206	187	326	482

Nog voldoende krediet beschikbaar om de startersleningen voort te zetten in 2021

Voor de starters- en blijversleningen is in 2017 een bedrag van € 300.000 beschikbaar gesteld. In 2019 verstrekten wij vier startersleningen. Twee voor de sociale koopappartementen Ambachtshof, één voor een appartement aan de Noordbuurtsehof en één voor een appartement aan de Wapstraat. In de nieuwbouwprojecten voor de komende jaren zijn ook koopappartementen opgenomen van rond de € 200.000. Starters kunnen daarbij in aanmerking komen voor een starterslening. Mede door aflossingen van reeds verstrekte leningen verwachten wij voor 2021 nog voldoende financiële middelen beschikbaar te hebben.

Doelstelling	Prestaties	Activiteiten 2021
Woningbezit onder starters stimuleren.	Startersleningen verstrekken.	Informatie verstrekken. Aanvragen startersleningen in behandeling nemen. Aanvragen afstemmen met SVn (SVn voert voor ons de regeling uit). Middelen beschikbaar stellen aan SVn voor de lening.
	Uitvoering geven aan de verordening startersleningen Zoeterwoude.	Aanvraag startersleningen toetsen aan de verordening. Toewijzings-/afwijzingsbrief verzorgen op basis van de verordening.

Er zijn geen aanvragen blijversleningen ontvangen

Zoals bij de startersleningen aangegeven, is een bedrag beschikbaar van € 300.000 voor de starters- en blijversleningen. Het doel van de blijverslening is om oudere inwoners in staat te stellen om door middel van een aanpassing van de woning langer in de woning te blijven wonen. Voor financiering van de kosten van de aanpassingen kan de bewoner een beroep doen op een laagdrempelige blijverslening. Tot op heden hebben wij nog geen aanvragen ontvangen. In 2021 en volgende jaren blijven wij monitoren hoe het gebruik van de leningen zich ontwikkelt.

Doelstelling	Prestaties	Activiteiten 2021
Bevorderen van langer zelfstandig thuis wonen door de beschikbaarheid van blijversleningen.	Stimuleren van ouderen om hun woning preventief aan te passen.	Doelgroep stimuleren na te denken over het levensloopbestendig maken van hun woning door bewustwording (voorlichting).
		Inwoners/doelgroep actief informeren over het product Blijverslening.
	Leningen beschikbaar stellen voor het levensloopbestendig maken van de woning.	Informatie verstrekken.
		Aanvragen blijversleningen in behandeling nemen en toetsen aan verordening.
		Aanvragen afstemmen met de uitvoerder van de lening (SVn).
		Toewijzings-/afwijzingsbrief verzorgen.
		Financiën beschikbaar stellen aan SVn voor de blijverslening.

Projecten, verantwoording projecten en regulier werk

Onderzoek ontwikkelmogelijkheden Slingerlandlocatie afgerond

Het onderzoek naar de ontwikkelmogelijkheden voor de locatie Slingerland is in de zomer 2020 afgerond. Op basis van de resultaten onderneemt de eigenaar vervolgstappen en dan kunnen we de gemaakte onderzoekskosten verrekenen met de eigenaar. De gemeente neemt in het vervolgtraject deel aan de werkgroep van de initiatiefnemer en een faciliterende rol aannemen.

Uitwerken van de inpassing van de Klaverhal op sportpark Haasbroek loopt door

In 2020 is gestart met het onderzoek naar de financiële draagkracht van de verenigingen en stichtingen die gemoeid zijn met de herverdeling van Haasbroek als gevolg van de realisatie van de nieuwe Klaverhal op het sportpark. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is het mogelijk dat het plan van aanpak wordt aangepast. De verwachting is dat in 2021 aan de raad een aangepast plan van aanpak kan worden voorgelegd en bijbehorend krediet kan worden aangevraagd. Dit wordt vervolgens in de begroting gewijzigd.

Uitwerken van de realisatie van een Nieuw Maatschappelijk Centrum is gestart

De raad stemde in met het uitwerken van het project Nieuw Maatschappelijk Centrum Rijndijk. Begin 2020 is het plan van aanpak om te komen tot dit geheel nieuwe maatschappelijke centrum voorgelegd aan de raad. De raad heeft het plan voor de vernieuwing van de Bernardusschool, inclusief de bijbehorende aspecten in de openbare ruimte, akkoord bevonden en daar krediet voor vrijgegeven. Dit is in de begroting verwerkt.

Ontwikkeling van Bloemenweide Noord in 2021 afgerond

De nieuwbouw van WJdeZorg, de appartementen en het kantoor is in 2020 opgeleverd. De gemeente heeft de laatste infrastructuur in orde gemaakt. Afsluiting van het project wordt in 2021 verwacht. Omwonenden informeren we via www.samenontwikkelen.nu.

Ontwikkeling van Bloemenvelde (Corbulo/SKZ) loopt door in 2021

De locatie is in 2020 bouwrijp gemaakt. Verwacht wordt dat de woningen in het derde kwartaal van 2022 opgeleverd worden.

Ontwikkeling van Klaverweide en Westwoude loopt door in 2021

De locaties zijn in 2020 bouwrijp gemaakt. Verwacht wordt dat de woningen in het derde kwartaal van 2021 opgeleverd worden.

De bouw van Bruines Santhorst in 2021 afgerond

De overeenkomst over Bruines Santhorst werd begin 2018 getekend. De bouw is op dit moment in volle gang en de oplevering van de eerste woningen vindt nog in 2020 plaats. De tweede serie woningen wordt in het eerste kwartaal 2021 opgeleverd. Het gehele project bevat 56 woningen in verschillende prijscategorieën.

Verde Vista Meerburg start met de laatste fase

De Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg (OMM) is nog volop met ontwikkelaars in gesprek over de verdere invulling van VerdeVista Meerburg-Zuid, het plangebied tussen het Siemens kantoor en de appartementen in aanbouw. Oorspronkelijk waren daar kantoren voorzien. Omdat de vraag naar kantoren enorm is teruggelopen en de vraag naar woningen juist is toegenomen heeft OMM besloten in plaats van kantoren, woningen te ontwikkelen op de locaties. De gemeente kreeg hiervoor extra contingent uit de regio. In dit plan worden circa 392 appartementen gerealiseerd. Dit worden senioren appartementen, vrije sector huur- appartementen, sociale huurappartementen en koopappartementen. Het bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk. Naar verwachting wordt medio 2020 de koopovereenkomst met de ontwikkelaar gesloten en start de bouw in de eerste helft van 2021. Oplevering vindt dan in de eerste helft van 2023 plaats.

Verder heeft OMM concrete afspraken met een ontwikkelaar voor de ontwikkeling van detailhandel (supermarkt) en wonen in VerdeVista Meerburg-Zuid, tussen de Molentocht en de opgeleverde 87 appartementen. Hier worden naast 2.000 m² detailhandel ook circa 150 appartementen ontwikkeld. Een deel hiervan zijn sociale koopappartementen. Ook dit bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk. De verwachte start bouw is medio 2021 en oplevering eind 2022/begin 2023.

De gemeente heeft er bij OMM op aangedrongen om bij de verandering van functie van de bebouwing in VerdeVista Meerburg-Zuid de gemeentelijke parkeernorm te hanteren en de duurzaamheidsambities van de gemeente in de woongebouwen zichtbaar te maken.

Bouw Zwethof start in 2021

In 2020 is de grond voorbelast en overgedragen aan de VOF Zwethof. De woningverkoop is in 2020 gestart. De bouw start in het tweede kwartaal van 2021.

Klimaatbestendig Zoeterwoude-Rijndijk

Het klimaat verandert. Hogere temperaturen, nattere winters, zwaardere buien en drogere zomers zijn realiteit. We moeten onze omgeving aanpassen aan deze nieuwe situatie. Het project Klimaatbestendig Zoeterwoude-Rijndijk heeft in 2019/2020 onderzocht welke praktische maatregelen de gemeente, ondernemers en bewoners kunnen nemen. Het project is nu van onderzoeksfase naar uitvoeringsfase gegaan. De stuurgroep heeft in 2020 het plan van aanpak vastgesteld en de uitvoering van klimaatadaptieve maatregelen is gestart en vindt voortgang in 2021. Dit project is opgenomen in het programma Duurzaamheid en Energietransitie.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Verplichte set beleidsindicatoren^{1,2}					
Nieuwbouw woningen ³	21,3	40,4	58,4	50,1	
Demografische druk ⁴	55%	72,3%	73,4%	74,2%	
Lokale kengetallen					
a. Aantal woningen per 1 januari	3.621	3.493	3.527	3.733	
b. Aantal nieuwe woningen	77	141	206	187	
c. Waarvan sociale huur- en koopwoningen	22 (=29%)	9 (=6%)	48 (=23%)	34 (=18%)	35%
d. Aantal gesloopte woningen	20	20	0	0	
e. Administratieve correcties (toevoegingen cfm CBS)	0	0	0	0	
f. Aantal woningen 31 december (a+b-d+e)	3.678	3.614	3.733	3.920	
g. Verleende startersleningen ⁵	1	4	4	4	
h. Verleende Blijversleningen	0	1	1	0	

¹ De begroting 2020 is hierbij aangepast op basis van de laatste stand van zaken (15-09-2020)

² www.waarstaatjegemeente.nl

³ Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen.

⁴ De som van het aantal personen van 0-20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20-65 jaar.

⁵ De streefwaarde is gebaseerd op het beschikbare krediet van € 300.000 over drie jaar (2018 t/m 2020) en een maximum bedrag van € 30.000 per starterslening. Dat zijn ongeveer tien startersleningen over drie jaar.

Financieel overzicht

Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Bestemmingsplannen/proc.Wet RO	Lasten	534	523	528	537	512	437
	Baten	-24	-14	-14	-14	-14	-14
Saldo		511	509	514	523	498	423
Bouwverg.verl/beoord.schetspl.	Lasten	646	389	563	310	310	310
	Baten	-623	-550	-800	-250	-250	-250
Saldo		22	-161	-237	60	60	60
Volkshuisvesting	Lasten	107	329	138	126	126	126
	Baten	-24	-22	-22	-22	-22	-22
Saldo		82	307	116	104	104	104
Grondbeleid	Lasten	64	73	77	76	76	76
	Baten	-74	-33	-33	-33	-33	-33
Saldo		-11	40	45	44	43	43
Projecten actief grondbeleid	Lasten	-1.279	2.220	769	0	0	0
	Baten	-257	-2.220	-769	0	0	0
Saldo		-1.537	0	0	0	0	0
Projecten passief grondbeleid	Lasten	60	120	66	65	65	65
	Baten	-219	0	0	0	0	0
Saldo		-159	120	66	65	65	65
Projecten overige (geen grex.)	Lasten	161	39	24	24	24	24
	Baten	-134	0	0	0	0	0
Saldo		27	39	24	24	24	24
Programma	Lasten	292	3.692	2.166	1.139	1.113	1.038
	Baten	-1.356	-2.839	-1.637	-319	-319	-319
Saldo van baten en lasten		-1.064	854	529	820	794	719

Toelichting

Omdat het aantal grote bouwplannen afneemt, zal ook de legesopbrengst vanaf 2022 afnemen. De komst van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor de Bouw leidt tot een andere opbouw binnen de legesverordening. Dit wordt in het najaar van 2020 verder uitgewerkt. In 2021 is nog rekening gehouden met een legesopbrengst van € 850.000. Dit is € 250.000 hoger dan in 2020. Voor dit bedrag zijn de inhuurkosten in 2021 verhoogd, benodigd voor het verlenen van de vergunningen.

De totale mutatie op dit programma is per saldo € 325.000 minder dan in 2020. Dit is grotendeels het gevolg van de verschuiving van het budget Energietransitie. In 2021 wordt dit budget van € 200.000 verantwoord onder programma 8 Milieu en Volksgezondheid. Daarnaast lopen een aantal projecten ten einde, waardoor er voor een bedrag van € 123.000 minder personele kosten zijn toegerekend aan het programma.

Overige mutaties: effecten in het meerjarenbeeld, waaronder bijstelling van kapitaalslasten, interne verrekeningen, indexering salarislasten en overige kleinere verschillen.

2.1.11 Overhead

Portefeuillehouder burgemeester F.Q.A. van Trigt

Overhead is het geheel van activiteiten, gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In de programma's nemen we alleen de kosten op die direct samenhangen met het primaire proces, zoals de salarislasten. De indirecte kosten komen in het programma Overhead.

Het programma Overhead is nauw verwant met de paragraaf 2.2.5 Bedrijfsvoering. Hierin zijn de diverse overheadzaken verder uitgewerkt en omschreven. In Programma Overhead zijn de doelstellingen, prestaties en activiteiten terug te vinden. Verder nemen we in dit programma de formatie en de kengetallen op.

Voor het berekenen van de tarieven voor Afvalstoffenheffing en Rioolrecht nemen wij op grond van de BBV-vorschriften de toe te rekenen overheadkosten extracomptabel (dat wil zeggen buiten de begroting) mee in de berekening. Een nadere toelichting is opgenomen in paragraaf 2.2.1 Lokale Heffingen.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Voldoen aan de maatschappelijke opgaven.	Beschikbaarheid eigen personeel.	Zorgen dat de eigen medewerkers voldoen aan de benodigde competenties. Competentieontwikkeling indien nodig en via cursussen of op een andere wijze.
	Aanvulling door externe inhuur.	Waar we op grond van redenen niet met eigen medewerkers aan de doelstelling voldoen, aanvullen 'van buiten'. De inhuur werkt volgens de Zoeterwoudse maatstaven.
	De gemeentelijke organisatie is op orde en in staat complexe opgaven te realiseren.	Dit is een continue aandachtspunt. We doen dit door gerichte ontwikkeling van competenties, verdeling van taken en de juiste ondersteuning binnen eigen organisatie en bedrijfsvoeringsorganisatie. We zoeken naar een evenwichtige personeelsopbouw in de organisatie. In samenwerking met HRM gaan we aan de slag met strategische personeelsplanning.
Gebruikmaken van (nieuwe) instrumenten in het personeelsbeleid om personeel te binden en te motiveren.	Onderhoud functiehuis.	We houden ons functiehuis up-to-date aan de hand van het HR21-systeem, ontworpen met behulp van de VNG. Met het up-to-date houden van het functiehuis blijft de gemeente een relevante werkgever in de arbeidsmarkt.
	Arbeidsmarkttoelage.	Gerichte toepassing van de arbeidsmarkttoelage indien nodig.
	Secundaire arbeidsvoorwaarden.	Streven naar harmonisering van de arbeidsvoorwaarden met Servicepunt71-gemeenten op basis van het uitgangspunt 'budgetneutraal'.
	Aandacht voor niet direct werk gerelateerde activiteiten.	Voor de gehele organisatie jaarlijks een bindingsactiviteit. De teams zorgen zelf voor hun eigen binding. Financiële bijdrage en ondersteuning personeelsvereniging.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
	Aantrekkelijk Werkgeverschap .	Continu proces. Het resultaat van Medewerkersonderzoek en feedbacktrainingen gebruiken om werkprocessen te verbeteren.
Arbeidsomstandighedenwet.	Effecten digitalisering.	Ontwikkeling van de visie op het digitale werken en het thuiswerkbeleid.
	Verbetering kantine algemene dienst.	Inbedding van de juiste arbeidsomstandigheden aansluitend op deze verdergaande digitalisering.
Doelmatigheid en efficiëntie.	(Doelmatigheids)onderzoek.	Afronding van verbetering kantine algemene dienst.
	Ontwikkeling Servicepunt71.	We werken, naar aanleiding van een motie van de raad, in 2021 een doelmatigheidsonderzoek uit op een onderdeel van de organisatie.
		In regionaal verband investeren we verder in de bedrijfsvoering en de dienstverlening hierin. We dragen (regionaal) bij in de doorontwikkeling van het Servicepunt71.

De interne organisatie

In de 'Staat van Zoeterwoude' staan enkele personele uitbreidingen toegelicht. Deze zijn verwerkt in de Programmabegroting 2021-2024.

Vernieuwde structuur

Vanwege, onder andere VRIS2, werken wij vanaf deze begroting met een vernieuwde organisatiestructuur voor de domeinen Ruimtelijke Ontwikkeling, Beheer & Bedrijfsvoering en Samenleving, Het team Concernstaf is nieuw. Hieronder valt bedrijfsondersteuning, communicatie en een aantal adviseurs die inzetbaar zijn voor de hele organisatie. Deze nieuwe opzet is terug te vinden in de onderstaande tabel. Ten opzichte van voorgaande jaren zijn een aantal functies budgettair neutraal verschoven. De omvang van de formatieplaatsen wordt nog aangepast naar aanleiding van nieuwe formatie en VRIS groepen 1, 2 en 3. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen kan de formatie in het meerjarenbeeld nog verschuiven.

Formatie

Organisatieonderdeel	Formatie per 01-01-2020	Formatie per 01-01-2021
College	3,00	3,00
Griffie	1,28	1,28
Totaal aantal fte bestuur	4,28	4,28
Gemeentesecretaris	1,00	1,00
Controller	1,00	1,00
Concernstaf	6,86	6,03
Ruimtelijke Ontwikkeling	21,56	21,26
Beheer en bedrijfsvoering - Waarvan Algemene Dienst	28,58 13,94	28,00 12,94
Samenleving - Waarvan Zwembad	18,39 1,98	19,13 1,98
Totaal aantal fte organisatie	77,39	76,62
Totaal fte Bestuur en organisatie	81,67	80,70

Formatiewijziging voor 2021 en verder

Voor 2021 en verder zijn de volgende aanvullende wijzigingen gedaan in de formatie.

Op 1 januari 2021 is de overdracht van de VRIS-taken richting het Servicepunt71 rond. Dit moment grijpen we aan om een aantal restanten van functies op te schonen.

We werven een Medewerker Beleidsuitvoering Beheer & Bedrijfsvoering

Per 1 januari willen wij een medewerker Beleidsuitvoering Beheer & Bedrijfsvoering opnemen in de formatie.

De persoon in deze functie is verantwoordelijk voor een aantal ICT- en informatiemanagementtaken die nog bij Zoeterwoude liggen, in het kader van de overdracht VRIS. De functie bestaat dan ook uit de resterende formatie van functies die over zijn gegaan naar het Servicepunt71. De wijziging is budgetneutraal.

Trainee

De raad besloot eerder tot het vrijmaken van €30.000 voor de werving van Young Professionals. Om dit meer structuur te geven maken wij dit een 0.5 fte functie, Trainee. Deze algemene functie is bedoeld voor tijdelijke bezetting, maar nemen we wel vast op in de formatie. Omdat het opnemen van deze functie vanuit de Pool Young Professionals gebeurt, is deze wijziging budgetneutraal.

Investerings Dakrenovatie

De toestand van een aantal van de daken en dakgoten van het gemeentehuis is matig. Het huidige dakbedekkingssysteem heeft het einde van de levensduur bereikt.

Voor 2021 plannen we de dakrenovatie (hoge zijde) van het gemeentehuis waar een investeringskrediet van €12.000 (vervanging dakbedekking) voor beschikbaar is. De geraamde investeringskosten voor 2021 komen hoger uit op een bedrag van €29.850 voor de dakrenovatie, inclusief isolatie en valbeveiliging en aanvullend €18.000 ten behoeve van de dakgootrenovatie.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Verplichte set beleidsindicatoren					
Formatie ¹	8,46	8,98	8,98	8,32	nvt
Bezetting ¹	7,64	8,10	7,88	7,23	nvt
Apparaatskosten (overhead) per inwoner	€ 715	€ 847	€ 722	€ 821	nvt
Externe inhuur ²	11,5%	16,2%	4,6%	11,8%	nvt
Overhead in procenten van de totale lasten	16,4%	21,3%	20,6%	19,5%	nvt

¹ Fte per 1.000 inwoners.

² Kosten als % van totale loonsom en totale kosten inhuur externen.

Financieel overzicht

Overhead bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Overhead personeel	Lasten	1.959	2.089	2.210	2.226	2.226	2.226
	Baten	0	-85	-65	-5	-5	-5
Saldo		1.959	2.004	2.145	2.221	2.221	2.221
Overhead huisvesting	Lasten	225	261	224	224	220	216
	Baten	-8	-10	-10	-10	-10	-10

Overhead bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Saldo		216	251	214	214	210	206
Overhead ICT	Lasten	372	366	350	371	371	371
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		372	366	350	371	371	371
Overhead uitbesteding bedrijfsvoering	Lasten	1.316	1.572	1.469	1.375	1.319	1.319
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		1.316	1.572	1.469	1.375	1.319	1.319
Overhead overig	Lasten	222	401	437	367	367	367
	Baten	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo		221	400	437	366	366	366
Programma	Lasten	4.094	4.688	4.690	4.563	4.503	4.498
	Baten	-9	-95	-75	-15	-15	-15
Saldo van baten en lasten		4.085	4.592	4.615	4.547	4.488	4.483

Toelichting

De totale mutatie op dit programma is per saldo € 66.000 minder dan in 2020. Dit is het gevolg van het overbrengen van taken/formatie als gevolg van VRIS.

Programma 11

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Dakbedekking voorgedeelte 2021	M	€ 29.850	€ 2.140	€ 2.130	€ 2.120
	Dakgootrenovatie gemeentehuis 2021	M	€ 18.000	€ 1.290	€ 1.280	€ 1.280
2022	-					
2023	-					
2024	-					

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Toelichting

2.1.12 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Portefeuillehouder wethouder A. de Gans

Omschrijving van het programma

Het programma Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien geeft inzicht in het beleid en de ontwikkelingen over inkomsten en opbrengsten voor de realisatie van het gewenste gemeentelijke voorzieningenniveau.

Belastingen

Het beleid van de raad en ons college is er steeds op gericht de lasten voor de burgers niet meer te laten stijgen dan strikt noodzakelijk is om het voorzieningenniveau in de gemeente op niveau te houden. De afgelopen jaren verhoogden we de ramingen van de OZB-opbrengst in de begroting met niet meer dan 1,5% per jaar. De kosten per huishouden zijn op deze wijze van gemiddeld € 213 in 2013 gedaald naar € 162 in 2019. Vanaf 2020 stijgen de lokale lasten weer licht vanwege de hogere kosten voor afvalverwerking. De raad heeft in oktober 2019 besloten de OZB in 2020 en 2021 extra te laten stijgen als financiering van nieuwe voorzieningen zoals de nieuwe Bernardusschool en de bouw van een sportvoorziening op het terrein Haasbroek. Ook in 2021 stijgen de OZB lasten daardoor. De OZB voor een gemiddelde woning komt in 2021 uit op € 409.

Wet Onroerende Zaken (WOZ)

De Wet WOZ wordt voor tien gemeenten in de regio uitgevoerd door de Belasting Samenwerking BSGR. Vanaf 2021 sluit daarbij ook de gemeente Velsen aan. De kwaliteit van de WOZ-waarderingen van de economische waarden per peildatum beoordeelt de Waarderingskamer. Deze landelijke organisatie ziet toe op de kwaliteit van de WOZ-waarderingen. Zoeterwoude kreeg van de Waarderingskamer sinds deelname aan de BSGR altijd de kwalificatie 'voldoende'. Met ingang van 2019 is de waardering gesteld op 'goed'. Dat betekent dat de kwaliteit van de objecttaxaties betrouwbaar en van goede kwaliteit is. De getaxeerde WOZ-waarde van een object is de grondslag voor de heffing van de gemeentelijke OZB. Ook de Rijksbelastingdienst en het Hoogheemraadschap Rijland maken gebruik van de WOZ-waarde voor het opleggen van belastingaanslagen. Daarnaast is het een maatstaf voor het bepalen van de huurprijzen van woningen.

De BSGR hanteert een kostprijsmodel dat gebaseerd is op het aantal handelingen per belastingsoort. Daardoor komt in de verdeling van de kosten duidelijker naar voren wat duurdere of goedkopere belastingprocessen zijn. Op basis van de begroting 2021 van BSGR zijn de kosten voor de WOZ-waardering van alle objecten in de gemeente € 109.500 en voor het opleggen en innen van de aanslagen OZB € 61.070. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de toetreding van de gemeente Velsen per 1 januari 2021. Het is te verwachten dat de bijdrage aan BSGR in 2021 iets lager zal zijn vanwege de schaalvergroting en de relatief lagere overhead. In de Staat van Zoeterwoude 2021 hopen we u hier meer over te kunnen melden.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De opbrengst uit OZB is een algemeen dekkingsmiddel voor de gemeente en ter vrije bestemming van de raad. Met de inkomsten uit OZB dekken we ongeveer 17% van de uitgaven van de gemeente. Voor de raming van de inkomsten uit OZB gaan wij uit van een opbrengststijging van 1,5% in 2021 ten opzichte van 2020. In oktober 2019 heeft de raad besloten de opbrengst uit OZB in 2021 te verhogen met 7,5% ten opzichte van 2020. Daarnaast verwachten we de komende jaren hogere opbrengsten uit OZB vanwege de groei van de gemeente. Op basis van de woningbouwprognose is de woningvoorraad in 2021 7,7% hoger dan op 1 januari 2020 en in 2025 35% hoger dan in 2020. Meer woningen betekent ook meer inkomsten uit OZB. Daartegenover staan ook hogere kosten voor de gemeente vanwege uitbreiding van het voorzieningenniveau. De inkomsten uit OZB schatten wij voor 2021 als volgt in:

Opbrengst uit OZB	Eigenaren woningen	Eigenaren niet-woningen	Gebruikers niet-woningen
Opbrengst 2020	€ 1.406.780	€ 1.676.440	€ 834.620

Opbrengst uit OZB	Eigenaren woningen	Eigenaren niet-woningen	Gebruikers niet-woningen
Volume uitbreiding 2020-2021	(+ 1,32%) € 18.590	(+0,75%) € 12.570	(+0,75%) € 6.260
Basisopbrengsten 2021	€ 1.425.370	€ 1.689.010	€ 840.880
Indexstijging 1,5%	€ 21.380	€ 25.340	€ 12.610
Raadsbesluit oktober 2019	(+7,5%) € 108.510	(+2,5%) € 42.860	(+2,5%) € 21.340
Raming opbrengsten 2021	€ 1.555.260	€ 1.757.210	€ 874.830

De raming is gebaseerd op de volgende woningaantallen:

- 3.527 woningen op 1 januari 2020
- 3.800 woningen op 1 januari 2021 (plus 7,7%)
- 3.970 woningen op 1 januari 2022 (plus 4,5%)
- 4.270 woningen op 1 januari 2023 (plus 7,6%)
- 4.763 woningen op 1 januari 2024 (plus 11,6%)

In 2022 stijgt de opbrengst uit OZB omdat in dat jaar de inkomsten uit precariobelasting wegvallen. Via de energie- en waternota van de nutsbedrijven betalen de huishoudens tot en met 2021 deze belasting. De raad heeft ingestemd met ons voorstel om het voordeel voor de huishoudens om te zetten in een verhoging van de OZB inkomsten voor woningen. Het gaat om naar schatting 4.000 huishoudens in 2022. Op basis van berekeningen van de nutsbedrijven komt de energienota vanaf 2022 voor een gemiddeld huishouden € 95 lager uit. Daardoor stijgen de lasten voor de huishoudens niet, maar vindt een verschuiving plaats van een lagere energie- en waternota naar een hogere OZB-belasting. Als we uitgaan van ongeveer 4.000 huishoudens in 2022, dan komt de hogere opbrengst uit OZB uit op € 380.000 vanaf 2022.

De ontwikkeling van de inkomsten ziet er meerjarig als volgt uit:

Opbrengst uit OZB	Groei	Eigenaren woningen	Groei	Eigenaren niet-woningen	Groei	Gebruikers niet-woningen
2021	+ 3,46%	€ 1.555.260	+ 0,75%	€ 1.757.210	+ 0,75%	€ 874.830
2022	+ 7,74%	€ 2.055.640 *)	+ 0,75%	€ 1.811.280	+ 0,75%	€ 901.750
2023	+ 4,47%	€ 2.147.600	+ 0,75%	€ 1.845.610	+ 0,75%	€ 918.840
2024	+7,56%	€ 2.309.890	+ 0,75%	€ 1.880.360	+ 0,75%	€ 936.140

*) Gebaseerd op een verhoging van de OZB met € 95 per woning wegens wegvallen precario (zie ook bij Precariobelasting).

In december 2020 stelt de raad de tarieven voor 2021 vast aan de hand van de bovenstaande opbrengstraming in de begroting 2021 en de meest recente waardeontwikkeling van het vastgoed. Als de waarde van onroerend goed in het economisch verkeer stijgt, kunnen de tarieven lager worden vastgesteld. Als de waarde daalt, stijgen de tarieven extra om de gewenste opbrengst te kunnen realiseren. Daarmee is de waardeontwikkeling van woningen niet van invloed op de inkomsten uit OZB. Wel kan de waardeontwikkeling van onroerend goed in individuele gevallen afwijken van het gemiddelde, waardoor het mogelijk is dat individuele aanslagen afwijken van de gemiddelde waardedaling of -stijging van alle objecten.

Bedrijven Investeringszone (BIZ)

Voor het afgebakende gebied Industrierrein Grote Polder is, in samenwerking met de Vereniging Grote Polder, een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) ingesteld. Op basis van de WOZ-waarde van de panden in het gebied betalen de ondernemers een opslag op de OZB. De opbrengst van deze heffing betalen wij, na aftrek van de perceptiekosten, in de vorm van een subsidie door aan de Vereniging Grote Polder. Zij verzorgt hiermee het beheer van het bedrijventerrein, zoals onderhoud en veiligheid. De opbrengst wordt jaarlijks geraamd op

---

€ 133.000. In 2021 wordt de regeling opnieuw geëvalueerd met de vereniging en kan besloten worden tot verlenging met vijf jaar. De nieuwe regeling gaat dan in 2021 in.

Precariobelasting

Zoeterwoude heft precario op het hebben van kabels en leidingen in openbare grond. Het boekjaar 2021 is het laatste jaar waarin deze belasting mogelijk is. Vanaf 2022 vervalt deze belasting. De tarieven zijn bepaald op € 4,21 per strekkende meter kabel of leiding en mochten sinds 2016 niet meer worden verhoogd. Wel is jaarlijks enige uitbreiding van het aantal strekkende meters kabel of leidingen. De aanslagen leggen we op aan de hand van de opgegeven lengten door de belastingplichtigen. De geraamde opbrengst voor 2021 € 896.400.

Omdat de precariobelasting vanaf 2022 niet meer mogelijk is loopt de gemeente in de begroting vanaf dat jaar aan aan tegen een nadeel van € 896.400. De raad heeft besloten om het voordeel voor de burgers vanwege de lagere nota's van de nutsbedrijven om te zetten in een hoger tarief OZB. Volgens berekeningen van de nutsbedrijven geniet het gemiddelde huishouden vanaf 2022 een voordeel van € 95. (Energienota: € 50 en de waternota € 45). Bij de berekening van de opbrengst uit OZB hebben we rekening gehouden met deze verschuiving. Voor het nadeel dat niet via de OZB bij de burgers kan worden opgehaald, zoeken wij dekking in de begroting.

Overige financiering en dekking

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De Algemene uitkering uit het gemeentefonds bestaat uit de onderdelen Sociaal Domein en het klassieke deel. Het deel Sociaal Domein is bedoeld voor de financiering van de gedecentraliseerde taken Participatie, Wmo en Jeugdzorg. Het klassieke deel is bedoeld als dekking van de overige taken van de gemeente, naast de eigen inkomsten zoals belastingen. Hoewel de beide delen volledig zijn geïntegreerd in één betaalstroom worden de onderdelen nog wel apart beschouwd. De ontwikkeling van de Algemene uitkering in de komende jaren is erg onzeker. Met het kabinet is afgesproken dat gemeenten met het rijk 'Trap-op' en 'Trap-af' gaan. Dat wil zeggen dat als de relevante uitgaven van het rijk stijgen ook het accres van de Algemene uitkering stijgt en andersom. In 2020 wordt het rijk geconfronteerd met een grote stijging van uitgaven vanwege de Coronamaatregelen. In de septembercirculaire 2020, die voor de berekening is aangehouden, heeft het rijk het accres voor de komende jaren gelijk gehouden om de gemeenten een constante lijn te geven voor de komende jaren. Toch is het de verwachting dat de algemene uitkering feitelijk gebaseerd gaat worden op de ontwikkelingen van inflatie en BBP in de komende jaren. Bij de berekeningen voor deze begroting zijn wij uitgegaan van de voorzichtige ramingen.

Naast de onzekerheid vanwege de accresontwikkeling loopt er momenteel ook een onderzoek naar de mate waarin de Algemene uitkering aansluit bij de taken van de gemeenten. In dit onderzoek gaat het niet om de hoogte van het gemeentefonds. Het onderzoek richt zich volledig op de juistheid van de maatstaven voor de verdeling van het fonds over de Nederlandse gemeenten.

Formeel hebben wij nog geen enkele berekening van de nieuwe verdeling. Zoeterwoude was één van de gemeenten die rekeninginformatie voor het onderzoek heeft aangeleverd, maar op dit moment hebben wij alleen indicaties van de gevolgen van de herverdeling. Als we afgaan op de berichtgeving vanuit de VNG en het ministerie van Binnenlandse zaken, dan moeten we vanaf 2022 rekening houden met kortingen van mogelijk € 58 per inwoner met misschien een gewinningstermijn. Dat betekent een mogelijke tegenvaller van structureel ruim € 500.000 per jaar.

Begin 2021 zal meer bekend zijn over herverdeling en de effecten voor Zoeterwoude. Op basis daarvan zullen wij met de auditcommissie en de raad de gevolgen bespreken.

Op basis van de informatie uit de Septembercirculaire 2020 ontvangen we de komende jaren de volgende bedragen uit het Gemeentefonds. Hierbij is rekening gehouden met de groei van de gemeente en de groei van het aantal inwoners in de komende jaren maar nog niet met een mogelijke herverdeling.

2021: € 11.974.560
2022: € 12.394.600
2023: € 12.818.600
2024: € 13.831.500

Tegenover de hogere inkomsten vanwege groei van de gemeente in de komende jaren staan ook hogere kosten voor, onder andere, sociale voorzieningen en maatschappelijke ondersteuning, cultuur, onderhoud etc. Om die reden is bij de Stelposten een deel van de groei beschikbaar gehouden voor ontwikkelingen in de komende jaren. Deze kan in de komende jaren concreet worden ingevuld voor noodzakelijke uitgaven.

Dividendinkomsten

De gemeente heeft aandelen in de volgende bedrijven:

Bank Nederlandse gemeenten

Ons aandelenbezit in de Bank Nederlandse Gemeenten is 26.871 stuks (van de totaal 55.690.720 aandelen). In de afgelopen jaren ontvingen wij de volgende bedragen uit dividend over het voorafgaande boekjaar:

- 2013: € 30.900
- 2014: € 40.040
- 2015: € 34.130
- 2016: € 15.320
- 2017: € 27.400
- 2018: € 44.070
- 2019: € 67.980
- 2020: € 34.100

Voor de jaren 2021-2024 rekenen wij op € 40.000 inkomsten uit dividend per jaar. Overigens wordt het dividend 2019, op sterke aanwijzing van de Europese Centrale Bank (ECB) aan alle kredietinstellingen, niet eerder dan in oktober 2020 aan de aandeelhouders uitgekeerd in verband met de Coronamaatregelen. De ECB houdt zelfs een mogelijkheid open om in 2020 helemaal af te zien van dividenduitbetaling. Wij gaan er voorlopig van uit dat in 2021 en verder het dividend weer op de normale wijze aan de aandeelhouders wordt betaald.

Energienetwerkbedrijf Alliander

Het aantal aandelen in het energienetwerkbedrijf Alliander is 216.395 stuks (van de totaal 136.794.964 aandelen). In de afgelopen jaren ontvingen wij de volgende bedragen uit dividend over het voorafgaande boekjaar:

- 2013: € 178.750
- 2014: € 117.690
- 2015: € 197.740
- 2016: € 197.100
- 2017: € 134.460
- 2018: € 164.200
- 2019: € 144.740
- 2020: € 152.750

De laatste jaren is het dividendbeleid van Alliander wisselend. Voor de jaren 2020-2023 ramen wij € 150.000 dividendinkomsten per jaar.

Waterleverancier Oasen

Het aantal aandelen in het waterleveringsbedrijf Oasen is negen (van de totaal 748 aandelen). Uit dit aandelenbezit ontvangen de aandeelhouders geen dividend. Het bedrijf werkt met kostendekkende watertarieven en streeft geen winst na.

Financieringsresultaat

Het financieringsresultaat is het gevolg van de afronding van het renteomslagpercentage. Om de juiste rentekosten aan alle investeringen toe te rekenen delen we het totaal aan te betalen rente in het begrotingsjaar door het financieringstekort in het begrotingsjaar. De uitkomst van die rekensom geeft de omslagrente aan die we vervolgens afronden op 0,1% nauwkeurig. Het verschil dat daardoor ontstaat is het financieringsresultaat. Op begrotingsbasis maken we berekeningen zo nauwkeurig mogelijk. Voor 2021 is het renteomslagpercentage bepaald op 0,5%.

Stelposten en onvoorzien

Onvoorzien

In de begroting nemen we standaard een bedrag op voor kosten die bij het opstellen van de begroting niet konden worden voorzien en waarvan uitstel tot een volgende begrotingsjaar niet verantwoord is. De stelpost Onvoorzien baseren we op ongeveer € 5 per inwoner. Vanwege de stijging van het aantal inwoners de komende jaren stijgt ook de stelpost Onvoorzien. 2021: € 45.900 (9.185 inwoners), 2022: € 48.200 (9.647 inwoners), 2023: € 51.700 (10.333 inwoners) en 2024: € 57.600 (11.519 inwoners).

Investeringen

Als stelpost nemen we jaarlijks een bedrag op voor onderuitputting van de kapitaallasten. Hoewel we de investeringsplanning zo zorgvuldig mogelijk opstellen, ervaren wij elk jaar opnieuw dat het door diverse oorzaken niet altijd mogelijk is om de planning helemaal te realiseren. Hierdoor blijkt in de jaarrekening een overschot op de kapitaallasten. Op basis van de onderuitputting van de afgelopen jaren ramen wij een voordelige stelpost van € 100.000 voor niet gerealiseerde investeringen.

Stelpost onbenoemd groei van de gemeente

Vanwege de groei van de gemeente in de komende jaren stijgen de inkomsten uit de Algemene uitkering en Belastingen. Daartegenover staat dat ook de kosten voor de gemeente stijgen. De onderhoudskosten in de openbare ruimte worden hoger worden en ook de uitgaven voor sociale voorzieningen stijgen. De hogere uitgaven zijn op dit moment nog lastig te plannen, omdat nog niet duidelijk is in welk tempo de uitgaven stijgen en op welke plaatsen. Om het geld beschikbaar te houden voor uitgaven die gerelateerd zijn aan de groei van de gemeente nemen we een stelpost op om in de komende jaren alsnog invulling te kunnen geven. De omvang van de stelpost is berekend uit het verschil tussen de Algemene uitkering op basis van constante maatstaven per 1 januari 2021 en de berekening waarin de groei voor de komende jaren is meegenomen.

De omvang van de stelpost is

2021: € 0

2022: € 357.580

2023: € 886.920

2014: € 1.753.910.

Stelpost Algemene uitkering Jeugd

Omdat veel gemeenten aangeven dat de kosten voor jeugdzorg hoger zijn dan wat gemeenten voor deze taak van het rijk ontvangen heeft de minister gemeend een extra bedrag aan het gemeentefonds te moeten toevoegen voor de jaren tot en met 2022. Daarna is er geen zekerheid of dit bedrag wordt doorgetrokken. De minister wil het graag overlaten aan een volgend kabinet. De toezichthouder, de provincie, heeft aangegeven dat het acceptabel is om de inkomsten ook na 2022 als inkomst door te ramen omdat, ofwel het rijk de uitkering zal verlengen, ofwel gemeenten het als bezuiniging zullen verwerken in de begroting. Om die reden hebben wij gemeend het inkomstbedrag voor de jaren na 2022 door te ramen. Voor Zoeterwoude gaat het om € 159.000 per jaar.

Wet Modernisering Vennootschapsbelasting (Vpb)

Met ingang van 2017 is de Wet Modernisering Vpb van toepassing op gemeenten. Gemeenten zijn belastingplichtig voor de Vpb voor activiteiten die 'door de ondernemerspoort komen'. De drie criteria daarvoor

---

zijn: een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, deelname aan het economisch verkeer en het hebben van een winstoogmerk. In 2016 en 2017 inventariseerden wij, met fiscale ondersteuning, welke activiteiten van de gemeente aan deze eisen voldoen en daarmee 'door de ondernemerspoort' komen. Hieruit bleek dat wij geen activiteiten uitvoeren die hieronder vallen. Dit is besproken met de inspecteur en die stemde in met onze visie. Wel merken we 1% van de inkomsten op herbruikbare afvalstoffen (metaal, papier, textiel etc) als winst aan. Dat doen wij op basis van afspraken tussen de VNG en de belastinginspecteur. Voor Zoeterwoude gaat het om 1% van gemiddeld € 13.000 per jaar, ofwel € 130. Over de winst is 20% vennootschapsbelasting (€ 26) verschuldigd. Dit bedrag ramen we niet apart. Ook is het mogelijk dat de fiscus, nadat de eertse aanslagen sinds 2017 zijn beoordeeld, nadere standpunten inneemt. Wij sluiten niet uit dat in de toekomst activiteiten van de gemeente alsnog met Vpb worden belast.

Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	2018	2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Streef waarde
Verplichte set beleidsindicatoren¹					
Woonlasten éénpersoonshuishouden	€ 774	€ 788	€ 831	€ 872	Niet hoger dan noodzakelijk
Woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 774	€ 788	€ 831	€ 872	Niet hoger dan noodzakelijk
De gemiddelde WOZ-waarde van woningen	€ 283.000	€ 332.710	nmb	nmb	nvt
Lokale kengetallen					
Begroting / Rekeningresultaat x € 1.000	2.723 V	127,4 V	202,1 N	117,3 V	> 0
Toezichtsregime provincie	Repressief	Repressief	Repressief	NNB	Repressief
Stijgingspercentage OZB opbrengst (exclusief areaal)	1,5%	1,5%	9%	9%	1,5%

¹ www.waarstaatjegemeente.nl. De jaren 2017 en 2018 in deze begroting zijn ook hierop gebaseerd.

Financieel overzicht

12. Algemene Dekkingsmiddelen bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
Lokale heffingen	Lasten	237	243	243	243	243	243
	Baten	-4.775	-4.897	-5.160	-4.902	-5.045	-5.259
Saldo		-4.538	-4.654	-4.918	-4.659	-4.802	-5.017
Algemene uitkering	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Baten	-10.333	-10.936	-11.975	-12.395	-12.819	-13.731
Saldo		-10.333	-10.936	-11.975	-12.395	-12.819	-13.731
Dividend	Lasten	0	39	41	41	41	41
	Baten	-633	-530	-530	-530	-530	-530
Saldo		-633	-491	-489	-489	-489	-489
Saldo financieringsfunctie	Lasten	183	345	313	292	282	282
	Baten	-235	-293	-233	-192	-172	-172
Saldo		-52	52	80	100	110	111
Onvoorzien	Lasten	26	-93	-104	51	531	1.404
	Baten	-10	0	0	0	-160	-160
Saldo		16	-93	-104	51	371	1.244
Overige alg.dekkingsmiddelen	Lasten	450	50	111	120	96	79
	Baten	-98	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo		352	49	110	119	96	78
Programma	Lasten	897	584	604	747	1.193	2.049
	Baten	-16.084	-16.657	-17.898	-18.019	-18.726	-19.853
Saldo van baten en lasten		-15.187	-16.072	-17.295	-17.272	-17.532	-17.804
Reserves	Toevoeging	51	7.865	337	381	454	454

12. Algemene Dekkingsmiddelen bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
	Onttrekking	-1.112	-9.318	-754	-388	-248	-459
Mutaties reserves		-1.061	-1.454	-417	-7	206	-5
Resultaat		-16.248	-17.526	-17.711	-17.279	-17.327	-17.809

Mutaties Reserves bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Mutaties Algemene reserve	Toevoeging	52	44	0	0	0	0
	Onttrekking	-184	-131	0	0	0	0
Saldo		-132	-86	0	0	0	0
Mutaties Bestemmingreserves	Toevoeging	-1	7.820	337	381	454	454
	Onttrekking	-929	-9.187	-754	-388	-248	-459
Saldo		-929	-1.367	-417	-7	206	-5
Mutaties Reserves		-1.061	-1.454	-417	-7	206	-5

Mutaties Bestemmingreserves bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Reserve huisvesting onderwijs	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-85	-62	-39	-81	0
Saldo		0	-85	-62	-39	-81	0
Reserve bijdrage Kasteel	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-11	0	0	0	0
Saldo		0	-11	0	0	0	0
Reserve volkshuisvesting	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-6	-6	-6	-6	-6	-6
Saldo		-6	-6	-6	-6	-6	-6
Res. riolering Dorp Zuid + Zuidbuurtse	Toevoeging	1	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-30	-27	-26	-20	0	0
Saldo		-29	-26	-26	-20	0	0
Reserve Landschapsfonds	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	0	0	0	0	0
Reserve Duurzaamheid	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-238	-160	0	0	0	0
Saldo		-238	-160	0	0	0	0
Reserve SP.71	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-77	-203	-69	-14	-14	-14
Saldo		-77	-203	-69	-14	-14	-14
Reserve SOZZ	Toevoeging	0	0	1	1	1	1
	Onttrekking	-3	-10	-3	-1	-1	-1

Mutaties Bestemmingreserves bedragen x € 1.000,-		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo		-3	-10	-2	0	0	0
R. Vereveningsfonds gebiedsontwikkeling	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-36	-36	0	0	0	0
Saldo		-36	-36	0	0	0	0
R. Compensatie NUON dividend	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-181	-7.780	-115	-115	-115	-115
Saldo		-181	-7.780	-115	-115	-115	-115
Reserve Afvalstoffenheffing	Toevoeging	-2	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		-2	0	0	0	0	0
Reserve Sociaal Domein	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-116	-134	-103	-50	-50	-50
Saldo		-116	-134	-103	-50	-50	-50
Res. dekking afschrijving investerings	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-4	-4	-4	-4	-4
Saldo		0	-4	-4	-4	-4	-4
Reserve Toezicht en Handhaving	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-147	0	0	0	0	0
Saldo		-147	0	0	0	0	0
Reserve Energietransitie	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-94	-637	0	0	0	0
Saldo		-94	-637	0	0	0	0
Reserve Grote Projecten	Toevoeging	0	160	380	453	453	453
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	160	380	453	453	453
Res.dekking afschrijv. Bernardusschool	Toevoeging	0	7.660	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	0	-188	-188
Saldo		0	7.660	0	0	-188	-188
Reserve Omgevingswet	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-95	0	0	0	0
Saldo		0	-95	0	0	0	0
Mutaties Bestemmingreserves		-929	-1.367	-7	206	-5	76

Investeringsplan Algemene Dekkingsmiddelen en kostenplaatsen

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Vervanging huidige vrachtwagen 2021	M	€ 155.000	€ 20.150	€ 20.050	€ 19.960
	Vervanging 3 werkcontainers algemene dienst	M	€ 15.000	€ 1.580	€ 1.570	€ 1.560

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
	Vervanging aanhanger	M	€ 6.000	€ 780	€ 780	€ 770
2022	-					
2023	2 voertuigen algemene dienst		€ 87.000			€ 9.140
	Nieuwe tractor 2023		€ 39.000			€ 4.100
	Pekel oplosser 2000 2023		€ 7.500			€ 790
2024	-					

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Vervanging huidige vrachtwagen 2021

De huidige vrachtauto van de gemeente is aangeschaft in 2011. Gezien de afschrijfttermijn van 10 jaar is de auto in 2021 aan vervanging toe. In het investeringbedrag is rekening gehouden met de inruilwaarde van de huidige vrachtauto.

Vervanging aanhanger

De aanhanger vormt een combinatie met de vrachtauto en heeft dezelfde leeftijd als de vrachtauto. Ook deze heeft een afschrijfttermijn van 10 jaar en is dus in 2021 aan vervanging toe.

Vervanging 3 werkcontainers algemene dienst

De momenteel in gebruik zijnde werkcontainers op de gemeentewerf zijn aan het eind van de afschrijfttermijn en voldoen ook niet meer geheel aan de eisen die er aan gesteld worden. Bij de aanschaf van nieuwe containers letten wij er op dat de functionaliteit van de nieuwe containers wel goed geschikt zijn voor gebruik op de werf.

2.2 Paragrafen

In de begroting leggen we in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen vast met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten die relaties kunnen hebben met meerdere programma's. De volgende onderwerpen zijn in een paragraaf opgenomen:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden Partijen
7. Grondbeleid
8. Handhaving
9. Duurzaamheid

2.2.1 Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de lokale belastingen en heffingen. De paragraaf gaat in op de tariefontwikkeling, de opbrengsten, de lokale lastendruk en de kostendekkendheid van afvalstoffenheffing en rioolrecht.

De gemeente Zoeterwoude kent de volgende heffingen:

1. Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
2. Rioolrecht
3. Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht
4. Precariobelasting
5. Lijkbezorgingrechten
6. Bedrijven Investeringszone (BIZ)

De precariobelasting, lijkbezorgingsrechten en de BIZ hebben geen directe invloed op de lokale woonlasten en lichten we, waar noodzakelijk, toe in het betreffende programma van de begroting.

Het Belasting Samenwerkingsverband Gouwe Rijnland (BSGR) verzorgt de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende zaken, de inning van de OZB, de rioolrechten, de afvalstoffenheffing en de BIZ. In de gemeenschappelijke regeling BSGR zijn de belastingtaken samengevoegd van de gemeenten Zoeterwoude, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Velsen (per 1 januari 2021), Voorschoten, Waddinxveen, Wassenaar en het Hoogheemraadschap van Rijnland.

1. Onroerende Zaakbelasting (OZB)

Uitgangspunt voor de lokale heffingen is evenwicht tussen het voorzieningenniveau in de gemeente en de lasten voor de burgers. De afgelopen jaren voerden we een voorzichtig en gezond financieel beleid. Het voorzieningenniveau hielden we op peil, terwijl de lasten voor de inwoners niet meer dan noodzakelijk stegen. In de begroting 2021 stelt de raad de opbrengst uit OZB voor 2021 vast. In de raadsvergadering van december 2020, als de laatste informatie over de ontwikkeling van de WOZ-waarden van vastgoed beschikbaar is, stelt de raad de daarbij behorende belastingtarieven voor 2021 vast. In de berekening van de ramingen voor 2021-2024 gaan wij uit van de meest actuele woningbouwprognose voor de komende jaren. De uitbreiding van de woningvoorraad ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Jaar	Aantal woningen 1 januari	Aantal nieuwe woningen	Aantal te slopen woningen
2020	3.527	253	0
2021	3.780	190	0
2022	3.970	300	0
2023	4.270	490	0
2024	4.760	8	0

Volgens de planning komen er van 2020 tot en met 2024 1.241 woningen bij. Dat heeft een gunstig effect op de opbrengsten uit OZB. De te verwachten opbrengst ramen we voor 2021 als volgt:

	Basis voor berekening 2020	Accres 2021	Accres 2021	Index 2020-2021	Raadsbesluit oktober 2019	Raming 2021
Eigenaren woningen	€ 1.406.780	+1,32%	€ 18.590	€ 21.380	(+7,5%) € 108.510	€ 1.555.260

In deze berekening is uitgegaan van de inkomsten 2020. Het accres geeft aan welke groei er wordt verwacht, ofwel het aantal nieuwe woningen. De index heeft betrekking op de inflatie van gemiddeld 1,5%. In oktober 2019 nam de raad het besluit om de opbrengst in 2020 en 2021 te verhogen met 7,5% per jaar. De extra opbrengsten reserveren we in de Reserve Grote projecten. In totaal verwachten wij in 2021 een bedrag van € 1.555.260 te ontvangen uit 3.800 belastingaanslagen OZB woningen. Daaruit volgt dat de eigenaar van een woning gemiddeld € 409,30 aan OZB bijdraagt.

2. Rioolrechten

Bij de bepaling van de tarieven Rioolrecht streven wij 100% kostendekkendheid na. Dat wil zeggen dat de opbrengsten uit rioolrecht gelijk zijn aan de kosten voor het instandhouden van het rioolstelsel. Eventuele mee- of tegenvallers in de jaarrekening reserveren we in een voorziening. Deze komt in een later jaar ten goede aan de taak riolering. We hanteren elk jaar dezelfde methode van berekening van de rioolrechten. Op basis van de het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is het helaas niet meer mogelijk om de kostentoerekening integraal te ramen. De overhead berekenen we daarom extracomptabel. Voor de berekening hiervan gebruiken we de volgende methode: de omvang van de taak riolering (exclusief overhead) / omvang van het totaal van de begroting (exclusief overhead) x de overhead en verminderd met een variabele correctie.

Ofwel in cijfers: $(€ 1.099.220 / € 23.341.080) \times € 4.586.550 - € 0 = € 216.000$

Het bedrag rekenen we als overhead toe aan de kosten voor riolering. In de raad van december 2018 stemde de raad in met een bedrag van € 200.000 per jaar voor klimaatadaptieve maatregelen, te dekken uit de Voorziening riolering. De omvang van de Voorziening Riolering was op 1 januari 2020 € 792.820 en zal naar verwachting op 1 januari 2024 gedaald zijn naar € 358.240.

Lasten en baten taak Riolering	Bedrag
Lasten	
1. Kosten taak riolering, exclusief overheadkosten	€ 1.099.220
2. Overhead	€ 216.000
3. Variabele correctie	€ 0
Lasten taak riolering	€ 1.315.220
Baten	
1. Opbrengst Rioolrecht (gebaseerd op € 260 per aansluiting)	€ 1.110.980
2. Overige inkomsten taak riolering	€ 30.450
Baten taak riolering	€ 1.141.430
Resultaat taak riolering / Onttrekking uit Voorziening Riolering	Nadeel € 173.790
Dekkingspercentage	86,8%

Het dekkingspercentage is 86,8%. Dat is lager dan het streven van 100%. De reden is dat we de klimaatadaptieve maatregelen ten laste brengen van de voorziening.

3. Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten

Net als bij de bepaling van de riolrechten gaan we ook bij de afvalstoffenheffing uit van 100% kostendekkendheid. De overhead rekenen we volgens dezelfde methode toe aan de kosten voor afvalstoffen. In formulevorm: de omvang van de taak reiniging (exclusief overhead) / omvang van het totaal van de begroting (exclusief overhead) x de overhead en verminderd met een variabele correctie.

Ofwel in cijfers: (€ 1.043.060 / € 23.341.080) x € 4.586.560 - € 0 = € 204.960.

Het bedrag rekenen we als overhead toe aan de kosten voor afvalstoffenheffing. Hiertegenover staat dekking vanuit de tarieven om op 100% kostendekkendheid te komen. In de raadsvergadering van juni 2019 is het onderwerp 'Afvalstoffenheffing' aan de orde geweest. De raad besloot in te stemmen met een verhoging van het tarief Afvalstoffenheffing in 2020 van € 172 en het daarna nog aanwezige tekort op de taak reiniging ten laste te laten komen van de exploitatie. Al bij het opstellen van de begroting 2020 is ons gebleken dat de kosten voor het verwerken van grof afval wat wordt aangeboden via de gemeentewerf flink in prijs is gestegen. In sommige gevallen is er sprake van meer dan verdubbeling van de verwerkingskosten. Uit onderstaande berekening blijkt dat het tekort in 2021 na doorrekening van de hogere verwerkingstarieven nog € 280.750 bedraagt.

Lasten en baten taak Reiniging	Bedrag
Lasten	
1. Lasten taak reiniging, exclusief overheadkosten	€ 1.043.060
2. Overhead	€ 204.960
3. Variabele correctie	€ 0
Lasten taak reiniging	€ 1.248.020
Baten	
1. Opbrengst Afvalstoffenheffing plus Diftar	€ 781.930
2. Overige inkomsten taak reiniging	€ 185.350
Baten taak reiniging	€ 9.67.280
Resultaat taak reiniging	Nadeel € 280.750
Dekkingspercentage	77,5%

Woonlasten

Voor de berekening van de woonlasten 2021 per huishouden houden we de volgende opbrengsten aan:

Soort	Begroting 2021	Aantal aanslagen	gemiddeld per huishouden
OZB eigenaren van woningen	€ 1.555.260	3.800	€ 409
Afvalstoffenheffing, reinigingsrechten plus Diftar	€ 781.930	3.850	€ 203
Riolrechten	€ 1.110.980	4.273	€ 260
Totaal opbrengsten woonlasten			€ 872

De woonlasten komen in 2021 voor een gemiddeld huishouden uit op € 872 per huishouden. Als we de woonlasten vergelijken met een aantal omliggende gemeenten dan ziet het overzicht er als volgt uit:

Gemeente ¹	Woonlasten meerpersoons huishoudens
Katwijk	€ 725
Leiden	€ 788
Leidschendam-Voorburg	€ 774
Zoetermeer	€ 766
Zoeterwoude	€ 872
Leiderdorp	€ 981
Oegstgeest	€ 1.040
Voorschoten	€ 1.092
Wassenaar	€ 1.227

¹ Bron: www.coelo.nl. Tarieven gebaseerd op Woonlasten 2020, voor Zoeterwoude op Woonlasten 2021.

Zoeterwoude neemt in 2021 een middenpositie in de regio in. Daarbij is aangetekend dat de kostenstijging bij de vergeleken gemeenten nog gebaseerd zijn op het jaar 2020, terwijl in de tarieven van Zoeterwoude al de kostenstijgingen voor de taak Reiniging zijn verwerkt. Daarbij is het van belang dat Zoeterwoude geen andere belastingen bij de burger in rekening brengt, zoals hondenbelasting, parkeerbelasting, forensenbelasting of toeristenbelasting.

2.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen enerzijds, de risico's waarvoor geen bijzondere maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn op de financiële positie van de gemeente en, anderzijds, de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal Weerstandsvermogen. Die verhouding geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om tegenvallers op te vangen zonder directe nadelige effecten voor het voorzieningenniveau of verhoging van de lasten voor de burger. Een weerstandsvermogen van 100% geeft aan dat de gemeente in staat is om alle risico's die redelijkerwijze onderkend worden aan te kunnen. Meer tegenslag heeft mogelijk een effect op het voorzieningenniveau of de lasten voor de burger. De gemeente Zoeterwoude streeft een minimaal weerstandsniveau na van 140 tot 150%

Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt onderscheiden in een incidenteel en een structureel deel. De incidentele weerstandscapaciteit is bedoeld voor risico's die zich eenmalig voordoen, zoals een calamiteit. De weerstand hiertegen bestaat uit de begrotingspost Onvoorzien, de direct beschikbare Algemene reserve, de Bestemmingsreserves en eventuele stille reserves (zoals overwaarde op vastgoed of andere waardevertegenwoordigende goederen die niet op de balans zijn opgenomen). De stille reserve brengen we niet in beeld en ramen we als pro memorie (PM) . Deze spelen bij de berekening van het weerstandsvermogen geen rol.

De structurele weerstandscapaciteit is voor risico's die zich gedurende langere tijd voordoen, zoals een economische crisis. De weerstand hiertegen bestaat vooral uit de mogelijkheid tot het nemen van toekomstige bezuinigingsmaatregelen en de mogelijkheid om inkomsten uit belasting te verhogen. Dit structurele deel is vaak afhankelijk van politieke beleidswijzigingen. Daarom nemen we dit niet mee in de weerstandsberekeningen.

Risicomanagement

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. De gemeente wil risico's die zij loopt zoveel mogelijk beheersen door ze structureel en op systematische wijze te herkennen, te analyseren, te beoordelen en daar waar mogelijk passende beheersmaatregelen te treffen.

De risico's worden beschreven en waar mogelijk wordt de financiële impact ingeschat. Ook wordt een inschatting gemaakt van de kans dat een risico zich ook daadwerkelijk voordoet. Om de risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. In onderstaande overzicht zijn de grootste risico's met de hoogste risicodreiging gepresenteerd:

Belangrijkste financiële risico's

Risico (incl.gevolg)	Kans	Omvang risico	Financieel gevolg	Invloed
Gekwantificeerde risico's				
1. Verstrekte garantstellingen voor leningen aan diverse instellingen, kunnen niet (volledig) worden afgelost.	10%	€ 2.049.580	€ 204.958	25,71%
2. Algemene Uitkering	50%	€ 400.000	€ 200.000	25,09%
3. Voormalige dienstwoning in Landelijk Gebied	10%	€ 1.685.000	€ 168.500	21,14%
4. Niet geïdentificeerde en niet gekwantificeerde risico's	10%	€ 1.161.000	€ 116.100	14,57%
5. Kleine organisatie	25%	€ 200.000	€ 50.000	6,27%
6. Samenwerkingsverbanden	50%	€ 50.000	€ 25.000	3,14%
7. Datalek	10%	€ 200.000	€ 20.000	2,51%
8. Bodemvervuiling	25%	€ 50.000	€ 12.500	1,57%
Niet gekwantificeerde risico's				
9. Wet Modernisering Vennootschapsbelasting overheidsbedrijven (Vpb)	p.m.	p.m.	p.m.	
10. Effecten coronavirus	p.m.	p.m.	p.m.	
Totaal risico's		€ 5.795.580	€ 797.058	100%

Toelichting op de risico's:

Vervallen: Garantie Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg (OMM)

De aandeelhouders van OMM, de gemeente Zoeterwoude en BNG-GO, staan beiden voor 50% borg voor het werkkrediet dat OMM bij de bank heeft opgenomen (dat wil zeggen, de gemeente staat voor 100% garant ten opzichte van de bank en BNG-GO staat voor 50% contragarant ten opzichte van de gemeente).

Op 31 december 2019 was de omvang van het opgenomen krediet 8 miljoen euro. Op basis van de actuele Grex van de ontwikkelingsmaatschappij zijn de grondverkopen in de komende jaren voldoende om het krediet af te lossen. Daardoor schatten wij het risico voor de gemeente op dit moment als "Laag" in. Dat wil zeggen dat de vermelding in de tabel kan vervallen.

Na jaren van vertraging, problemen en verliesnemen is de huidige situatie zo, dat we goede hoop hebben om zonder verdere verliezen het project te kunnen afronden.

1. Garantstelling leningen aan instellingen

De gemeente heeft zich garant gesteld voor leningen die maatschappelijke instellingen zijn aangegaan voor een totaalbedrag van € 2.049.580. In een aantal gevallen is er onderliggende zekerheid in de vorm van een hypotheek. In een beperkt aantal gevallen en voor een gering bedrag is nog sprake van een garantstelling voor woningbezit. Door monitoring beheersen we het risico.

2. Algemene Uitkering

Elke gemeente is in hoge mate afhankelijk van de uitkering uit het gemeentefonds. De uitkering is gebaseerd op objectieve maatstaven. Wij kunnen daarop geen invloed uitoefenen. Uit het verleden hebben wij ervaring met soms flinke mutaties die zowel positief als negatief kunnen uitpakken.

Periodiek worden de maatstaven beoordeeld op relevantie voor een eerlijke verdeling van het gemeentefonds over de Nederlandse gemeenten. Daarvoor lopen op dit moment twee onderzoeken. Eén onderzoek gaat over het klassieke deel van de Algemene Uitkering. Het tweede onderzoek gaat over het deel Sociaal Domein. Voor beide onderzoeken zijn in maart 2020 rapporten aangeboden aan de minister van Binnenlandse zaken. Hoewel de resultaten daaruit nog niet zijn gepubliceerd wijzen de indicaties er op dat er verschuivingen plaats gaan vinden van kleine gemeenten naar grote gemeenten, van agrarische gemeenten naar gemeenten met een stedelijke

---

omgeving en van gemeenten in het oosten van het land naar gemeenten in de de Randstad. Wij zijn daarom ongerust over de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. De minister heeft aangegeven meer tijd nodig te hebben om de resultaten door te voeren. De publicatie is om die reden uitgesteld van de meicirculaire 2020 naar later in 2020 en de beoogde ingangdatum is verschoven van 2021 naar 2022.

Daarmee is de begroting 2021-2024 omgeven door een grote onzekerheid met mogelijk forse gevolgen. Uit informele berichten hebben wij vernomen dat de korting voor kleine gemeenten op kan lopen tot € 58 of € 60 per inwoner. Dat zou voor Zoeterwoude neer komen op structureel € 580.000 korting op de Algemene uitkering. We weten echter nog niet of de korting deze omvang heeft en in welk tempo de maatregel ingaat. De laatste informatie geeft aan dat dit in december 2020 bekend zal worden gemaakt.

3 Voormalige dienstwoning in Landelijk Gebied

Het gaat hierbij om een zaak waarin de gemeente een toezegging uit 1990 niet is nagekomen om een voormalige dienstwoning met de bestemming Woondoeleinden op te nemen in het toenmalige ontwerpbestemmingsplan Landelijk Gebied. Het gerechtshof heeft medio 2017 een verklaring voor recht gegeven dat de gemeente daarmee onrechtmatig heeft gehandeld jegens de betrokkene. Het hof spreekt zich niet uit over de mate waarin betrokkene de kans is ontnomen op verwezenlijking van zijn plannen en ook niet over de hoogte van de eventuele schade. Voor een uitspraak hierover heeft de wederpartij zich gericht tot de rechtbank in een schadestaatprocedure. De rechtbank heeft uitgesproken dat de gemeente aansprakelijk is voor 60% van de schade maar daarbij heeft de rechtbank geen uitspraak gedaan over de hoogte van de geleden schade. De zaak is nog in behandeling.

De claim van de eiser is een schadevergoeding van € 3.000.000. De hoogte van het opgenomen risico is maximaal 60% van de claim van € 3.000.000, verminderd met een risicovoorziening van € 115.000 die is ingesteld bij de jaarrekening 2018. Daarmee wordt het risico ingeschat op € 3.000.000 X 60% -/- € 115.000 = € 1.685.000.

4 Niet geïdentificeerde en niet gekwantificeerde risico's

Wij onderkennen het probleem dat het in sommige gevallen erg lastig is om risico's te herkennen. Op basis van die beperking is 5% van de omzet opgenomen aan onbekende risico's.

5. Kleine organisatie

Zoeterwoude is een kleine organisatie. Dat brengt veel kansen met zich mee. Er zijn ook risico's aan verbonden. Deze risico's kunnen extern zijn door bijvoorbeeld een faillissement van een bedrijf in de gemeente, waardoor een bovengemiddeld beroep wordt gedaan op sociale voorzieningen of een schadeclaim. Voor een grote gemeente zijn deze risico's makkelijker te dragen dan voor een kleine gemeente. Het kan ook gaan om interne risico's, zoals het niet volledig kunnen doorvoeren van functiescheiding of kwetsbaarheid voor het feit dat een aantal personeelsleden lastig direct te vervangen zijn.

6. Samenwerkingsverbanden

Zoeterwoude werkt in toenemende mate samen met andere gemeenten en instanties, zoals de gemeenten in de Leidse regio en diverse gemeenschappelijke regelingen. Uit financieel oogpunt en continuering van de dienstverlening is de samenwerking een vermindering van risico's. Samenwerken kan ook een bedreiging zijn. Door de afhankelijkheid en beperking van de invloed kan het ook kostenverhogend werken. Mogelijk wordt Zoeterwoude geconfronteerd met keuzes die wij zelfstandig niet hadden gemaakt. In deze zin kan samenwerking een risico vormen.

7. Datalekken

Sinds 1 januari 2016 geldt de meldplicht datalekken. Deze meldplicht houdt in dat direct een melding moet worden gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens zodra een datalek zich voordoet. In sommige gevallen moet het datalek ook gemeld worden aan de betrokkenen van wie de persoonsgegevens zijn gelekt.

Het is voor de Autoriteit Persoonsgegevens mogelijk boetes op te leggen die fors oplopen. In dat geval moet er wel sprake zijn van opzet, nalatigheid of onachtzaam handelen. Wij proberen de kans op datalekken zo klein mogelijk te houden door goede procedures en bewustwording van medewerkers.

8. Bodemvervuiling

Hoewel dit risico niet groot is, hebben we het voor de volledigheid toch als risico opgenomen. Nog onlangs zijn wij door ontwikkelingsmaatschappij OMM aansprakelijk gesteld voor olie-lekkage in door ons geleverde grond in het plangebied Verde Vista. Ondanks dat een inspectieonderzoek schone grond aangaf, bleek bij bewerking van de grond toch vervuiling te zijn aangetroffen. Ook bij werkzaamheden aan het Julianapark is een kleine vervuiliingsbron aangetroffen. Op dit moment zijn geen andere locaties binnen de gemeente bekend waarvoor een verdenking van bodemverontreiniging bestaat. Toch vinden wij het niet verantwoord om het risico geheel uit te sluiten.

9. Wet Modernisering Vennootschapsbelasting overheidsbedrijven (Vpb)

Naast de bovenstaande risico's bestaat er nog een onzekerheid over de Wet Modernisering vennootschapsbelasting overheidsbedrijven die sinds 2016 van kracht is. Het laat zich lastig in concrete bedragen vertalen. In de praktijk bestaat nog steeds onduidelijkheid over de toepassing van de wet op een aantal onderdelen. Dit komt ook door een terughoudende opstelling van de Belastingdienst. De gerealiseerde cijfers van het boekjaar 2019 zijn fiscaal beoordeeld. Voor een aantal activiteiten (deelnemingen, ligplaatsen en vastgoedbeheer) nemen wij het standpunt in dat geen sprake is van belastingplicht op grond van het leerstuk normaal vermogensbeheer. Dit past in het landelijk beeld waarin andere gemeenten eenzelfde standpunt innemen.

10. Effecten coronavirus

Het coronavirus heeft grote gevolgen voor de samenleving. Toch is de omvang van het risico op dit moment lastig in te schatten. Het rijk is ruimhartig met compensatiemaatregelen en het ziet er naar uit dat wij extra lasten door het rijk vergoed krijgen.

Zoeterwoude is geen gemeente die erg afhankelijk is van toerisme en ook heffen wij geen belastingen die door de coronamaatregelen nadelig beïnvloed worden. Alleen voor de opbrengst van de OZB voor-niet woningen kan er een nadeel ontstaan als bedrijven door de economische effecten van het virus failliet gaan waardoor de belastingaanslag niet kan worden voldaan. Daarop hebben we op dit moment geen inzicht.

Om die reden dient het risico van de coronamaatregelen hier wel vermeld te worden maar is het nog niet mogelijk om een inschatting te maken van de nadelen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat het totaal aan risico's maal de kans dat elk risico zich voordoet uitkomt op een risicobedrag van € 797.058. Er is echter ook een zogenaamde Monte Carlo simulatie uitgevoerd waarbij op basis van het bovenstaande risicoprofiel de uitkomsten van verschillende scenario's worden berekend. Daaruit blijkt dat wanneer we met 90% zekerheid de risico's willen afdekken er een benodigde weerstandscapaciteit is van € 1.197.315.

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Percentage	Bedrag
75%	€ 441.728
80%	€ 596.926
85%	€ 891.583
90%	€ 1.197.315
95%	€ 1.612.645

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit een direct beschikbaar deel en een niet direct beschikbaar deel. Het niet direct beschikbare deel kan na besluitvorming worden omgezet van niet direct beschikbaar weerstandsvermogen naar direct beschikbaar weerstandsvermogen.

Weerstand	Capaciteit 2021	Capaciteit 2022	Capaciteit 2023	Capaciteit 2024
1. Direct beschikbare Algemene reserve	€ 3.559.468	€ 3.559.468	€ 3.559.468	€ 3.559.468
2. Direct beschikbare Bestemmingsreserves	€ 7.454.794	€ 7.083.903	€ 7.164.981	€ 7.429.446
3. Begroting: Onvoorziene lasten	€ 45.900	€ 48.200	€ 51.700	€ 57.600
4. Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totale weerstandscapaciteit	€ 11.060.161	€ 10.691.571	€ 10.776.149	€ 11.046.514

Toelichting op het direct beschikbare weerstandsvermogen:

- Het bedrag in de Algemene reserve is algemeen (dat wil zeggen dat er geen bestemming is aangegeven) en dus in zijn geheel beschikbaar om in te zetten in het geval calamiteiten.
- Van de bestemmingsreserves zijn alleen de Reserve Onderwijshuisvesting en de Reserve Riolerings Dorp verwerkt in een kostprijsberekening en daarom niet zomaar te herbestemmen.
Van de Reserve NUON is een deel gebruikt voor de financiering van de Bernardusschool. Het nog resterende deel is geblokkeerd voor financiering van de exploitatie. Beschikken over dit deel zou, zonder maatregelen, direct een tekort op de exploitatie veroorzaken.
De overige bestemmingsreserves zijn beschikbaar voor de weerstandscapaciteit.
- In de begroting is jaarlijks een budget Onvoorzien beschikbaar voor zaken die niet te vermijden zijn en bij het opstellen van de begroting nog niet bekend waren. Dit jaarlijkse budget is direct beschikbaar voor tegenslagen.
- Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de actuele economische waarde van bezittingen van de gemeente en de boekwaarde op de balans. In veel gevallen is de actuele waarde hoger dan de balanswaarde. Bij verkoop kan dus een winst gerealiseerd worden. Op de balans is de hoogte van de stille reserves niet in beeld gebracht omdat de gemeente geen voornemen heeft om winst te realiseren. In de berekening spelen de stille reserves geen andere rol dan pro memoria (p.m.).

Weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van de gemeente kan nu worden berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Het is ons beleid het weerstandsratio van de gemeente te houden op minimaal 140% en 150%. Volgens de berekening komt onze weerstandsratio uit op 92%. Dat is dus een riante weerstandscapaciteit.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 11.060.161	=	9,24
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 1.197.315		

Kengetallen

De kengetallen zijn voorgeschreven door het ministerie en beogen de gemeenteraad inzicht te geven in de financiële gesteldheid van de gemeente en gemeenten onderling beter vergelijkbaar te maken. Het gaat om de volgende kerncijfers:

	Bij begroting ultimo jaar	Normen VNG (%)			Indicatoren Zoeterwoude (%)					
		Voldoende	Matig	Onvoldoende	Rek. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Mjr. 2022	Mjr. 2023	Mjr. 2024
1a	Netto schuldquote	< 100%	100% - 130%	> 130%	45,4%	65,0%	67,5%	72,8%	100,4%	89,2%

		Normen VNG (%)			Indicatoren Zoeterwoude (%)					
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100%	100% - 130%	> 130%	43,9%	63,7%	66,2%	71,5%	99,1%	88,0%
2	Solvabiliteitsratio	> 50%	30% - 50%	< 30%	45,8%	40,0%	39,5%	39,4%	35,4%	36,6%
3	Grondexploitatie	Geen norm			7,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
4	Structurele exploitatieruimte	> 0,6%	0% - 0,6%	< 0%	17,3%	0,8%	1,4%	1,4%	2,0%	3,1%
5	Belastingcapaciteit	< 100%	100% - 120%	> 120%	103,1%	111,4%	106,8%	107,5%	108,2%	108,9%

1. Netto schuldquote (67,5%)

Het kengetal 'Netto schuldquote', ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld, hoe meer vaste lasten er zijn in de vorm van rente en aflossing. Daardoor wordt een begroting minder flexibel. Voor de berekening van de netto-schuldquote delen we de netto-schuld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie. Ofwel:

(Onderhandse leningen + overige vaste schuld + kortlopende schuld + overlopende passiva -/- langlopende uitzettingen -/- kortlopende vorderingen -/- overlopende activa) / totale baten voor bestemming.

Een netto-schuldquote tot 100% wordt als 'voldoende' gezien. Wij beoordelen de schuldquote van 67,5% in 2020 als 'Voldoende'. Indien we de correctie van verstrekte leningen toepassen (regel 1b in de tabel), dan is de score 66,2%. Dat is eveneens 'Voldoende'.

2. Solvabiliteitsratio (39,5)

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen in plaats van geleend geld. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe beter de financiële positie van de gemeente. Een solvabiliteitsratio lager dan 30% wordt als onvoldoende beoordeeld. Een ratio tussen de 30-50% wordt als matig beoordeeld. Als de ratio boven de 50% ligt, dan wordt de gemeente als voldoende solvabel beoordeeld. In dit laatste geval bestaat meer dan de helft van het vermogen van de gemeente uit eigen vermogen.

De conclusie is dat de solvabiliteitsratio van Zoeterwoude met 39,5% in de categorie 'Matig' valt. Toch geeft dit een vertekend beeld. Van onze reserve Nuon (13,4 miljoen euro) hebben wij 7,1 miljoen euro op deposito bij de BNG staan tegen 4,5% rente. Als dit geld gebruikt was om (goedkopere) leningen af te lossen dan zou dat ongunstig zijn voor de exploitatie (geen inkomsten uit rente), terwijl de solvabiliteitsratio direct zou stijgen naar 49,6%. In 2024 komt de 7,1 miljoen euro alsnog beschikbaar voor aanwending naar keuze.

Dit voorgeschreven kengetal voor overheidsinstellingen is van weinig nut. Dit voorbeeld geeft aan dat wij beter scoren als we veel geld in kas hebben. Maar een overheidsinstelling is er niet op uit om veel geld in kas te hebben of te krijgen. Veel geld in kas is dat een indicatie dat de belastingen te hoog zijn vastgesteld. In de ideale jaarrekening van een gemeente is het saldo precies nul euro. Dan hebben we al het geld wat wij aan de burgers hebben gevraagd ook besteed aan onderhoud, uitkeringen en voorzieningen. Hoe anders is dat voor het bedrijfsleven waar men er wel op uit is om zoveel mogelijk winst te maken. Een hoge solvabiliteitsratio geeft een bedrijf een sterke positie om goedkoop vreemd vermogen aan te kunnen trekken op de kapitaalmarkt. Voor een gemeente is dat van geen belang.

---

3. Grondexploitatie (0,0%)

Het kengetal Grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van gronden) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wanneer een gemeente grond tegen de lage prijs van landbouwgrond heeft aangekocht, loopt ze veel minder risico dan wanneer er dure grond is aangekocht en de vraag naar woningen op enig moment stagneert. De ratio wordt berekend door de boekwaarde van in exploitatie genomen gronden en nog niet in exploitatie genomen gronden te delen door de totale baten in de begroting vóór bestemming.

Deze norm is door het ministerie bepaald, maar de waarde ervan is gering. Een norm bepalen voor dit kengetal is erg lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de courantheid van de grond (de 'markt') voor woningbouw dan wel m² bedrijventerrein. Maatwerk is hierdoor noodzakelijk. Zo is het ook van belang hoeveel woningen of m² bedrijventerrein zijn gepland, het type, op welke plek en de te verwachten marktvrage. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt uit het berekende kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel van haar middelen heeft gestopt in grondexploitaties. De investeringen dienen namelijk nog wel terugverdiend te worden. Om deze redenen is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie. De ratio van Zoeterwoude is voor de begroting 2021 0,0%. Belangrijke conclusies zijn hier niet uit te trekken. In de omliggende gemeenten liggen de ratio's als volgt (jaarrekening 2019):
Leiden: 1,5%
Leiderdorp: -4,8%
Oegstgeest: 11,7%.

4 Structurele exploitatieruimte (1,4%)

Het kengetal Structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Daarvoor berekenen we de structurele baten verminderd met de structurele lasten en delen de uitkomst door de totale baten uit de begroting voor bestemming. Het verkregen ratiogetal geeft aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen, dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Een ratio van kleiner dan 0% geeft aan dat de structurele begrotingsruimte onvoldoende is. Van 0% tot 0,6% is de structurele begrotingsruimte matig en boven de 0,6% wordt de structurele begrotingsruimte als voldoende aangemerkt.

De ratio Structurele exploitatieruimte ligt voor Zoeterwoude op 1,4% en is daarmee ruim voldoende.

Daarbij is ook van dit kengetal de waarde niet absoluut. Uitgaven kunnen structureel zijn (meerjarig) maar dat wil nog niet zeggen dat de gemeenteraad geen keus heeft om maatregelen te treffen in geval van tegenslagen. In veel gevallen is de raad vrij om uitgaven om te buigen en daarmee de structurele uitgaven te beperken.

5 Belastingcapaciteit (106,8%)

De Belastingcapaciteit is de ruimte die de gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen en wordt berekend aan de hand van de woonlasten. Onder woonlasten verstaan we de som van de OZB, Rioolheffing en Afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ waarde. Dit kengetal wordt berekend door de totale woonlasten van de huishoudens van Zoeterwoude van 2021 te vergelijken met het landelijk gemiddelde over 2020. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert men als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De ratio voor Zoeterwoude komt in 2019 uit op 106,8% en valt dus in de categorie 'Matig'. Dat betekent dat de woonlasten voor de genoemde heffingen iets hoger liggen dan het gemiddelde in Nederland.

Dat wij geen hondenbelasting, forenzenbelasting, toeristenbelasting of parkeerbelasting heffen blijft in deze berekening buiten beschouwing. Ook blijft buiten beschouwing dat de WOZ waarde van woningen in de randstad hoger liggen dan in de rest van het land.

Onderlinge verhouding

Bij een aantal kengetallen zetten wij vraagtekens bij de praktische waarde voor een organisatie en al helemaal bij de praktische waarde voor een overheidsinstelling.

Eén enkel kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie beoordeeld kan worden. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk van hoeveel eigen vermogen en baten er tegenover die schuld staan. Ook een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs hoeft nog geen

---

negatieve invloed te hebben als de structurele exploitatieruimte groot genoeg is, of als over voldoende ruimte in de belastingcapaciteit kan worden beschikt. De kengetallen zullen daarom altijd in samenhang moeten worden bekeken in combinatie met aanvullende analyses van de financiële positie van de gemeente . Alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding geven ze een goed beeld van de financiële positie.

2.2.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf beschrijven we hoe we kapitaalgoederen in gemeentelijk eigendom beheren. Zoals in de 'Financiële verordening Gemeente Zoeterwoude' staat, werken we volgens een actueel beleidskader 'Onderhoud kapitaalgoederen'. Dit beleidskader geeft aan om welke kapitaalgoederen het gaat. Voor de vervangingsinvesteringen verwijzen wij naar de lijst investeringen bij elk programma en de samenvatting in de bijlage.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Actuele beheerplannen.	1. Areaal is inzichtelijk.	Afronden gegevens in GBI.
	2. Gelijkwaardige beheerplannen voor alle disciplines.	Opleveren Nota Onderhoud Kapitaalgoederen 2019-2023.
		Opstellen uniforme beheerplannen.

Beleidskader

In de eerste helft van 2020 hebben we nieuwe beheerplannen opgesteld. Hierbij is ook een samenvatting gemaakt. Deze samevatting zal dienst doen als nieuwe 'Nota onderhoud kapitaalgoederen' en zal deze daarin vervangen. De nieuwe plannen zijn voor een periode van 2020 - 2023 opgesteld, zodat daarna bij de actualisering aansluiting gezocht kan worden bij het Integrale Waterketenplan.

De beleidskaders van de kapitaalgoederen bevatten per kapitaalgoed:

- de werkzaamheden die in het kader van de instandhouding van het kapitaalgoed gedaan moeten worden
- besloten onderhoudsniveau
- de grootte van het areaal
- de kosten voor de instandhouding van het kapitaalgoed, zoals klein en groot onderhoud
- vervangingskosten
- de huidige staat van onderhoud, zoals een technische beoordeling en schouw van de kwaliteit van het kapitaalgoed
- een scenario voor het onderhoud van kapitaalgoederen.

Financieel overzicht Onderhoudsbudget kapitaalgoederen

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024
A. Wegen programma 4 Verkeer Vervoer en Waterstaat				
Kapitaallasten	362	361	376	382
Jaarlijks onderhoud	202	202	202	202
Groot onderhoud / storting voorziening	250	201	201	201
Totaal	813	763	778	784
B. Openbare verlichting programma 4 Verkeer Vervoer en Waterstaat				
Kapitaallasten	42	46	49	41
Jaarlijks onderhoud	47	47	47	47
Groot onderhoud / storting voorziening	0	0	0	0
Totaal	89	93	96	88
C. Civieltechnische kunstwerken programma 4 Verkeer Vervoer en Waterstaat				
Kapitaallasten	238	237	238	235
Jaarlijks onderhoud	191	31	86	137
Groot onderhoud / storting voorziening	0	0	0	0
Totaal	428	268	324	373
D. Verkeersregelinstallaties programma 4 Verkeer Vervoer en Waterstaat				
Kapitaallasten	85	82	82	82
Jaarlijks onderhoud	57	52	57	52
Groot onderhoud / storting voorziening	0	0	0	0
Totaal	142	135	139	134
E. Speelplaatsen programma 3 Groene Leefomgeving				
Kapitaallasten	26	28	30	32
Jaarlijks onderhoud	40	40	40	40
Groot onderhoud / storting voorziening	0	0	0	0
Totaal	66	68	69	72
F. Waterwegen programma 4 Verkeer Vervoer en Waterstaat				
Kapitaallasten	26	36	40	47
Jaarlijks onderhoud	82	88	84	85
Groot onderhoud / storting voorziening	0	0	0	0
Totaal	108	124	124	133
G. Groen programma 3 Groene Leefomgeving				
Kapitaallasten	28	30	34	38
Jaarlijks onderhoud	157	157	157	157
Groot onderhoud / storting voorziening	0	0	0	0

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	2022	2023	2024
Totaal	185	187	191	194
H. Riolering programma 8 Volksgezondheid en Milieu				
Kapitaallasten	556	538	536	498
Jaarlijks onderhoud	111	111	111	111
Groot onderhoud / storting voorziening	0	0	0	0
Totaal	667	650	647	609
I. Accommodaties diverse programma's				
Kapitaallasten gebouwen	330	347	331	562
Jaarlijks onderhoud gebouwen	94	96	94	136
Kapitaallasten sportvelden	155	155	155	153
Jaarlijks onderhoud sportvelden	95	95	95	95
Groot onderhoud / storting voorziening	0	10	0	0
Totaal	674	704	675	947

Kerngegevens

Groen en weids		Infrastructuur	
Aantal m ² groen	384843	Aantal m ² asfaltverharding	219.172
Aantal bomen	5559	Aantal m ² elementenverharding	238.223
Aantal m ² sportveld (natuurgras/kunstgras)	59.323	Aantal lichtmasten	1.719
		Aantal verkeersborden	1.193
Riolering		Aantal zitbanken	81
Lengte druk/vacuüm riool (Km ¹)	32	Aantal civiele kunstwerken	71
Lengte vrijverval riool (Km ¹)	29	Aantal m1 water	39.760
Lengte hemelwater riool (Km ¹)	6	Aantal m1 beschoeiing	15.292
Aantal Rioolgemalen	17	Aantal afvalbakken	86
Aantal Druk-Vacuumpotten	242		
Aantal Overstortmeters	11		

2.2.4 Financiering

Inleiding

In deze paragraaf zetten we de financieringsfunctie uiteen voor de jaren 2021-2024. Daarbij gaan we in op algemene ontwikkelingen en ontwikkelingen, specifiek voor de gemeente Zoeterwoude. Onder de algemene ontwikkelingen komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen van wet- en regelgeving aan de orde.

De ontwikkelingen voor de gemeente Zoeterwoude richten zich in het bijzonder op de renterisiconorm, de kasgeldlimiet en de financiering.

Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Mede door de coronacrisis, wat in heel Europa heeft geleid tot een economische recessie, is het de verwachting dat de ECB de rente voorlopig op een laag niveau houden.

De opkoop van staats- en bedrijfsleningen gaat onverminderd door, er is een speciaal opkoopprogramma opgestart in het kader van de coronacrisis (Pandemic emergency purchase programme). Daarnaast doet de ECB er alles aan om de kredietverlening door banken door te laten gaan.

Ook de andere Centrale Banken, zoals de Amerikaanse Federal Reserve, hebben uitgebreide steunpakketten om de economie te ondersteunen en doen er alles aan om de rentes laag te houden.

Naast het beleid van de Centrale Banken en het verder verloop van de coronacrisis zijn ook andere effecten van belang voor de economie. Vooral de (harde) brexit op 1 januari 2021 kan een flinke invloed hebben op de Europese economie.

Wij verwachten dat de marktresntes voor de middellange termijn op een laag niveau zullen blijven. Voor 2021 verwachten we geen substantiële stijging van zowel de kortlopende- als de langlopende rente.

Hieronder zijn de rentepercentages weergegeven waarmee we hebben gerekend voor de nieuw aan te trekken leningen. Om het renterisico zoveel mogelijk te beperken, hebben we er voor gekozen om een iets hoger rentepercentage aan te houden dan waar de banken in hun rentevisie van uitgaan. Daarbij hanteren we als uitgangspunt de actuele rente per september 2020.

Renteontwikkelingen

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Rente kapitaalmarkt	0,60%	2,00%	2,50%	3,00%	3,50%
Rente geldmarkt	0,00%	0,50%	0,50%	1,00%	1,00%

Ontwikkelingen voor de gemeente Zoeterwoude

In artikel 2 van het Treasurystatuut Zoeterwoude zijn de volgende doelstellingen geformuleerd

- het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities
- het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten tegen risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's
- het minimaliseren van de interne en externe verwerkingskosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities
- het optimaliseren van de renteresultaten binnen de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO), respectievelijk de limieten en richtlijnen van dit statuut

De treasuryfunctie dient uitsluitend de publieke taak van de gemeente binnen de wettelijke kaders, zoals de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De ontwikkelingen op de geldmarkt volgen we op de voet. Bij besluiten over transacties op de geld- en kapitaalmarkt, zoals het aantrekken van kasgeldleningen en vaste geldleningen, betrekken we de meest actuele informatie over de ontwikkeling van de rente. Offertes voor het aantrekken van

geld zetten we altijd bij meerdere partijen uit, zodat we de meest gunstige aanbieding van dat moment kunnen kiezen.

Risicobeheer

Voor de beheersing van renterisico's zijn twee richtlijnen beschikbaar: de Kasgeldlimiet en de Renterisiconorm. Beiden richtlijnen komen voort uit de Wet FIDO en zijn bedoeld om gemeenten te beschermen tegen plotseling oplopende renteontwikkelingen waardoor de exploitatie in enig jaar onverwacht zwaar belast zou worden.

De kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan tot welk bedrag het verantwoord is om de financieringsbehoefte te dekken met kortlopende leningen. Kortlopend geld is in de regel iets goedkoper dan langlopend geld maar geeft minder zekerheid naar de toekomst. Aangetrokken geld met een lange looptijd zorgt voor stabiliteit gedurende de looptijd van de lening. Om die reden is bepaald dat de vlottende schuld (met een looptijd korter dan een jaar) maximaal 8,5% van het begrotingstotaal van dat jaar mag uitmaken. Als deze 8,5% wordt overschreden, dient de schuld te worden geconsolideerd met een langlopende lening.

De kasgeldlimiet ziet er als volgt uit:

Kasgeldlimiet 2019: € 1,7 miljoen

Kasgeldlimiet 2020: € 1,8 miljoen

Kasgeldlimiet 2021: € 2,0 miljoen

De renterisiconorm

Ook de renterisiconorm is een middel om de gevolgen van plotselinge rentestijging te voorkomen. Om te voorkomen dat in enig jaar teveel langlopende leningen moeten worden vervangen door nieuwe leningen tegen een hogere rente, mag jaarlijks niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering in aanmerking komen. In onderstaande tabel is de verwachte ontwikkeling van de renterisiconorm voor de komende jaren weergegeven:

Renterisiconorm

Nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
1	Begrotingstotaal	21.624 ¹	23.895	22.437	22.960	24.143
2	Wettelijk percentage	20%	20%	20%	20%	20%
3	Renterisiconorm (1x2)	4.325	4.779	4.487	4.592	4.829
4	Renteherzieningen	0	0	0	0	0
5	Aflossingen	12.622	1.655	1.769	1.783	2.138
6	Bedrag waarover renterisico gelopen wordt (4+5)	12.622	1.655	1.769	1.783	2.138
7	Ruimte onder renterisiconorm (3-6)	-8.297	3.124	2.718	2.809	2.691

Bedragen x € 1.000

¹ Voor betreffende jaar betreft dit de primitieve begroting. De primitieve begroting is de basis voor de verantwoording op de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Uit het overzicht blijkt dat in 2020 het totaal aan aflossingen de renterisiconorm overstijgt met 8,3 miljoen euro, omdat een lening uit 2017 tegen 0% rente afloopt. Deze lening was in 2017 aangegaan voor de herfinanciering van het project Verde Vista en hoefde naar verwachting niet te worden vervangen omdat het project de eindstreep nadert. Voor de grote projecten zoals de nieuwe Bernardusschool is er weer nieuw geld aangetrokken voor 20 jaar tegen een rendement van 0,39%.

De leningenportefeuille

Met de exploitatielasten van bestaande en nieuwe leningen houden we in de exploitatiebegroting rekening. De leningportefeuille ziet er naar verwachting als volgt uit:

Verloop leningenportefeuille

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Stand 1 januari	20.968	20.901	21.509	21.995	28.804
Nieuwe leningen	12.556	2.263	2.255	8.592	650
Reguliere aflossingen	12.622	1.655	1.769	1.783	2.138
Stand per 31 december	20.901	21.509	21.995	28.804	27.316
Rentelasten	284	289	289	285	282

Bedragen x € 1.000

Rentemethodiek en renteresultaat

Aan investeringen wordt rente toegerekend volgens de rente-omslag-methode. Het totaal van de netto-rentelasten wordt 'omgeslagen' over de totale boekwaarde van de investeringen. De netto-rentelasten betreffen het totaal van de rentelasten over de langlopende geldleningen, de kortlopende financiering en het eigen vermogen, verminderd met de renteopbrengsten van uitgezet geld. Volgens de voorschriften wordt het renteresultaat gesaldeerd. Dat wil zeggen dat de ontvangen rente in mindering wordt gebracht op de betaalde of toegerekende rente. Een flink deel van het geld dat wij in 2009 ontvingen uit de verkoop van aandelen Nuon is voor 15 jaar tegen 4,5% weggezet. De omslagrente voor 2020 is daarom met 0,5% erg laag. Omdat de feitelijke omslagrente zelfs nog lager is, ontstaat een renteresultaat van € 100.260. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het programma 'Algemene Dekkingsmiddelen'.

Renteresultaat

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	339.000		
b.	De externe rentebaten (idem)	-320.000		
v	Saldo rentelasten en rentebaten (a+b)	>>	19.000	
c1.	De rente die aan de grondexploitatie wordt toegerekend	0		
c2.	De rente van projectfinanciering die aan taakvelden wordt doorgerekend	0		
c3.	De rentebaat van specifieke leningen	0		
w	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente (c1+c2+c3)	>>	0	
d1.	Rente over eigen vermogen	111.743		
d2.	Rente over voorzieningen	0		
x	Rente over eigen vermogen en voorzieningen (d1+d2)	>>	111.743	
y	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (v+w+x)		>>	130.740
z	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-231.000
	Renteresultaat op het taakveld Treasury (z-y)	voordeel		-100.260

2.2.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf geven wij informatie over de stand van zaken, de ontwikkelingen en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering van de organisatie. Deze paragraaf biedt een beschrijving van de ontwikkelingen in het programma Overhead.

De bedrijfsvoering kent over het algemeen twee sporen:

1. De bedrijfsvoeringsontwikkelingen en beleidsvoornemens in het kader van onze eigen ambities en factoren zoals de groei van Zoeterwoude.
2. De regionale bedrijfsvoeringsontwikkelingen en beleidsvoornemens in samenwerking met het Servicepunt71 op het gebied van beheer en innovatie.

De wisselwerking tussen deze twee sporen is groot. Servicepunt71 is immers de uitvoeringspartij voor veel van de 'eigen' bedrijfsvoering. Hoewel het niet altijd mogelijk is, proberen we in deze paragraaf een zo helder mogelijk beeld te schetsen van waar welke ontwikkeling plaatsvindt.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Signaleringsfunctie verbeteren.	A. Organisatie	Continue aandacht op signaleren en tijdig inspelen op de toenemende en complexere vragen vanuit de samenleving en wet- en regelgeving
		VRIS3 en daarmee overgang van de VRIS groepen is op 1 januari 2021 afgerond.
Efficiënte bedrijfsvoeringsinstrumenten gebruiken.	B. Financiën	De organisatie investeert in sterk strategisch financieel advies.
		Inzet (management)instrumenten om grip te houden en sturing te verbeteren op uitgaven en bij investeringsplanning.
Aantrekkelijke werkgever zijn en dit monitoren	C. Personeel	Continu proces. Het resultaat van het Medewerkersonderzoek en feedbacktrainingen gebruiken om de werkprocessen te verbeteren.
		Risico inventarisatie in het kader van de Arboret (RI&E) uitvoeren.
		De nieuwe arbeidsmarktstrategie is in gebruik genomen en hiermee wordt geworven voor Zoeterwoude en in de regio.
		Het nieuwe vitaliteitsbeleid is in werking.
Vergroten kwaliteit en vermindering kwetsbaarheid dienstverlening informatievoorziening en informatieveiligheid.	D. ICT	De nieuwe digitale werkomgeving is geïmplementeerd en de organisatie gaat hiermee aan de slag. Sociaal intra- en extranet worden hierop aangesloten.
		Versterken regionale I-samenwerking begin 2021 afgerond. Wel houden wij als gemeente een regierol voor de overgehevelde taken om ervoor te zorgen dat we onze belangen optimaal beschermen.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Aanpassen aan nieuwe wetgeving en doorontwikkelen.	E. Juridische zaken	Implementatie Omgevingswet.
		AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).
Inkoop duurzamer maken.	F. Inkoop	Voortzetting duurzame inkoop.
Verbetering werkomgeving.	G. Huisvesting	Verbetering verduurzaming diverse gemeentelijke gebouwen

1. Bedrijfsvoering op het gemeentehuis

Hoewel een groot deel van de bedrijfsvoering bij het Servicepunt71 belegd is, is Zoeterwoude nog altijd onafhankelijk in het maken van keuzes. Gekozen ambities en beleidsvoornemens in het kader van de ontwikkelingen hebben gevolgen voor de bedrijfsvoering.

We zetten gekozen ambities door, de groei gaat door en de druk neemt toe

Zoeterwoude pakt door op de grote opgaven van de gemeente. Onder andere de Omgevingswet, verdere klimaatadaptatie en de Energietransitie zijn zaken waar de gemeente zich hard voor maakt. Parallel hieraan staan we nog steeds voor de groeiopgave. Er zijn veel projecten. Zoeterwoude moet zich vertegenwoordigen in de regio en er komen steeds meer taken op het bordje van de gemeente. Dit vraagt aandacht van de organisatie en ook van de raad.

Salarissen

In navolging van vigerende CAO stijgen de loonlasten met 1,25% op 1 januari 2021. Er worden hierna nog afspraken gemaakt. We houden daarom rekening met in totaal 2% voor 2021. Dit is meegenomen in de Staat van Zoeterwoude.

Functies in Zoeterwoude zijn vaak complex

Als organisatie merken wij dat de functies in ons functiehuis steeds complexer worden. De éénpitters binnen de beleidsterreinen hebben een breed pallet aan taken. Het is voor de organisatie de uitdaging om de medewerkers waar nodig in stelling te brengen om uitvoering en strategie goed bij elkaar te kunnen brengen. We blijven hierom investeren in onder andere ontwikkeling, ondersteuning en onderhoud van het functiehuis.

Complexiteit leidt geregeld tot extra inhuur

De bovengenoemde complexiteit van taken in combinatie met een lastige arbeidsmarkt betekent dat de organisatie geregeld gebruik maakt van inhuur. Het gebruik van externen is hierbij een goed instrument om piekbelasting op te vangen, om laagdrempelig iemand bij wijze van proef in huis te nemen of om kennis die tijdelijk nodig is naar binnen te halen. Daarnaast is inhuur nodig bij (langdurige) uitval van medewerkers.

Druk op juridisch advies is te groot

Voor 2021 is een bedrag opgenomen om de kwetsbaarheid van juridisch advies te verbeteren. De samenleving en de vraagstukken worden steeds juridischer. In 2021 onderzoeken we mogelijkheden door inhuur of extra inzet van juridische zaken van Servicepunt 71 dit te versterken en bekijken we of het nodig is structureel extra geld hiervoor vrij te maken.

(Strategisch) Financieel Advies

De organisatie gaat investeren in sterker strategisch advies, al dan niet via Servicepunt71. De groei is ook hierin een belangrijke factor. Om ook alle zaken in de financiële kaders te kunnen borgen, is het van belang dat het strategisch advies versterkt wordt. Dat helpt de organisatie grip te houden op de ontwikkelingen.

2. Bedrijfsvoering via het Servicepunt71

Servicepunt71 is verantwoordelijk voor een groot deel van de bedrijfsvoering. HRM, ICT, Juridische Zaken, Inkoop en Financiën worden voor en door de regio geregeld. Zij houden zich bezig met beheersvraagstukken van de bestaande bedrijfsvoering, maar ook met een groot deel van de innovatie in de (regionale) bedrijfsvoering.

Archief en VRIS groep 3

Per 1 januari 2021 gaan de archief- en DIV-werkzaamheden vanuit Zoeterwoude over naar Servicepunt71. Deze taken worden regionaal belegd en de bedoeling is het papieren archief tussen 2021 en 2025 volledig te centraliseren. Voor de financiële afwikkeling hiervan worden nog voorstellen gedaan in 2020. Met de overdracht van groep 3 is het VRIS traject begin 2021 afgerond.

We kijken naar een budget voor innovatie en ontwikkeling

De bedrijfsvoering blijft zich doorontwikkelen. Regionaal worden applicaties vernieuwd, verbeterd en in gebruik genomen. Zoeterwoude kan hier ook profijt van hebben. Ook met de bedrijfsvoering op afstand zijn hier met regelmaat middelen voor nodig. We willen voor de bedrijfsvoering een structureel budget van €50.000 aanvragen om hier regelruimte in te houden.

Verdeling van de arbeidslasten

In onderstaand overzicht is aangegeven op welke programma's de arbeidskosten zijn verantwoord. Hieronder vallen de lasten die verband houden met de salariering (loonkosten, sociale lasten, reiskostenvergoeding, overige onkostenvergoedingen etc.).

In een aantal gevallen worden arbeidskosten rechtstreeks op een programma verantwoord, in de overige gevallen worden deze lasten begroot op de kostenplaatsen. Met behulp van relevante verdeelsleutels zijn vervolgens de totale lasten van de kostenplaatsen verdeeld over de diverse programma's.

Arbeidslasten	
Direct belast	
Directie	119.363
Raadsleden	169.901
Presentiegelden Commissies	11.262
Burgemeester	130.576
Wethouders	174.102
Stagiaires	3.570
Burgerlijke stand	1.944
Griffie	116.460
Gemeentelijk Zwembad	109.494
Totaal direct belast	836.672
Kostenplaatsen	
Beheer en bedrijfsvoering	2.488.971
Ruimte	1.934.316
Samenleving	1.294.202
Doorbelast via kostenverdeelstaat	5.717.489

2.2.6 Verbonden Partijen

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

We maken hierbij een onderscheid in:

- Gemeenschappelijke regelingen
- Vennootschappen en coöperaties
- Stichtingen en verenigingen

Zoeterwoude heeft geen relaties in de zin van 'Verbonden partijen' die vallen onder coöperaties, verenigingen of overige verbonden partijen. In drie gevallen is er sprake van een verplichte deelname aan een gemeenschappelijke regeling: de Omgevingsdienst West Holland (ODWH), de Veiligheidsregio Hollands Midden (VHRM) en de Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG). De overige samenwerkingsverbanden zijn op vrijwillige basis aangegaan.

Wij zijn deelnemer in de volgende verbonden partijen:

1 Gemeenschappelijke regelingen

Servicepunt71 - Programma 1 Bestuur en Dienstverlening			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	Servicepunt71 verzorgt (een deel van) de bedrijfsvoering van de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude. Servicepunt71 levert ons producten en diensten op het gebied van ICT, HRM, Financiën, Juridische Zaken en Inkoop. Wij zijn in transitie door verdere overdracht van ICT taken, gegevensbeheer en DIV.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het bestuur bestaat uit vier leden waarvan een bestuurslid uit Zoeterwoude (Voorzitter).		
Jaarlijkse bijdrage	De deelnemers betalen een jaarlijkse bijdrage op basis van een verdeelpercentage. Het verdeelpercentage is gebaseerd op het aandeel in het totaal van de overgedragen formatie en de overgedragen materiële budgetten.		
Financieel belang	De deelnemers in Servicepunt71 zijn gezamenlijk aansprakelijk voor de eventueel ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	01-01-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	2.266	2.246
	Vreemd vermogen	11.993	10.332
	Resultaat 2021		-
Bijzondere risico's	Niet van toepassing.		

Holland Rijnland - Programma 1 Bestuur en Dienstverlening			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	Holland Rijnland is een samenwerking van vijftien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie aan de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren voor burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 46 leden, waarvan twee leden afkomstig uit Zoeterwoude, een raadslid en een collegelid. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zeven leden. Het aantal inwoners bepaalt de stemverhouding. Voor elke 10.000 inwoners (afgerond naar boven) wordt een stem uitgebracht, met een minimum van twee stemmen. Het Dagelijks Bestuur wordt aangewezen uit de leden van het Algemeen Bestuur. Uit de drie clusters (Duin- en bollenstreek, Leidse Regio en de Rijnstreek) zijn elk twee leden voorgedragen (naast de voorzitter).		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	01-01-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	2.861	2.861
	Vreemd vermogen	55.647	55.647
	Resultaat 2021		-
Bijzondere risico's	Niet van toepassing		

Veiligheidsregio Hollands Midden - Programma 2 Openbare Orde en Veiligheid			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid en brandbestrijding. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om risico's beter te beheersen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers bestuur. De burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit zeven leden en een voorzitter.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	6.148	6.172
	Vreemd vermogen	60.420	64.658
	Resultaat 2021		-
Bijzondere risico's	Niet van toepassing		

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM) - Programma 8 Sociale Voorzieningen en Maatschappelijke dienstverlening			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	De RDOG HM bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers bestuur. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 19 portefeuillehouders van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden waarvan een lid namens de gemeente Zoeterwoude. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zeven leden waarvan een lid (vice-voorzitter) namens Zoeterwoude.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners en kinderen.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	3.533	2.806
	Vreemd vermogen	30.422	29.726
	Resultaat 2021		-
Bijzondere risico's	Niet van toepassing		

Omgevingsdienst West-Holland - Programma 8 Volksgezondheid en Milieu

Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	De Omgevingsdienst voert op basis van een gemeenschappelijke regeling de milieutaken uit voor de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Zoeterwoude en de provincie Zuid Holland. De Omgevingsdienst streeft duurzaamheid, veiligheid en verbetering van de leefomgeving na. Ze geeft milieubeschikkingen af namens de gemeenten, ziet toe op naleving van milieuwetgeving en geeft milieuo advies aan gemeenten en andere overheden. De Omgevingsdienst voert onderdelen van het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid uit.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur. De stemverhouding wordt jaarlijks vastgesteld door het Algemeen Bestuur en is afhankelijk van gemeentelijke bijdrage versus de totale begroting. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit vijf leden. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 26 leden waarvan twee bestuursleden namens Zoeterwoude.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren voor 2018 is begroot op € 351.000.		
Financieel belang	De deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten en door taakstelling veroorzaakte frictiekosten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2021	31-12-2021 (conceptcijfers)
	Eigen vermogen	855	406
	Vreemd vermogen	5.672	7.500
	Resultaat 2021		-
Bijzondere risico's	Niet van toepassing		

Belastingensamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR) - Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	De BSGR is een samenwerkingsverband op het gebied van belastingen tussen het Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten: Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Katwijk, Leiden, Leiderdorp (vanaf 2020) Oegstgeest, Voorschoten, Waddinxveen, Wassenaar en Zoeterwoude. De BSGR voert namens de deelnemers de heffing en invordering van lokale belastingen uit. Ook bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarde voor alle onroerende zaken in deze gemeenten.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit 11 leden waarvan een lid namens Zoeterwoude. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit vier leden.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage volgens een kostprijsmodel.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	1.034	856
	Vreemd vermogen	5.361	5.737
	Resultaat 2021		-
Bijzondere risico's	Niet van toepassing		

2 Vennootschappen

Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg CV en BV - Programma 10 Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting			
Vestigingsplaats	Zoeterwoude		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap en Commanditaire Vennootschap.		
Doelstelling/Publiek Belang	Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg is een participatie van gemeente Zoeterwoude en BNG-Gebiedsontwikkeling (100% dochter van BNG-bank) en verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de Meerburgerpolder.		
Bestuurlijk belang	50% Venoot (CV) en 49% aandeelhouder (BV)		
Financieel belang	€ 5.539.000		
Kerncijfers verbonden partij Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg BV	x € 1.000	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	12	14
	Vreemd vermogen	17	76
	Jaarresultaat		2
Kerncijfers verbonden partij Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg CV	x € 1.000	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	4.254	3.764
	Vreemd vermogen	6.679	8.375
	Jaarresultaat		-240
Bijzondere risico's	Zie de paragraaf Weerstandsvermogen		

Alliander N.V. - Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.		
Doelstelling/Publiek Belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland.		
Bestuurlijk belang	Zoeterwoude is aandeelhouder. Gemeenten hebben geen vertegenwoordiging in het bestuur van Alliander.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	De gemeente Zoeterwoude heeft 216.395 aandelen (0,1582%) in Alliander. De balanswaarde is € 74.000.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	4.129.000	4.224.000
	Vreemd vermogen	1.984.000	2.304.000
	Resultaat 2019		253.000
Bijzondere risico's	Niet van toepassing		

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) - Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.		
Doelstelling/Publiek Belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.		
Bestuurlijk belang	Zoeterwoude is aandeelhouder. Gemeenten hebben geen vertegenwoordiging in het bestuur van BNG.		
Jaarlijkse bijdrage	De gemeente Zoeterwoude heeft 26.871 aandelen oftewel 0,048%. De balanswaarde is € 74.000. Jaarlijks wordt 25% van de winst aan dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders.		
Financieel belang	De BNG is een NV. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	4.991.000	4.887.000
	Vreemd vermogen	132.518.000	144.802.000
	Resultaat 2019		163.000
Bijzondere risico's	Niet van toepassing		

Zwethof v.o.f. - Programma 10 Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting			
Vestigingsplaats	Zoeterwoude		
Rechtsvorm	Vennootschap onder firma.		
Doelstelling/Publiek Belang	Zwethof v.o.f. is een participatie van de gemeente Zoeterwoude en projectontwikkelaar AM en verantwoordelijk voor de ontwikkeling van nieuwbouwproject Zwethof aan de zuidrand van Zoeterwoude-Dorp. De v.o.f. is opgericht op 25 oktober 2017.		
Bestuurlijk belang	De gemeente is voor 50% aandeelhouder.		
Jaarlijkse bijdrage	n.v.t.		
Financieel belang	Het kapitaal van de v.o.f. bedraagt € 200.000, waarin Zoeterwoude voor €100.000 deelneemt. Het eerste boekjaar loopt van 25 oktober 2017 t/m 31 december 2018. Hierdoor zijn er nog geen kerncijfers beschikbaar.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	192	184
	Vreemd vermogen	15	771
	Resultaat 2019		-8
Bijzondere risico's	Niet van toepassing		

3 Stichtingen

Stichting Land van Wijk en Wouden - Programma 3 Groen			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Stichting		
Doelstelling/Publiek Belang	De stichting beoogt - een overlegplatform te zijn tussen provincie, gemeenten en waterschappen en vertegenwoordigers van maatschappelijk organisaties voor landbouw, natuur, et cetera - het ontwikkelen van visievorming - het initiëren en stimuleren van activiteiten die bijdragen aan de versterking van de kwaliteit van het gebied - het bevorderen van de relatie Stad-Land		
Bestuurlijk belang	Bestuurlijk: een bestuurslid namens de gemeente Zoeterwoude.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	66	72
	Vreemd vermogen	65	44
	Resultaat 2019		6
Bijzondere risico's	Niet van toepassing		

Overzicht van de bijdragen aan Verbonden partijen

Verbonden partij (x €1.000)	Bijdrage 2021
Holland Rijnland (inclusief TWO Jeugd)	294
Veiligheidsregio Hollands Midden	676
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	170
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG HM)	513
Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	622
Servicepunt71	1.619
Totaal	3.894

2.2.7 Grondbeleid

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2021
Grondbeleid: Zorgen voor een open, duidelijk en transparant grondbeleid. Het grondbeleid biedt heldere kaders en uitgangspunten waarbinnen we het grondbeleid in de periode 2021-2024 uitvoeren.	Het grondbeleid voldoet aan de eisen van het Besluit Begroting Verantwoording en geeft de wijze aan hoe wij met financiële risico's omgaan.	Verslaglegging grondexploitaties jaarlijks actualiseren en risico's beschrijven en onderbouwen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
	De vennootschapsbelasting (VPB) heeft een belastingplicht ingesteld voor overheidsondernemingen. Overheden die winst of structurele overschotten realiseren met activiteiten die concurreren met de markt, krijgen een aanslag VPB. Activiteiten die niet winstgevend of structureel verliesgevend zijn, leiden niet tot een belastingplicht.	Controle op het effect van de VPB op activiteiten.
	De nota grondbeleid stelt tot doel om te komen tot een zo marktconform mogelijke prijs.	In 2021 vindt actualisatie van de grondprijzen plaats.
	Het grondbeleid moet in overeenstemming zijn met de nieuwe Omgevingswet en de Aanvullingswet Grondeigendom.	Wij actualiseren de nota Grondbeleid als de Omgevingswet en de Aanvullings Wet grondeigendom in werking treden (verwacht 2022).

Vanuit het grondbeleid geldt voor de in exploitatie genomen gronden in 2021 de volgende beleidslijn/prestatie/resultaat:

In exploitatie genomen gronden	Beleidslijn/prestatie/resultaat in 2021
Bloemenweide Noord	In 2021 start de bouw van woningen, zie programma 10.
Zwethof	In 2021 start de bouw van woningen, zie programma 10.

Grondzaken/Vastgoed

In 2021 gaan wij verder met het afstoten van niet-strategisch vastgoed

Voor vastgoedlocaties die niet strategisch (dus niet ten behoeve van een gemeentelijk beleidsdoel) en niet voor een doelgroep bestemd zijn, zetten we actief in op verkoop van deze locaties. Dit leidt tot incidentele opbrengsten die we vaak achteraf pas kunnen verantwoorden.

In 2021 kunnen de huurinkomsten door verschillende ontwikkelingen in onze vastgoedportefeuille dalen

Komende jaren zetten wij conform het vastgoedbeleid verder in op het afstoten of slopen van (niet-strategisch) vastgoed. Ook beëindigen we langlopende overeenkomsten. Dit heeft financiële consequenties voor structureel geraamde huuropbrengsten in de meerjarenbegroting waar geen dekking voor is. Voor 2021 kunnen de gevolgen van de Coronacrisis mogelijk ook leiden tot wijzigingen in de geraamde huuropbrengsten. We melden inkomsten of nadelen achteraf.

We wijzen verzoeken voor verkoop van snippergroen waar mogelijk toe

We staan positief tegenover de verkoop van snippergroen tegen een zoveel als mogelijk marktconform tarief, mits niet strijdig met gemeentelijk beleid en/of regelgeving. Dit leidt tot incidentele opbrengsten die vooraf moeilijk voorspelbaar zijn. Deze opbrengsten verantwoorden we achteraf. Mogelijk lopen de verzoeken vanwege de coronacrisis terug.

2.2.8 Handhaving

Handhaven is zorgen dat burgers en bedrijven de regels voor de fysieke leefomgeving naleven

Wij handhaven door communicatie, toezicht en het toepassen van bestuursrechtelijke, privaatrechtelijke en strafrechtelijke middelen. Het verlenen van vergunningen is een vorm van preventief toezicht. Met goed gemotiveerde, begrijpelijke vergunningen en handhaafbare voorschriften proberen wij te voorkomen dat burgers en bedrijven regels overtreden.

Handhaving is niet alleen een taak voor gemeentelijke medewerkers zoals toezichthouders en de buitengewoon opsporingsambtenaar (boa). Ook toezichthouders van omgevingsdiensten, het Hoogheemraadschap van Rijnland, de politie en de brandweer hebben handhavingstaken.

Wij handhaven zoveel mogelijk integraal en houden handhaving gescheiden van vergunningverlening

Integraal handhaven betekent dat wij onze handhavingsactiviteiten op elkaar afstemmen en zo veel mogelijk bundelen, met name voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de regels die daarbij horen. Op bestuurlijk niveau hebben wij de handhaving van de fysieke leefomgeving gescheiden van de vergunningverlening. Ook in de ambtelijke organisatie houden vergunningverleners zich niet bezig met toezicht en handhaving, en andersom, vanwege de integriteit en de objectiviteit.

Het handhavingsbeleid staat in het beleidsplan voor de fysieke leefomgeving van Zoeterwoude

Eind 2019 hebben wij het beleidsplan voor 2014-2018 ook vastgesteld als beleidsplan voor de jaren 2019-2022. Ons beleid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving voor 2018-2022 is namelijk niet of nauwelijks veranderd in vergelijking met de vorige collegeperiode. Dat is conform het Coalitieprogramma 2018-2022. De doelstellingen die wij in deze paragraaf noemen, zijn gebaseerd op het beleidsplan 2019-2022. Elk jaar stellen wij een 'Uitvoeringsplan Vergunningverlening en Handhaving' vast. Wij sturen dit ter kennisname naar de raad.

De kosten van de handhaving bestaan voornamelijk uit de kosten van de ambtelijke inzet

De ambtelijke inzet staat in het jaarlijkse 'Uitvoeringsplan Vergunningverlening en Handhaving'. De kosten zijn onderdeel van de lasten van de verschillende programma's waarbinnen wij handhaven. Verder hebben wij een budget van € 10.000 per jaar voor handhaving. Dat gebruiken wij onder andere voor het regelmatig inhuren van boa's/toezichthouders met specifieke drank- en horecadeskundigheid, onderzoeken door externe deskundigen, beschermende kleding voor toezichthouders en de boa en voorlichtingsmateriaal.

Wij verwachten dat de kosten voor handhaving de komende jaren stijgen

Redenen daarvoor zijn:

- Ontwikkelaars en particulieren bouwen meer in Zoeterwoude dan in de afgelopen jaren. Wij moeten daar toezicht op houden.
- Zoeterwoude krijgt meer inwoners en inwoners gebruiken de ruimte. Daarbij kunnen zij, bewust of onbewust, regels overtreden en daarbij kunnen belangen botsen. Bij meer inwoners verwachten wij redelijkerwijs dat er meer overtredingen, klachten en meldingen zullen zijn.
- Mensen zijn in het algemeen mondiger en kunnen de weg naar de gemeente (de toezichthouder of de boa) goed vinden.
- De nadruk verschuift van vergunningverlening vooraf naar toezicht en handhaving achteraf, bijvoorbeeld vanwege de toekomstige Omgevingswet (verwachte inwerkingtreding 1 januari 2022).
- Als de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking treedt, hoeven wij tijdens de bouw minder toezicht te houden op het voldoen aan het Bouwbesluit. Dit betekent niet automatisch dat er minder toezichtwerk is. Bepaalde taken en bevoegdheden blijven bij ons. Wij verwachten dat deze wet op 1 januari 2022 gaat gelden, gelijk met de Omgevingswet.

- Toezichthouders zijn schaars. Het kost daarom meer moeite en geld om vacatures voor toezichthouders in te vullen.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Het bevorderen van de fysieke veiligheid, de volksgezondheid, de kwaliteit van de sociale leefomgeving en de natuurlijke en cultuurhistorische waarden op basis van een actueel beleidsplan voor de fysieke leefomgeving.	1. Wij passen het beleidsplan voor de fysieke leefomgeving van Zoeterwoude aan wanneer nodig en actualiseren het ten minste iedere vier jaar.	Zie het beleidsplan.
	2. In 2019 hebben wij het beleidsplan opnieuw vastgesteld. De volgende aanpassing hebben wij gepland in 2022/2023.	Zie het beleidsplan.
Het bevorderen van de naleving van de regels op het gebied van de fysieke leefomgeving met een effectieve en efficiënte inzet van middelen.	3. Jaarlijks stellen wij op basis van het beleidsplan een uitvoeringsplan op. Daarbij houden wij rekening met de prioriteiten voor handhaving.	Zie het uitvoeringsplan.
	4. Wij zetten de beschikbare capaciteit in voor onderwerpen met de hoogste prioriteit.	Zie het uitvoeringsplan.
	5. Jaarlijks stellen wij een jaarverslag op over de inzet van de beschikbare capaciteit en de aandachtsgebieden.	Zie het jaarverslag.

Communicatie, toezicht en sancties

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
De gemeente zet steeds het meest passende bestuursrechtelijke handavingsinstrument in om een overtreding op te heffen.	1. Wij benaderen overtreders eerst mondeling.	Zie het beleidsplan.
	2. Bij niet of onvoldoende reageren zetten wij een volgende fase in het handhavingstraject in.	Zie het beleidsplan.
De gemeente vindt het van belang dat er specifiek aandacht is voor taken op het gebied van openbare orde en de drank- en horecawet.	3. Wij hebben een boa aangesteld voor taken op het gebied van openbare orde. Voor drank- en horecatoezicht huren wij incidenteel specifieke deskundigheid in.	Zie het beleidsplan en het uitvoeringsplan.

Kengetallen

De bereikte resultaten en kengetallen voor toezicht en handhaving staan in het jaarverslag dat wij jaarlijks vaststellen. Dit verslag brengen wij ter kennis van de raad.

2.2.9 Duurzaamheid

Inleiding

Duurzaamheid maakt een integraal onderdeel uit van het beleid en de uitvoering van alle werkvelden. Met duurzaamheid beoogt de gemeente een ruimtelijke en economische ontwikkeling van Zoeterwoude waar sociale, economische én ecologische belangen met elkaar in evenwicht zijn. We gaan complexe uitdagingen aan om onze ambities op het gebied van duurzaamheid waar te maken. Dit betekent een ontwikkeling die rekening houdt met de toekomst van volgende generaties die toegang moeten blijven houden tot schone, natuurlijke hulpbronnen als water, bodem en lucht.

Zoeterwoude investeerde afgelopen jaren al flink in duurzaamheid. De ambities voor de komende jaren zijn ook hoog. Het Coalitieprogramma 2018-2022 heeft als ambitie dat Zoeterwoude landelijk een 'top-20 gemeente' is op het gebied van duurzaamheid. Tegelijkertijd zijn er internationaal en in Nederland belangrijke ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid. Internationaal is in de eerste plaats afgesproken dat de klimaatverandering moet stoppen. Dat betekent dat het gebruik van fossiele brandstoffen die CO₂ in de atmosfeer brengen, wordt beëindigd. Rijk, provincie en gemeente spraken af dat als eerste stap in 2021 elke gemeente een 'Transitievisie warmte' opstelt. Daarin staat welke wijken voor het jaar 2030 aardgasvrij worden en hoe dat gebeurt. Energie is dus een hoofdonderwerp op de politieke agenda's geworden.

Ook de noodzakelijke aanpassing aan klimaatverandering is een belangrijke ontwikkeling. Dit is een tweede hoofdonderwerp voor de komende decennia. Denk aan de grotere periodes van droogte die optreden en meer en grotere hoosbuien. Meer regenwateropvang en het tegengaan van hittestress combineren we met meer groen en meer biodiversiteit, een ander actueel thema. Zo wordt Zoeterwoude klimaatbestendig en krijgen natuur en ecologie tegelijkertijd meer ruimte.

Tenslotte is een derde hoofdonderwerp het toewerken naar een circulaire economie waarin afval grondstof is. Iedereen is het erover eens dat we niet kunnen doorgaan met het produceren van enorme hoeveelheden afval, die uiteindelijk ook de zee bereiken.

Samengevat betekent het bovenstaande dat Zoeterwoude voor de lange termijn drie hoofdpogaven heeft:

- klimaatneutraal worden (stoppen met het gebruik fossiele brandstoffen, opwekken van duurzame energie)
- klimaatbestendig worden (aanpassing aan veranderend klimaat)
- toewerken naar een circulaire economie

Van beleid tot programma

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
Het bevorderen van de duurzame, economische en ruimtelijke ontwikkeling in Zoeterwoude op basis van een actuele agenda en een uitvoeringsprogramma voor duurzaamheid.	1. Het duurzaamheidsbeleid wordt elke vier jaar geactualiseerd.	De laatste actualisering vond plaats in 2018. In 2022 zal het plan opnieuw worden vastgesteld
	2. Jaarlijks meten we de voortgang aan de hand van het duurzaamheidsprogramma.	Jaarverslag en voortgangsverslag Duurzaamheid worden in februari en september van elk jaar voorgelegd aan de raad.

Doelstellingen	Prestaties	Activiteiten 2021
	<p>3. We zetten de beschikbare capaciteit in voor onderwerpen met de hoogste prioriteit. Enerzijds initiatieven uit de samenleving en anderzijds regionale opgaven vanuit de Regionale Energiestrategie (RES) Holland Rijnland en Hart van Holland.</p> <p>Voor de eigen organisatie: verduurzaming van eigen gebouwen en duurzame inkoop (uitvoering Manifest MVI).</p>	<p>Vanaf 2020 is het 'Programma Energietransitie' operationeel. Onderdeel is de voorbereiding van pilotwijk gasloos. Daarnaast wordt het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed voortgezet. Verder ligt in 2021 de focus op het klimaatbestendig herinrichten van Zoeterwoude-Rijndijk.</p>

---

3 Financiële begroting

3.1 Overzicht van baten en lasten

Algemeen

De voorliggende programmabegroting 2021-2024 is actueel. Met zorg heeft een afweging plaatsgevonden tussen:

- de lokale lasten voor de burgers en het voorzieningenniveau in de gemeente
- de relatie tussen de risico's en het gewenste weerstandsvermogen
- het leveren van een substantiële bijdrage aan plaatselijke en regionale ruimtelijke projecten
- het leveren van substantiële bijdragen aan plaatselijke activiteiten en initiatieven
- het wel of niet uitvoeren van taken in relatie tot de beschikbare personele capaciteit.

Overzicht baten en lasten per programma

In het onderstaande overzicht geven we de lasten en baten voor 2021-2024 weer, alsmede de stortingen en onttrekkingen aan de reserves. Ter vergelijking zijn de realisatiecijfers 2019 en de begroting 2020 na wijziging toegevoegd. Een toelichting op de cijfers vindt u terug onder de diverse programma's en in het onderdeel reserves.

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
01. Bestuur en Dienstverlening	Lasten	1.581	1.142	1.247	1.212	1.214	1.210
	Baten	-128	-85	-104	-104	-104	-104
Saldo		1.453	1.057	1.143	1.108	1.111	1.107
02. Openbare Orde en Veiligheid	Lasten	864	809	843	842	842	842
	Baten	-9	-4	-4	-4	-4	-4
Saldo		856	805	838	838	838	838
03. Groene Leefomgeving	Lasten	896	1.174	903	912	925	920
	Baten	-55	-174	-11	-11	-11	-11
Saldo		841	1.000	892	901	914	909
04. Verkeer Vervoer en Waterstaat	Lasten	1.333	2.051	2.286	2.074	2.153	2.206
	Baten	-24	-35	-35	-35	-35	-35
Saldo		1.309	2.016	2.250	2.038	2.117	2.171
05. Economische zaken	Lasten	66	100	50	50	50	50
	Baten	-19	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo		48	99	49	49	49	49
06. Cultuur, Sport en Recreatie	Lasten	878	1.106	1.117	1.100	1.095	1.091
	Baten	-221	-206	-194	-206	-206	-185
Saldo		657	900	923	895	890	906
07. Sociaal Domein	Lasten	4.577	5.215	5.313	5.305	5.308	5.308
	Baten	-1.029	-896	-896	-896	-896	-896
Saldo		3.548	4.318	4.417	4.409	4.412	4.412
08. Volksgezondheid en Milieu	Lasten	3.232	3.853	3.748	3.480	3.504	3.601
	Baten	-2.095	-2.328	-2.324	-2.351	-2.423	-2.622
Saldo		1.137	1.524	1.423	1.129	1.081	980
09. Onderwijs	Lasten	528	640	592	633	606	874

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
					2022	2023	2024
	Baten	-62	-78	-78	-78	-78	-78
Saldo		466	562	514	555	528	796
10. Ruimtelijke Ordening en Volkshuisv.	Lasten	292	3.692	2.166	1.139	1.113	1.038
	Baten	-1.356	-2.839	-1.637	-319	-319	-319
Saldo		-1.064	854	529	820	794	719
11. Overhead	Lasten	4.094	4.688	4.690	4.563	4.503	4.498
	Baten	-9	-95	-75	-15	-15	-15
Saldo		4.085	4.592	4.615	4.547	4.488	4.483
12. Algemene Dekkingsmiddelen	Lasten	897	584	604	747	1.193	2.049
	Baten	-16.084	-16.657	-17.898	-18.019	-18.726	-19.853
Saldo		-15.187	-16.072	-17.295	-17.272	-17.532	-17.804
Totaal	Lasten	19.239	25.054	23.558	22.056	22.506	23.689
Totaal	Baten	-21.090	-23.398	-23.258	-22.038	-22.817	-24.123
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		-1.851	1.656	300	18	-311	-434
RESERVES 12. Algemene Dekkingsmiddelen	Toevoeging	51	7.865	337	381	454	454
	Onttrekking	-1.112	-9.318	-754	-388	-248	-459
Saldo		-1.061	-1.454	-417	-7	206	-5
Totaal	Toevoeging	51	7.865	337	381	454	454
Totaal	Onttrekking	-1.112	-9.318	-754	-388	-248	-459
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		-1.061	-1.454	-417	-7	206	-5
Begrotingstotaal	Lasten/ Toev.	19.290	32.919	23.895	22.437	22.960	24.143
Begrotingstotaal	Baten/ Ontr.	-22.202	-32.717	-24.012	-22.426	-23.065	-24.582
GERAAMD RESULTAAT		-2.913	202	-117	11	-105	-439

3.1.1 Grondslagen voor de begroting

Voor het opstellen van deze begroting gingen wij uit van een aantal keuzes en aannames. Hierbij pasten we de onderstaande uitgangspunten toe:

- In de begroting 2021 is uitgegaan van een stijging van de salarissen met 1.25% ten opzichte van de begrote lonen 2020.
- Voor de materiële budgetten is geen prijsindex toegepast. Waar nodig is het budget aangepast aan een concrete raming.

In het onderstaande tabel staat een overzicht van de belangrijkste parameters:

	2021	2022	2023	2023	
Aantal inwoners 1 januari	9.185	9.647	10.333	11.519	
Aantal woningen 1 januari	3.780	3.970	4.270	4.760	
Aantal nieuwe woningen	190	300	490	8	
Aantal te slopen woningen	2	0	0	0	
Overige wooneenheden	550	550	550	550	Conform opgave CBS
Aantal woonruimten 1 januari	4.520	4.820	5.310	5.318	
Aantal niet-woningen	651	651	651	651	
Bespaarde rente over reserves	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	Indien van toepassing
Renteomslag percentage	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	Obv Renteomslagberekening
Prijsstijging	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
Prijspeelniveau	2021	2021	2021	2021	Constante prijzen
Accresniveau	2021	2022	2023	2024	
Gemeenschappelijke regelingen					Conform begroting van GR
Algemene uitkering	Sept 2020	Sept 2020	Sept 2020	Sept 2020	Septemberculaire 2020
Formatieomvang	80,7	80,7	80,7	80,7	Begroting 2021
Salarissen, stijging tov voorgaand jaar	1,25%	0,0%	0,0%	0,0%	Prijspeil 2021
Aantal beschikbare uren per fpl	1.872	1.872	1.872	1.872	
Verlof	144	144	144	144	
Ziekte	75	75	75	75	4% ziekteverzuim
Buitengewoon verlof	16	16	16	16	
Overig niet productief	120	120	120	120	
Productieve uren	1.461	1.461	1.461	1461	
Onvoorzien	€ 45.900	€ 48.200	€ 51.700	57.600	ongeveer € 5 per inwoner

3.1.2 Structureel en reëel evenwicht

1. Structureel en reëel evenwicht

Materieel evenwicht wil zeggen dat de begroting een positief eindsaldo heeft. Naast materieel in evenwicht dient een begroting ook structureel in evenwicht te zijn. Dat wil zeggen dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Daarmee is de raad in staat om vast te stellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting cq meerjarenraming.

Conclusies

- Deze begroting is materieel sluitend voor de begrotingsjaren 2021, 2023 en 2024.
- Deze begroting is structureel in evenwicht voor alle begrotingsjaren 2021 tot en met 2024.
- Deze begroting is reëel in evenwicht voor alle begrotingsjaren 2021 tot en met 2024.

In onderstaande tabel geven we deze conclusies samengevat weer. Het sluitend zijn van de begroting ziet u terug in onderdeel A, Overzicht van baten en lasten. Onder deze tabel lichten we achtereenvolgens het reëel en het structureel evenwicht nader toe.

Reëel evenwicht

Het begrip reëel evenwicht heeft betrekking op het realisme van de ramingen en de motivering daarvan. In deze begroting maken we bijvoorbeeld geen gebruik van stelposten Nog te realiseren taakstellingen. Alle ramingen baseren we op reële verwachtingen. Met bevindingen stellen we dat de begroting reëel in evenwicht is.

Structureel evenwicht

Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Voor de bepaling van het structureel evenwicht worden alle incidentele baten en lasten en alle mutaties in de reserves buiten beschouwing gelaten. Het saldo wat daarna overblijft, is het saldo van structurele lasten en baten. Uit de tabel blijkt dat dit saldo in alle jaren van deze begroting voordelig is en dat dus alle jaren structureel in evenwicht zijn.

	2021	2022	2023	2024
Resultaat na bestemming	-117.290	11.100	-104.870	-439.420
Incidentele lasten	1.824.360	361.900	321.000	281.000
Incidentele baten	-1.227.243	79.900	79.900	100.000
Incidentele toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Incidentele onttrekkingen aan reserves	-378.800	-113.850	-37.950	1.050
Structureel saldo van de begroting	-335.607	-316.850	-467.820	-821.470
Structureel evenwicht	Ja	Ja	Ja	Ja

Bedragen x € 1

Incidentele baten en lasten

In deze tabel staat een overzicht per programma van de lasten en baten die wij als incidenteel hebben aangemerkt.

Resultaat na bestemming (incl. reservemutaties)	2021	2022	2023	2024
Incidentele lasten				
Programma				
01. Bestuur en Dienstverlening	40.000	-	3.500	-
02.	-	-	3.500	-

Resultaat na bestemming (incl. reservemutaties)	2021	2022	2023	2024
06. Cultuur, Sport en Recreatie	17.600	-	-	-
07. Sociaal Domein	22.050	-	-	-
08. Volksgezondheid en Milieu	515.000	200.000	200.000	200.000
09. Onderwijs	20.800	61.900	39.000	81.000
10. Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting	1.128.910	100.000	75.000	-
11. Overhead	80.000	-	-	-
Saldo Incidentele lasten	1.824.360	361.900	321.000	281.000
Incidentele baten				
Programma				
06. Cultuur, Sport en Recreatie	-8.330	-20.100	-20.100	-
08. Volksgezondheid en Milieu	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
10. Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting	-1.018.910	300.000	300.000	300.000
Saldo incidentele baten	-1.227.243	79.900	79.900	100.000
Saldo incidentele lasten en baten	597.117	441.800	400.900	381.000
Incidentele toevoegingen aan de reserves				
Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Saldo Incidentele toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Incidentele onttrekkingen aan de reserves				
Algemene Dekkingsmiddelen	-378.800	-113.850	-37.950	1.050
Saldo Incidentele onttrekkingen aan reserves	-378.800	-113.850	-37.950	1.050

Bedragen x € 1

Per programma volgt hieronder een toelichting van de incidentele lasten en baten groter dan € 20.000.

01. Bestuur en Dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> De incidentele last in 2021 is € 40.000 en heeft betrekking op het burgertevredenheidsonderzoek .
07. Sociaal Domein	<ul style="list-style-type: none"> De incidentele last in 2021 is € 22.000 en wordt veroorzaakt door extra eenmalige werkzaamheden bij 'Maatschappelijk werk' en 'Veiligheid, jeugdreclassering en opvang'.
08. Volksgezondheid en Milieu	<ul style="list-style-type: none"> De incidentele lasten in 2021 zijn € 515.000 hiervan is € 160.000 bestemd voor de 'Duurzaamheidsagenda', € 155.000 voor de 'Energietransitie' en € 200.000 voor de 'Riolering'.
09. Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> De incidentele last in 2021 is € 20.000 en wordt veroorzaakt door advies werkzaamheden voor huisvestingskosten bijzonder onderwijs'.
10. Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting	<ul style="list-style-type: none"> De incidentele last in 2021 is € 1.018.000, dit wordt voor een bedrag van € 1.008.000 gedekt uit incidentele baten. De resterende € 110.000 is voor 'Omgevingswet en Overige volkshuisvesting'.

2. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In onderstaande tabel geven we de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma weer.

Structurele toevoegingen aan reserves	2021	2022	2023	2024
Programma				
Mutatie reserves	337.240	381.110	454.030	454.030
Totaal Algemene middelen	337.240	381.110	454.030	454.030
Saldo structurele toevoegingen aan reserves	337.240	381.110	454.030	454.030
Structurele onttrekkingen aan reserves	2021	2022	2023	2024
Programma				
Mutatie reserves	-375.390	-274.190	-210.160	-379.110
Totaal Algemene middelen	-375.390	-274.190	-210.160	-379.110
Saldo structurele onttrekkingen aan reserves	-375.390	-274.190	-210.160	-379.110
Saldo structurele mutaties reserves	-38.150	106.920	243.870	74.920

Bedragen x € 1

3.2 Uiteenzetting financiële positie en toelichting

De uiteenzetting van de financiële positie bestaat uit de volgende onderdelen :

1. Gepronosticeerde begin- en eindbalans
2. Investerings
3. Reserves
4. Voorzieningen
5. EMU-saldo

3.2.1 Gepronosticeerde begin- en eindbalans

	JR t-2	BG t-1	BG t	MJB t+1	MJB t+2	MJB t+3
ACTIVA ¹	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vaste activa						
<i>Immateriële vaste activa</i>	2.811	2.999	3.129	3.257	3.216	3.146
<i>Materiële vaste activa</i>	31.304	36.069	35.898	35.972	43.108	42.310
<i>Financiële vaste activa</i>	8.482	8.876	8.870	8.863	8.857	8.851
- Kapitaalverstrekkingen	1.085	1.485	1.485	1.485	1.485	1.485
- Verstrekte leningen	308	301	295	289	282	276
- Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	7.089	7.089	7.089	7.089	7.089	7.089
Totaal vaste activa	42.598	47.944	47.897	48.092	55.181	54.307
Vlottende activa						
<i>Vorraden</i>	1.540	-	-	-	-	-
- Onderhanden werk: Bouwgrond in exploitatie	2.369	-	-	-	-	-
- Voorziening: Bouwgrond in exploitatie	-866	-	-	-	-	-
- Overige grond- en hulpstoffen	-	-	-	-	-	-
- Gereed product en handelsgoederen	37	-	-	-	-	-
- Vooruitbetalingen	-	-	-	-	-	-
<i>Uitzettingen</i>	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797	7.797
- Vorderingen (o.a. debiteuren)	4.376	4.376	4.376	4.376	4.376	4.376
- Verstrekte kasgeldleningen	-	-	-	-	-	-
- Rekening-courant tegoeden	3.421	3.421	3.421	3.421	3.421	3.421
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	-	-	-	-	-	-
- Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	-	-	-	-	-	-
<i>Liquide middelen</i>	161	-	-	-	-	-
<i>Overlopende activa</i>	87	87	87	87	87	87
Totaal vlottende activa	9.586	7.884	7.884	7.884	7.884	7.884
Totaal activa	52.183	55.829	55.781	55.976	63.065	62.192

¹ Bedragen x € 1.000,-

	JR t-2	BG t-1	BG t	MJB t+1	MJB t+2	MJB t+3
Passiva ¹	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vaste passiva						
<i>Reserves</i>	21.005	22.551	21.932	22.042	22.237	22.337
<i>Resultaat boekjaar</i>	2.914	-202	117	-11	105	439
<i>Vorzieningen</i>	3.561	3.300	3.065	2.919	2.849	2.929
Vaste schuld	20.969	20.903	21.510	21.996	28.806	27.317
- Opgenomen leningen	20.968	20.901	21.509	21.995	28.804	27.316
- Waarborgsommen	1	1	1	1	1	1
- Overige vaste schulden	-	-	-	-	-	-
Totaal vaste passiva	48.449	46.551	46.624	46.946	53.997	53.022
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	3.171	8.714	8.594	8.467	8.505	8.606
- Opgenomen kasgeldleningen	-	5.293	5.173	5.046	5.084	5.185
- Bankschulden	-	250	250	250	250	250
- Rekening courant schulden	-	-	-	-	-	-
- Overige opgenomen gelden met een looptijd < 1 jaar	-	-	-	-	-	-
- Vlottende schulden (o.a. crediteuren)	3.171	3.171	3.171	3.171	3.171	3.171
Overlopende passiva	564	564	564	564	564	564
Totaal vlottende passiva	3.734	9.278	9.158	9.031	9.069	9.170
Totaal passiva	52.183	55.829	55.781	55.976	63.065	62.192

¹ Bedragen x € 1.000,-

3.2.2 Investerings

Programma 1

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Bijdrage Regionaal Investeringsfonds 2021	M	€ 164.500	€ 65.600	€ -	€ -
2022	Bijdrage Regionaal Investeringsfonds 2022		€ 164.500		€ 70.590	€ 70.300
2023	-					
2024	-					

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Programma 3

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Renoveren en omvormen openbaar groen 2021	M	€ 126.000	€ 3.780	€ 3.760	€ 3.750
	Uitvoeren beleidsplan spelen 2021	M	€ 27.000	€ 1.940	€ 1.930	€ 1.920
2022	Renoveren en omvormen openbaar groen 2022		€ 126.000		€ 3.780	€ 3.760
	Uitvoeren beleidsplan spelen 2022		€ 25.000		€ 1.790	€ 1.780
2023	Renoveren en omvormen openbaar groen 2023		€ 126.000			€ 3.780
	Uitvoeren beleidsplan spelen 2023		€ 32.000			€ 2.290
2024	Renoveren en omvormen openbaar groen 2024		€ 126.000			
	Uitvoeren beleidsplan spelen 2024		€ 40.300			

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Programma 4

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Renovatie beschoeiing 2021	M	€ 208.000	€ 9.360	€ 9.320	€ 9.280
	Vervangen straatmeubilair 2021	M	€ 129.000	€ 7.100	€ 7.060	€ 7.030
	Vervangen wegen elementen 2021	M	€ 74.000	€ 1.850	€ 1.840	€ 1.840
	Openbare verlichting 2021	M	€ 67.000	€ 3.690	€ 3.670	€ 3.650
	Reconstructie Verlaatweg	M	€ 45.000	€ 2.480	€ 2.460	€ 2.450
2022	Vervangen wegen elementen 2022		€ 240.000		€ 6.000	€ 5.980
	Renovatie beschoeiingen 2022		€ 208.000		€ 9.360	€ 9.320
	Reconstructie en ophoging Reiger 2021		€ 200.000		€ 11.000	€ 10.950
	Vervangen straatmeubilair 2022		€ 129.000		€ 7.100	€ 7.060
	Vervanging 2 zoutstrooiers		€ 71.000		€ 6.270	€ 6.240
	Openbare verlichting 2022		€ 65.000		€ 3.580	€ 3.560
	Vervanging bruggen op basis van beheersplan 2022		€ 62.370		€ 2.810	€ 2.790
2023	Renovatie beschoeiingen 2023		€ 162.000			€ 7.290
	Vervangen straatmeubilair 2023		€ 129.000			€ 7.100
	Openbare verlichting 2023		€ 65.000			€ 3.580
	Vervangen wegen elementen 2023		€ 27.000			€ 680
2024	Renovatie beschoeiingen 2024		€ 213.000			
	Vervangen straatmeubilair 2024		€ 129.000			
	Openbare verlichting 2024		€ 65.000			

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Programma 6

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Kantplanken VV Meerburg	M	€ 21.000	€ 1.160	€ 1.150	€ 1.140
2022	-					
2023	-					
2024	-					

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Programma 8

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Vervanging riolering 2021	M	€ 523.640	€ 15.710	€ 15.640	€ 15.580
	Vervanging gemalen 2021	M	€ 55.900	€ 4.010	€ 3.990	€ 3.970
2022	Vervanging riolering 2022		€ 602.080		€ 18.060	€ 17.990
	Vervanging gemalen 2022		€ 100.000		€ 7.170	€ 7.130
	Riolspuit		€ 37.000		€ 3.890	€ 3.870
2023	Vervanging riolering 2023		€ 713.960			€ 21.420
2024	Vervanging riolering 2024		€ 594.280			

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Programma 9

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	-					
2022	-					
2023	Bernardusschool 2023		€ 7.550.000			€ 226.500
2024	-					

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Programma 11

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Dakbedekking voorgedeelte 2021	M	€ 29.850	€ 2.140	€ 2.130	€ 2.120
	Dakgootrenovatie gemeentehuis 2021	M	€ 18.000	€ 1.290	€ 1.280	€ 1.280
2022	-					
2023	-					
2024	-					

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

Algemene Dekkingsmiddelen en kostenplaatsen

Jaar	Omschrijving	M ¹	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
				2022	2023	2024
2021	Vervanging huidige vrachtwagen 2021	M	€ 155.000	€ 20.150	€ 20.050	€ 19.960
	Vervanging 3 werkcontainers algemene dienst	M	€ 15.000	€ 1.580	€ 1.570	€ 1.560
	Vervanging aanhanger	M	€ 6.000	€ 780	€ 780	€ 770
2022	-					
2023	2 voertuigen algemene dienst		€ 87.000			€ 9.140
	Nieuwe tractor 2023		€ 39.000			€ 4.100
	Pekel oplosser 2000 2023		€ 7.500			€ 790
2024	-					

¹ Voor de met een M (mandaat) gemerkte investeringen verleent de raad toestemming aan het college om zonder tussenkomst van de raad de investering uit te voeren.

3.2.3 Reserves

Het BBV onderscheidt de volgende reserves:

- a. De Algemene Reserve
- b. Bestemmingsreserves om ongewenste schommelingen op te vangen in tarieven die aan derden in rekening worden gebracht.
- c. Overige bestemmingsreserves.

Het reserve- en voorzieningenbeleid wordt jaarlijks beschreven bij de begroting en de jaarrekening. Daarmee heeft de gemeenteraad twee maal per jaar een actueel beeld van de stand van de reserves en voorzieningen en de uitgangspunten bij het beleid.

De Algemene Reserve is voor incidentele zaken beschikbaar. Over het algemeen dient deze reserve als een buffer tegen onverwachte risico's.

Bij bestemmingsreserves heeft de raad vooraf bepaald voor welke bestemming de reserve in het leven is geroepen. Ze zijn gevormd om ongewenste schommelingen in lasten of baten op te vangen of om een bepaald beleidsdoel te realiseren.

Ontwikkelingen

Overzicht reserves bedragen x € 1.000 ¹	Begroot Stand 1/1/2021	Begroting mutaties 2021	Begroting mutaties 2022	Begroting mutaties 2023	Begroting mutaties 2024	Begroot Stand 31/12/2024
Algemene reserves						
Algemene reserve	3.559	0	0	0	0	3.559
Totaal algemene reserve	3.559	0	0	0	0	3.559
Bestemmingsreserves						
Reserve huisvesting onderwijs	466	-21	-62	-39	-81	263
Reserve volkshuisvesting	627	-6	-6	-6	-6	603
Reserve riolering Dorp Zuid + Zuidbuurtse	72	-26	-26	-20	0	0
Reserve Duurzaamheid	560	-160	0	0	0	400
Reserve SP.71	298	-159	-69	-14	-14	42
Reserve SOZZ	5	-3	-2	0	0	0
Reserve Vereveningsfonds gebiedsontwikkeling	27	-27	0	0	0	0
Reserve Compensatie NUON dividend	5.029	-100	-115	-115	-115	4.584
Reserve afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0	0
Reserve Sociaal Domein	1.107	-93	-103	-50	-50	811
Reserve dekking afschrijving Cultuurhuis	0	0	0	0	0	0
Reserve Toezicht en Handhaving	200	0	0	0	0	200
Reserve Energietransitie	256	-155	0	0	0	101
Reserve Grote Projecten	1.934	336	380	453	453	3.558
Reserve dekking afschrijvingen Bernardusschool	7.660	0	0	0	-189	7.472
Reserve Omgevingswet	755	0	0	0	0	755
Totaal bestemmingsreserves	18.996	-413	-3	210	-1	18.789
Totaal reserves	22.556	-413	-3	210	-1	22.348

¹ bedragen X € 1.000

Algemene reserve

De algemene reserve is een financiële buffer voor het opvangen van tegenvallers. De algemene reserve wordt gemuteerd met rekeningoverschotten of -tekorten en onverwachte (grote) mee- of tegenvallers. Beschikkingen over en toevoegingen aan de algemene reserve vinden alleen plaats door middel van resultaatbestemming. De gewenste omvang van de reserve is minimaal € 2.000.000, waarvan € 1.000.000 als absolute basis voor structurele risico's en € 1.000.000 als absolute basis voor incidentele risico's.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: geen

Reserve huisvesting onderwijs

Reserve is bestemd voor het zorgdragen voor de huisvesting van alle Zoeterwoudse scholen. De nieuwbouw van de Brede School is in 2018 afgerond, waardoor het batig saldo vervolgens zal worden aangewend voor het project nieuwbouw Bernardusschool.

De geraamde onttrekkingen hebben betrekking op het plaatsen van noodlokalen bij Het Avontuur.

Meerjarige mutaties:

Storting: geen

Onttrekkingen: 2021 € 20.800, 2022 € 61.900, 2023 € 39.000, 2024 € 81.000

Reserve volkshuisvesting

Doel van de reserve is het bevorderen van de volkshuisvesting in algemene zin en het stimuleren van, en waar nodig, financiële bijdragen verlenen aan de sociale woningbouw in het bijzonder.

In de raadsvergadering van 1 juni 2017 heeft de raad de 'beleidsregel sociale woningbouw' en de 'subsidieverordening sociale woningbouw gemeente Zoeterwoude 2017' vastgesteld.

In de beleidsregel is vastgelegd dat bij nieuwbouwplannen van drie of meer woningen 35% sociale woningbouw wordt gerealiseerd en er is een compensatieregeling opgenomen. Daarbij is bepaald dat het college bevoegd is om op basis van de 'subsidieverordening sociale woningbouw gemeente Zoeterwoude 2017' subsidie per sociale woning aan te wenden ten laste van de reserve Volkshuisvesting. De subsidiëring van sociale woningbouw zal moeten leiden tot aantoonbare kwaliteitsverbetering en/of tot extra sociale woningbouw. Daarvoor hebben wij een subsidieverordening opgesteld waarin deze criteria zijn vastgelegd.

Meerjarige mutaties:

Storting: geen

Onttrekkingen: 2021 t/m 2024 € 5.940 (rente startersleningen)

Reserve riolering dorp en herstel Zuidbuurtse kade

Doel van de reserve is het afdekken van kapitaallasten die zijn ontstaan door de afname van de vaste activa van de Stichting Onroerende Zaken Zoeterwoude (SOZZ).

De reserve is in 2005 gevormd bij de overname van de riolering in het gebied Dorp Zuid en de Zuidbuurtsekade van de SOZZ. De bijdrage uit de reserve aan de exploitatie dient ter dekking van de kapitaallasten als gevolg van de overdracht van de materiële vaste activa uit de SOZZ. Deze bijdrage maakt onderdeel uit van de berekening van het tarief rioolrechten. Jaarlijks wordt rente aan de reserve bijgeschreven. Onttrekkingen vinden plaats volgens een vast schema waardoor de reserve in 2024 nul is.

Meerjarige mutaties:

Storting: 2021 € 338, 2022 € 191

Onttrekkingen: 2021 € 26.600, 2022 € 26.300 en 2023 € 19.549

Reserve Duurzaamheid

Doel van de reserve is het dekken van de kosten van de maatregelen uit de Duurzaamheidsagenda 2011-2014, waarvan de maatregelen doorlopen tot 2021.

Meerjarige mutaties:

Storting: geen

Onttrekkingen: 2021 € 160.000 (verlengen subsidieverordening duurzaamheid + initiatievenpot duurzaamheid)

Reserve Servicepunt 71

Doel van de reserve is het dekken van de kosten die verbonden zijn aan deelname Servicepunt71 en de kosten die voorkomen uit de aanpassing van de organisatie naar aanleiding van de deelname.

Meerjarige mutaties:

Storting: geen

Onttrekkingen: 2021 € 158.937, 2022 € 69.079 en 2023 t/m 2024 € 14.079

Reserve SOZZ

Doel van de reserve is het beschikbaar stellen van een financiële bijdrage aan activiteiten op het gebied van kunst en cultuur. In 2020 is bij de aankoop van de Stier afgesproken dat de Stichting Kunst en Cultuur Zoeterwoude vòòr 2030 een bedrag van € 6.220 terugbetaald aan de gemeente en dat dit terechtkomt in deze reserve.

Meerjarige mutaties:

Jaarlijks wordt rente aan de reserve bijgeschreven.

Stortingen: 2021 € 653, 2022 t/m 2024 € 636

Onttrekkingen: 2021 € 3.500, 2022 € 2.913, 2023 t/m 2024 € 636

Reserve vereveningsfonds gebiedsontwikkeling

De Reserve vereveningsfonds gebiedsontwikkeling kan voor twee doeleinden worden ingezet:

- a. als risicoreserve voor ruimtelijke ontwikkelingsprojecten en
- b. als egaliseringsfonds voor ruimtelijke ontwikkelingsprojecten waarmee de baten van profijtelijke projecten kunnen worden gebruikt voor projecten die niet kostendekkend zijn.

Jaarlijks wordt bezien welke kosten voor projecten ten laste van de balans kunnen worden gebracht. Het criterium daarvoor is de verwachting dat de gemaakte kosten kunnen worden verhaald op derde partijen. Dat kunnen ontwikkelaars zijn, maar baten kunnen ook komen uit subsidies of grondverkopen. Indien er onvoldoende zekerheid is dat kosten kunnen worden verhaald, zullen deze kosten ten laste van de exploitatie worden gebracht, waarna ze worden onttrokken uit de Reserve Egaliseringsfonds Gebiedsontwikkeling. Bij afsluiting van een project wordt het voor- of nadelige saldo verrekend met de Reserve Vereveningsfonds Gebiedsontwikkeling. Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: 2021 € 26.503

Reserve compensatie NUON dividend

Doel van de reserve is het compenseren van het door verkoop aandelen Nuon in 2009 wegvallende jaarlijkse dividend. De reserve wordt aangewend voor dekking van het financieringstekort op de balans.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: 2021 € 100.000, 2022 t/m 2024 € 115.000

Reserve Afvalstoffenheffing

Het doel van de reserve is het opvangen van voor- en nadelen op de taak Reiniging. Daarmee wordt een 100%-kostendekking van de taak gegarandeerd. Jaarlijks wordt het resultaat van de taak reiniging aan de reserve toegevoegd of onttrokken

Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: geen

Reserve Sociaal Domein

Doel van de reserve is het opvangen van voor- en nadelen in het Sociaal Domein.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: 2021 € 93.000, 2022 € 103.000 en 2023 t/m 2024 € 50.000

Reserve dekking kapitaallasten Cultuurhuis

De reserve is gevormd uit de verkoop van vastgoed (bibliotheek en Suetanborg) en dient ter dekking van de kapitaallasten voor de aankoop van Het Cultuurhuis in de Dorpskern. De voorschriften bepalen dat dekking van de aankoopkosten van het Cultuurhuis mogen worden gedekt uit een reserve.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: In 2021 zal waarschijnlijk een bedrag worden gestort uit opbrengst verkoop panden.

Onttrekkingen: Na storting in verband met verkoop panden zullen de volgende onttrekkingen gaan plaatsvinden: 2021 t/m 2024 € 3.906

Reserve Toezicht en Handhaving

De Reserve Toezicht en handhaving is ingesteld bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 en is bedoeld voor najlende uitgaven in de jaren nadat Omgevingsvergunningen zijn afgegeven. De raad heeft op 27 juni 2019 besloten:

- a. Een bedrag van € 200.000 te storten in een nieuw te vormen Reserve Toezicht en Handhaving
- b. De reserve in volgende jaren te voeden uit hoger dan geraamde opbrengsten voor het verlenen van Omgevingsvergunningen in enig jaar
- c. De reserve te maximeren tot € 200.000.
- d. Het college de bevoegdheid te geven de reserve op basis van de normale bedrijfsvoering te benutten voor het uitvoeren van de toezicht en handhavingstaak en in de verslaggevingsronden de raad bij eerste gelegenheid te informeren over onttrekkingen.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: geen

Reserve Energietransitie

De Reserve Energietransitie is ingesteld bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 en is bedoeld om kosten in de komende jaren te kunnen dekken als gevolg van de grote opgave Energietransitie. Per jaar wordt een inschatting gemaakt van het benodigde werkbudget en dit wordt vervolgens onttrokken aan de reserve.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: 2021 € 155.000

Reserve Grote Projecten

De Reserve Grote projecten is ingesteld bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 en is bedoeld om kosten voor de projecten Maatschappelijk centrum Rijndijk en sporthal Klaverhal (gedeeltelijk) te kunnen dekken.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: 2021 € 336.250, 2022 € 380.280 en 2023 t/m 2024 € 453.390

Onttrekkingen: geen

Reserve dekking afschrijving Bernardusschool

De reserve is ingesteld om de afschrijvingslasten van de te bouwen Bernardusschool te dekken.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: 2024 € 188.500

Reserve Omgevingswet

De reserve Omgevingswet is ingesteld om de kosten van de implementatie van de Omgevingswet te kunnen dekken.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: geen

3.2.4 Voorzieningen

Toelichting:

1. Beschikking over voorzieningen vinden alleen plaats indien aan het doel of de bestemming van de voorziening wordt voldaan.
2. De voorziening dient de juiste omvang (resultaatonafhankelijk) te hebben. De omvang wordt jaarlijks gezien.
3. Toevoegingen en onttrekkingen aan voorzieningen worden ten laste van de exploitatie geboekt.

Overzicht voorzieningen bedragen x € 1.000	Begroot Stand 1-1-2021	Begroting mutaties 2021	Begroting mutaties 2022	Begroting mutaties 2023	Begroting mutaties 2024	Begroot Stand 31/12/2024
Voorzieningen						
Voorziening riolrechtheffing	571	-174	-108	-31	118	376
Voorziening vermoedelijke verplichtingen	137	0	0	0	0	137
Voorziening wethouderspensionen	2.592	-39	-39	-39	-39	2.437
Totaal voorzieningen	3.300	-212	-146	-70	79	2.951

Voorziening riolrechtheffing

Het doel van de voorziening is het egaliseren van ongewenste schommelingen in de tarieven voor riolrechten.

Artikel 229b van de Gemeentewet bepaalt dat tarieven voor riolrechten niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten. Het uitgangspunt voor het riolrecht is kostendekkende tarieven. Het saldo op het product riolering wordt verrekend met de voorziening. De omvang wordt bepaald door de kostendekkendheid van het riolrecht over 4 jaren. Volgens de huidige berekeningen zal er gedurende de komende jaren telkens een bedrag uit de voorziening worden onttrokken. De stand van de voorziening biedt daarvoor voldoende ruimte. Doordat de gemeente groeit zal in 2014 het aantal aanslagen riolrecht voldoende zijn om weer een storting in de voorziening te kunnen doen.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: 2024 € 118.040

Onttrekkingen: 2021 €173.790, 2022 € 107.630 en 2023 € 30.870

Voorziening vermoedelijke verplichtingen

Het doel van de voorziening om mogelijke clais of niet nader te benoemen risico's te kunnen dekken. Het gaat om de volgende risico's:

- Voormalig gemaal Oostbroekweteing: € 115.000,
- Subsidieaanvraag SPUK 2019: € 22.490.

Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: geen

Voorziening wethouderspensioenen

Het doel van de voorziening is het beschikken over voldoende middelen om te kunnen voldoen aan de pensioenrechten van voormalige wethouders. Op basis van de Algemene Pensioenwet voor Politieke Ambtsdragers (de Wet APPA) hebben voormalige wethouders recht op pensioen. De kosten hiervan komen voor rekening van de gemeente. Jaarlijks wordt via een actuariële berekening de omvang van de verplichting bepaald¹

Meerjarige mutaties:

Stortingen: geen

Onttrekkingen: 2021 t/m 2024 € 38.644 (uitkeringen)

3.2.5 EMU-saldo

Het EMU-saldo of financieringssaldo (of vorderingensaldo of begrotingssaldo) is het financieringssaldo van de overheid minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking, uitgedrukt in geld, van een overheid die lid is van de EMU. Het Rijk en de lokale overheden werken gezamenlijk aan het beheersen van het EMU-tekort.

Het financieringssaldo van een land geeft weer of dat land een overschot of een tekort heeft bij zijn overheidsuitgaven. Als de uitgaven in een jaar groter zijn dan de inkomsten, is er in dat jaar sprake van een tekort en groeit de staatsschuld. Het financieringssaldo geeft dus een indicatie van de staat waarin het huishoudboekje van de overheid in een bepaald jaar verkeert.

Het is gebruikelijk om het financieringssaldo te presenteren als percentage van het bruto binnenlands product (BBP) van een land. Zo wordt de omvang van het financieringssaldo gerelateerd aan de omvang van de totale economie. De lidstaten werken allemaal met eenzelfde definitie van het financieringssaldo en noemen dit het EMU-saldo. Het EMU-saldo wordt gemeten op transactiebasis. Dat betekent dat het moment van de economische handeling die leidt tot een uitgave of ontvangst (de transactie) als meetmoment wordt gehanteerd.

Echter, anders dan het rijksstelsel van uitgaven en inkomsten, werken lagere overheden niet op transactiebasis maar met een stelsel van lasten en baten (de balans). Desondanks worden de feitelijke uitgaven en inkomsten van decentrale overheden zoals provincies, gemeenten en waterschappen, maar ook premiegefinancierde sectoren als de sociale zekerheid en de zorg meegerekend in het EMU-saldo van een land. Daarmee is het EMU-saldo het financieringssaldo van alle overheden in een land.

In het Stabiliteits- en Groeipact van de Europese Unie is bepaald dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% van het BBP mag bedragen. De invloed van Zoeterwoude op het EMU-saldo van Nederland komt in 2021 uit op -0,49 miljoen euro. Daaruit is geen conclusie te trekken omdat ons niet bekend is wat de bijdrage is van alle andere lokale overheden.

EMU-saldo ¹	JR 2019	BG 2020	BG 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan of onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.853	-1.571	-300	-18	311	434
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	571	4.953	-41	201	7.095	-867
3. Mutatie voorzieningen	-501	-261	-235	-146	-70	79
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	2.267	-1.540	-	-	-	-
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo²	-1.486	-5.244	-494	-365	-6.854	1.381

¹ Bedragen x € 1.000,-

² Legenda berekening EMU-saldo = 1 - 2 + 3 - 4 - 5.

3.3 Taakveldindeling

Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) schrijft voor dat de begroting van lasten en baten wordt ingedeeld naar uniforme taakvelden. Hiermee wordt beoogd gemeenten onderling beter vergelijkbaar te maken.

Hoofdtakveld ¹	Taakveld		Baten	Lasten
Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur	0	930
	0.2	Burgerzaken	-104	292
	0.4	Overhead, Ondersteuning organisatie	-75	4.690
	0.5	Treasury	-703	325
	0.61	Onroerend Zaakbelasting (OZB) woningen	-1.555	0
	0.62	Onroerend Zaakbelasting (OZB) niet-woningen	-2.765	100
	0.64	Belastingen overig	-840	143
	0.7	Algemene uitkering gemeentefonds	-11.975	0
	0.8	Overige baten en lasten	-60	37
	0.10	Mutaties reserves (980)	-754	337
	0.11	Begrotingssaldo	0	117
	Totaal	-18.831	6.971	
Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid	0	414
	7.2	Riolering	-1.288	907
	7.3	Afval	-968	926
	7.4	Milieubeheer	-66	1.299
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-5	1
		Totaal	-2.327	3.546
Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-30	651
	6.2	Wijkteams	0	337
	6.3	Inkomensvoorzieningen	-849	1.661
	6.5	Arbeidsparticipatie	0	79
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	69
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-23	1.294
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	984
	6.81	Geëscaleerde zorg18+	0	37
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	189
		Totaal	-902	5.301
Sport, cultuur en recreatie	5.2	Sportaccommodaties	-150	602
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-31	126
	5.4	Musea	0	30
	5.5	Cultureel erfgoed	0	60
	5.6	Media	0	158
	5.7	Openbaar groen en (open lucht) recreatie	-13	1.194
		Totaal	-194	2.170

Hoofdtakveld ¹	Taakveld		Baten	Lasten
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimtelijke ordening	-14	528
	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-769	890
	8.3	Wonen en bouwen	-855	736
	Totaal		-1.637	2.154
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en wegen	-24	2.366
	2.3	Recreatieve havens	-13	3
	2.5	Openbaar vervoer	0	17
	Totaal		-38	2.386
Economie	3.3	Bedrijfsloket en - bedrijfsregelingen	-1	50
	Totaal		-1	50
Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	720
	1.2	Openbare orde en veiligheid	-4	123
	Totaal		-4	843
Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	0	53
	4.2	Onderwijshuisvesting	0	270
	4.3	Onderwijsbeleid en leerling-zaken	-78	268
	Totaal		-78	592
Totaal			-24.012	24.012

¹ bedragen x €1.000

---

4 Bijlagen

4.1 Samenstelling Bestuur

College van Burgemeester en wethouders

Burgemeester F.Q.A. van Trigt (CDA)

- Burgemeester, Ambassadeur van Zoeterwoude
- Algemene en Bestuurlijke Zaken
- Openbare Orde en Veiligheid
- Dienstverlening
- Communicatie & Participatie (incl. bedrijfsvoering/SP71)
- Jeugd
- Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG)
- Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR)
- Onderwijs (inclusief. huisvesting)
- Handhaving

Wethouder A. de Gans (CDA);

- 1^e loco-burgemeester
- Ruimtelijke Ontwikkeling
- Economie
- Financiën , incl Belastingssamenwerking BSGR
- Grondbeleid
- Gemeentelijke accommodaties en gebouwen
- Energietransitie (incl. Project Rijndijk van Gas Los)
- Groene Hartbeleid
- Afval en reiniging

Wethouder R.F. Bouter (Progressief Zoeterwoude);

- 2^e loco-burgemeester
- Leidse Regio
- Ruimtelijk Beheer (Openbare Ruimte)
- Verkeer / Vervoer / Waterstaat)
- Wonen
- Cultuur
- Sport en Recreatie
- Welzijn
- WMO
- Werk & Inkomen en
- Ouderenbeleid
- Duurzaamheid en
- Milieu (incl. ODWH)
- Projecten Haasbroek en Maatschappelijk Centrum Rijndijk

Gemeentesecretaris W.A.M. Zoetemelk-van der Hulst

Zetelverdeling Gemeenteraad 2018-2022

Progressief Zoeterwoude

- Dhr. K.P. Goossen (fractievoorzitter)
- Mw. M. J. van der Poel (fractievoorzitter)
- Mw. E.G. de Bruyker
- Mw. M. Oppe

-
- Dhr. M.C.J. Pannebakker
  - Mw. C.H. Rietdijk

Christen Democratisch Appèl

- Dhr. A. Bakx (fractievoorzitter)
- Mw. A. A. M. Coene-Beereboom
- Dhr. J.C.M. van Veen
- Mw. J.A. van Houten

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

- Dhr. M.J.P. Paardekooper (fractievoorzitter)
- Dhr. R.W. Onderwater

Senioren Belangen Zoeterwoude

- Mw. T. C. van der Kooi - van den Kolk (fractievoorzitter)

Raadsgriffier

- Mw. G.J. Buijs

4.2 Subsidieprogramma

Subsidies volgens subsidieprogramma

	Subsidie volgens subsidieprogramma	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
6. Cultuur, Sport en Recreatie					
	Subsidies Openbaar groen en Recreatie				
	Sint Nicolaasviering	1.000	1.000	1.000	1.000
	Educatief groenprog.	275	275	275	275
	Eendenkooi	64.000	64.000	64.000	64.000
	Lokale omroep	4.600	4.600	4.600	4.600
	Welzijn onvoorzien	2.000	2.000	2.000	2.000
	Oranjecomite's	6.875	6.875	6.875	6.875
	De Leidse Rechtwinkel	525	525	525	525
	Buurthuis de Weipoort	5.400	5.400	5.400	5.400
	Subsidies Bibliotheken				
	Bibliotheken	142.500	144.526	144.526	144.526
	Het Platform	500	500	500	500
	Muziekonderwijs	5.000	5.000	5.000	5.000
	Cantate Domino	1.530	1.530	1.530	1.530
	Drumfanfare Rijntamboers	5.000	5.000	5.000	5.000
	Drumfanfare VIOS	6.800	6.800	6.800	6.800
	St. Jan's Fanfare	6.560	6.560	6.560	6.560
	WOUW St. Jeugdtheater	2.780	2.780	2.780	2.780
	Damesgilde	500	500	500	500
	Schilder- en tekenvereniging De Kameleon	2000	2000	2000	2000
	Stichting Kunst en Cultuur Zoeterwoude	3.750	5.730	5.730	5.730
	Sportzaken				
	St.Sporten	39.084	39.462	39.462	39.462
	Sporthal Klaverhal (€ 30.000 huur + € 15.000 exploitatie)	45.000	45.000	45.000	45.000
	Subsidies Oudheidkunde				
	Barremolen Heineken	1.135	1.135	1.135	1.135
	Rijnlands Molenstichting	4.000	4.000	4.000	4.000
	St. Oud-Zoeterwoude	5000	5000	5000	5000
	Totaal programma 6	346.959	351.343	351.343	351.343
7. Sociale Voorzieningen en Maatschappelijke Dienstverlening					
	Jeugdbeleid				
	Protestanse Jeugdraad	2.405	2.405	2.405	2.405
	Scouting Zoeterwoude	3.500	3.500	3.500	3.500
	Utopia	9.300	9.300	9.300	9.300
	Subsidies ov.recreatie Ouderenzorg				

	Subsidie volgens subsidieprogramma	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	Bejaardensociëteit Zoeterwoude-Dorp	305	305	305	305
	Bejaardensociëteit Zoeterwoude-Rijndijk	1.200	1.200	1.200	1.200
	Bewegen voor ouderen	3.700	3.950	3.950	3.950
	Katholieke Bond van Ouderen	2.370	2.370	2.370	2.370
	Ontmoetingsplaats De Buren	5.000	5.000	5.000	5.000
	Ontmoetingsplaats De Herdershof	500	500	500	500
	Tafeltje Dek Je	6.000	6.000	6.000	6.000
	Zoeterwoude Voor Elkaar	8.500	8.500	8.500	8.500
	Totaal programma 7	43.580	43.830	43.830	43.830
8. Volksgezondheid en Milieu					
	Subsidie Soc.Cult.werk Volksgez.				
	EHBO vereniging Dorp	205	205	205	205
	EHBO vereniging Rijndijk	205	205	205	205
	Totaal programma 8	420	420	420	420
9. Onderwijs					
	Project Cultuureducatie				
	Cultuureducatiegroep	4.680	4.680	4.680	4.680
	Totaal programma 9	4.680	4.680	4.680	4.680
Totaal subsidies volgens subsidieprogramma		397.859	402.493	402.493	402.493

